

INNHALDSFORTEGNELSE		<i>side</i>
DEL I	RÅDETS ARBEID	
1.	RÅDETS SAMMENSETNING OG VEDTEKTER	3
2.	RÅDETS VIRKSOMHET MAI 2002 – MAI 2003	3
2.1	Allmennkringkastingsrådets rammevilkår	4
2.1.1	Rådets mandat	4
2.1.2	Økonomi	4
2.1.3	Sekretariat	5
2.1.4	Uavhengig tilsyn	5
3.	RÅDETS FORSLAG TIL KRITERIER FOR VURDERING AV ALLMENNKRINGKASTING	6
3.1	Bakgrunn	6
3.2	Kommersielle allmennkringkasteres rammevilkår	7
3.2.1	Konsesjon for riksdekkende analogt reklamefinansiert fjernsyn	7
3.2.2	Konsesjon for riksdekkende analog reklamefinansiert radio	8
3.2.3	Ny radiokonsesjon på riksplan	10
3.3	Kriterier for vurdering av allmennkringkasting	11
4.	OPPFØLGING ETTER RÅDETS RAPPORT 2001	13
4.1	Allmennkringkastingskravene	13
4.2	Redaksjonell selvstendighet og medieetikk	15
DEL II	VURDERING AV RADIO- OG FJERNSYNSKANALENES PROGRAMVIRKSOMHET	
5.	GRUNNLAGET FOR VURDERINGENE	17
5.1	Om programstatistikken som ligger til grunn for vurderingene	17
5.2	Allmennkringkasternes frister for å rapportere til rådet	19
6.	RADIOKANALENE	19
6.1	NRK Radio	19
6.1.1	NRK P1	20
6.1.1.1	Programprofil	20
6.1.1.2	Forholdet til allmennkringkastingskriteriene	21

6.1.2	<i>NRK P2</i>	25
6.1.2.1	<i>Programprofil</i>	25
6.1.2.2	<i>Forholdet til allmennkringkastingskriteriene</i>	26
6.1.3	<i>NRK Petre</i>	28
6.1.3.1	<i>Programprofil</i>	28
6.1.3.2	<i>Forholdet til allmennkringkastingskriteriene</i>	29
6.2	<i>P4 Radio Hele Norge</i>	32
6.2.1	<i>Programprofil</i>	32
6.2.2	<i>Forholdet til allmennkringkastingskriteriene</i>	34
7.	<i>FJERNSYNSKANALENE</i>	40
7.1	<i>NRK Fjernsynet</i>	41
7.1.1	<i>NRK 1</i>	41
7.1.1.1	<i>Programprofil</i>	41
7.1.1.2	<i>Forholdet til allmennkringkastingskriteriene</i>	42
7.1.2	<i>NRK 2</i>	46
7.1.2.1	<i>Programprofil</i>	46
7.1.2.2	<i>Forholdet til allmennkringkastingskriteriene</i>	46
7.2	<i>TV 2</i>	51
7.2.1	<i>Programprofil</i>	51
7.2.2	<i>Forholdet til allmennkringkastingskriteriene</i>	51
DEL III	<i>MEDIEPOLITISKE PERSPEKTIV</i>	
8.	<i>MEDIEPOLITISKE PERSPEKTIV</i>	58
8.1	<i>Nasjonale perspektiv</i>	58
8.1.1	<i>Generelt</i>	58
8.1.2	<i>Teknologisk utvikling</i>	58
9.	<i>INTERNASJONALE PERSPEKTIV</i>	59
9.1	<i>Generelt</i>	59
9.2	<i>Allmennkringkasting i et europeisk perspektiv</i>	60
9.3	<i>Allmennkringkastingssituasjonen i Danmark</i>	62
10.	<i>ALLMENNKRINGKASTINGSTILBUDET SAMLET</i>	66
	<i>Litteraturliste</i>	73

DEL I RÅDETS ARBEID

1. RÅDETS SAMMENSETNING OG VEDTEKTER

Allmennkringkastingsrådets medlemmer oppnevnes av Kultur- og kirkedepartementet for fire år av gangen. Rådet har følgende medlemmer:

1. Leder: lektor Linda Kjerstad, Ålesund
2. Informasjonsrådgiver Iwar Arnstad, Stjørdal
3. Lektor Anna Jorunn Avdem, Lærdal
4. Professor Einar Niemi, Tromsø
5. Professor Helge Rønning, Oslo
6. Førsteamanuensis Gro Shetelig Kruse, Oslo
7. Professor Bjørn Sørensen, Trondheim

Medlemmene er oppnevnt av departementet for perioden fram til 31. desember 2003, og er således inne i sitt siste fungeringsår.

Rådets mandat lyder i sin helhet slik:

Rådet skal vurdere om programvirksomheten i NRK, TV 2 og P4 Radio Hele Norge er i samsvar med prinsippene for allmennkringkasting slik disse fremkommer i TV 2s og P4s konsesjonsvilkår og i de overordnede målsettinger som Stortinget har lagt til grunn for NRKs virksomhet. Som grunnlag for vurderingen utarbeider Kulturdepartementet i samråd med kringkasterne og rådet kriterier for evaluering av allmennkringkasting.

Rådet skal ikke vurdere enkeltprogram, men ta stilling til hvorvidt den samlede programprofil er i samsvar med prinsippene for allmennkringkasting. Som ledd i denne vurderingen kan likevel aspekter ved enkeltprogram trekkes inn til belysning av mer generelle forhold. I den forbindelse kan rådet overfor departementet peke på hvilke programkategorier som bør styrkes.

Rådets vurderinger skal legges frem for Kulturdepartementet i form av en årlig rapport innen 15. mai det påfølgende år.

Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Statens medieforvaltning. Rådets sekretær er Marie Therese Lilleborge.

2. RÅDETS VIRKSOMHET MAI 2002 – MAI 2003

Rådet har i denne perioden hatt seks ordinære møter, samt ett telefonmøte. I november 2002 hadde rådet møte med TV 2 og NRK, og i januar 2003 med P4. I disse møtene var temaet programtilbudet i 2002 og -planene for 2003 sett i forhold til allmennkringkastingskriteriene og oppfyllelsen av disse. Rådet har ønsket å sette fokus på programtilbudet til barn og unge i årets rapport. I denne forbindelse holdt førsteamanuensis Elise Seip Tønnesen et foredrag basert på sin forskning på barn og unges forhold til mediene. Kringkasterne har også redegjort om sine tilbud til barn og unge. I september 2002 var rådet på studiereise til Danmark.

2.1 Allmennkringkastingsrådets rammevilkår

2.1.1 Rådets mandat

Rådet er en uavhengig, rådgivende instans for Kultur- og kirkedepartementet, med mandatet å vurdere programtilbudet i allmennkringkastingskanalene. Samtidig har rådet ønsket å bidra til en kvalifisert og bred offentlig debatt om allmennkringkastingens innhold og funksjoner i samfunnet. For å utøve denne virksomheten på en meningsfull måte er det nødvendig at rådet har en god bredde i det materialet som ligger til grunn for vurderingene. Hovedgrunnlaget for rådets vurderinger ligger i det statistiske materialet som allmennkringkasterne presenterer årlig for departementet i årsmeldinger og rapporter. At rådet er avhengig av kringkasternes egen programstatistikk har siden starten bydd på problemer, både i forhold til behovet for sammenlignbare data og i forhold til at kringkasternes klargjøring av statistikkene ligger nært opp til tidspunktet for rådets presentasjon av sin rapport. Rådet har derfor ved flere tilfeller understreket behovet for at det gis tilstrekkelige ressurser til at det kan etableres en uavhengig registrering av programstatistikk. Selv om de fleste allmennkringkasterne nå rapporterer i tråd med EBU's system for klassifikasjon av programmer, er det fortsatt for stor variasjon i kategorisering og målemetoder til at rådets vurderingsgrunnlag kan oppfattes som tilfredsstillende. Vi kommer nærmere tilbake til de konkrete problemstillingene i forhold til programstatistikkene under del II, punkt 6 om grunnlaget for vurderingene.

Vurderingen av allmennkringkastingstilbudet har både kvantitative og kvalitative sider. For å få nødvendig bredde i vurderingsgrunnlaget har rådet gitt ulike forskningsinstitusjoner i oppdrag å undersøke de mer kvalitative sider ved programvirksomheten, noe som i minimal grad fanges opp av den rene programstatistikken. På denne måten kan medlemmenes egne lytter- og seererfaringer suppleres med mer dyptgående analyser av kringkasternes dekning av særskilte program- og innholdskategorier. Rådets erfaring er at disse undersøkelsene gir rådet mulighet for å belyse utvalgte, avgrensede områder innenfor allmennkringkastingsoppdraget på en systematisk måte.

Rådsmedlemmenes egne lytter- og seererfaringer står også sentralt i vurderingsgrunnlaget. Rådet foretar en kulturpolitisk vurdering av programvirksomheten i forhold til de overordnede prinsippene som er nedfelt i kriteriene for allmennkringkasting. Dette understreker behovet for regelmessige møter, både for en nærmere oppfølging av utviklingen på rådets arbeidsområde, og for en tett dialog med kringkastingselskapene om programvirksomheten. Ifølge rådets vedtekter er det som et minimum forutsatt både kvartalsvis rapportering fra allmennkringkasterne og kvartalsvise rådsmøter.

2.1.2 Økonomi

De ovennevnte forholdene representerer viktige forutsetninger for at rådet skal kunne utøve en meningsfull rådgivende funksjon. Dagens økonomiske ramme tillater imidlertid ikke en slik arbeidsform. Rådets økonomi gir normalt rom for fire til fem møter samt en mer omfattende programundersøkelse årlig, noe som medfører at rådet må konsentrere virksomheten omkring den årlige rapportskrivningen. Nødvendig fokus på utviklingstendenser og utfordringer innen allmennkringkasting er ikke i nødvendig utstrekning mulig innenfor rammen.

Av budsjettensyn har rådet i arbeidet med rapporten for 2002 prioritert flere rådsmøter, flere møter med kringkasterne, samt invitert forskere som arbeider med aktuelle problemstillinger. Etter rådets syn er det nødvendig å utvide rådets budsjetttramme slik at det gir rom for å innhente et tilstrekkelig bredt materiale for vurderingene, samt en mer jevnlig møtevirkosomhet gjennom året for å bearbeide dette materialet. Rådet trekker fortsatt veksler på tidligere eksterne analyser, og mener at slike kvalitative undersøkelser er en forutsetning for å kunne innfri mandatet på en tilfredsstillende måte.

Sammendrag av rådets tidligere undersøkelser er ikke gjengitt i årets rapport, men er tilgjengelig i elektronisk form under omtalen av rådet på Statens medieforvaltnings nettsider (<http://www.smf.no>). En oversikt over hvilke undersøkelser rådet har innhentet står også oppført i litteraturlisten bakerst.

2.1.3 Sekretariat

Statens medieforvaltning har sekretariatsfunksjon for rådet, og stiller sekretær på deltid til rådets disposisjon. Fra og med i fjor omfatter oppgaven i tillegg til de mer ordinære sekretærfunksjoner, som tilrettelegging av møter og administrasjon, at sekretæren skriver den årlige rapporten. Rådets leder har tidligere utført denne oppgaven.

Kvaliteten på den sekretariatsressursen medieforvaltningen har stilt til disposisjon har vært gjennomgående god. Rådets form og sammensetning tilsier imidlertid at sekretariatet har en viktig sammenbindende funksjon i å sikre kontinuitet i oppfølgingen av de spørsmål som er relevante for rådets arbeid. Den sekretærressursen som nå er satt av til rådet gjør at sekretæren må konsentrere sitt arbeid for rådet til den perioden rapporten skrives, og ellers i året har begrenset tid til rådsarbeid. Rådet har gjentatte ganger bedt om at sekretariatsfunksjonen styrkes - fortrinnsvis i form av et eget sekretariat for rådet, men som et minimum at sekretæren kan jobbe med rådet på heltid.

Rådet har nå vært operativt i syv år. Erfaringene så langt viser at ressursituasjonen representerer et stadig større hinder for reell utøvelse av den oppgaven rådet er satt til. Utfordringene for allmennkringkasterne har blitt stadig større i den perioden rådet har eksistert. Utfordringene knyttet til å sikre mangfoldet i videste forstand er krevende. Det blir derfor viktig å sikre de overordnede målsettingene. Dersom rådet skal utøve en slik funksjon, må rammevilkårene bedres.

I forbindelse med Stortingets behandling av St.meld.nr.57 (2000-2001), I ytringsfrihetens tjeneste, uttalte et flertall i kulturkomiteen at rådets arbeid måtte sikres, og ba "Regjeringen om å sørge for bedre arbeidsvilkår for Allmennkringkastingsrådet."(Innst.S.nr.142 (2001-2002), side 25).

2.1.4 Uavhengig tilsyn

Amsterdamprotokollen fra 1998 innebærer EUs anerkjennelse av det enkelte medlemslands rett til å bestemme innholdet i det nasjonale allmennkringkasteroppdraget, og gjør finansiering av det nasjonale allmennkringkastingstilbudet til et nasjonalt anliggende. Protokollen fastslår et såkalt *proporsjonalitetsprinsipp* som tilsier at anvendte offentlige midler skal stå i forhold til den oppgaven man har tenkt til å løse. Mens ansvaret for

allmennkringkastingstilbudet og finansieringen av dette ligger i det enkelte medlemsland, er det EU-kommisjonens oppgave å overvåke at de nasjonale ordningene er i tråd med fellesskapsretten. Kommisjonens tilsyn forutsetter at medlemslandene sikrer full åpenhet om allmennkringkastingsselskapenes økonomiske forhold. Kommisjonen har derfor i en kommunikasjon om statsstøtteregler og allmennkringkasting lagt fram de prinsipper den akter å følge i tilsynsvirksomheten. Utover ovennevnte *proporsjonalitetsprinsipp*, stilles det krav om at *public service*-oppdraget er klart avgrenset og rettslig forankret, og krav om et uavhengig kontrollorgan som fører tilsyn med at allmennkringkastingsforpliktelsene faktisk innfris. Det var blant annet med henvisning til denne kommunikasjonen om statsstøtteregler kultur- og kirkeministeren 28. februar 2002 orienterte Stortinget om at departementet hadde igangsatt arbeidet med å avgrense og definere NRKs allmennkringkasteroppdrag, jf punkt 9.2 om allmennkringkasting i et europeisk perspektiv nedenfor.

Rådet har tidligere oppfattet at dette arbeidet ville gjennomføres i dialog med oss. Rådet har i denne forbindelse pekt på at dersom en tenker seg at rådet skal fungere som det uavhengige tilsynsorganet EU krever, representerer det en sterkere formalisering av rådets funksjon, jf også det som er sagt ovenfor om dagens rammevilkår for rådet. I lys av det arbeidet som nå pågår med å opprette et nytt *medietilsyn* ser rådet for seg at denne kontrollfunksjonen vil inngå i en mer helhetlig gjennomgang av tilsynsfunksjoner på mediefeltet. Det samme gjelder trolig også for avklaringer rundt rådets framtidige rolle og funksjon. Her vil rådet understreke at tilsynet med allmennkringkasternes virksomhet bør utøves av et organ som er uavhengig *både* av kringkasterne *og* av regjeringen/de statlige myndigheter. Rådet mener det vil være prinsipielt uheldig om en slik tilsynsfunksjon samlokaliseres og legges under samme ledelse som forvaltningen. All den tid Kultur- og kirke departementet både er konsesjonsorgan og eier av den største allmennkringkasteren, NRK, bør tilsynet med mediene være formelt uavhengig av departementet.

Rådet er videre av den oppfatning at tilsynsfunksjonen ikke alene kan dreie seg om kvantitative programvurderinger, som uten problem kan overlates til byråkrater. Ettersom en kulturpolitisk vurdering nødvendigvis også inkluderer kvalitative aspekt ved allmennkringkasternes virksomhet, mener rådet det vil være nødvendig å opprettholde en form for rådgivende instans som mellomledd mellom kringkasterne og medietilsynet.

3. RÅDETS FORSLAG TIL KRITERIER FOR VURDERING AV ALLMENNKRINGKASTING

3.1 Bakgrunn

Kriteriene for vurdering av allmennkringkastingskanalene har rådet utarbeidet på bakgrunn av NRKs vedtekter, konsesjonsvilkårene for P4 og TV 2 samt målsettinger Stortinget har nedfelt for allmennkringkasting gjennom behandlingen av ulike mediepolitiske dokument de seneste år.

Rådet legger til grunn at den enkelte allmennkringkastingskanal i prinsippet skal tilby bredden av program som faller inn under allmennkringkasterforpliktelsene, selv om en har akseptert en viss profilering av den enkelte kanal innen eksempelvis NRKs radiovirksomhet. Det samme gjøres i forhold til P4.

Rådet har tidligere pekt på at tema-/spesialkanalene NRK nå tilbyr ikke er å anse som allmennkringkasting i ordinær forstand. Med den teknologiske utviklingen vil mulighetene for kanaldifferensiering imidlertid bli så store, at det på sikt vil være behov for klargjøring av visse grunnleggende forutsetninger. Til tross for at digitaliseringen innen lydkringkastingen skjer raskt, har den i dag ikke kommet så langt at frekvenskapasiteten åpner for en sterk utvidelse av radiotilbudet i hele landet. Så lenge det er slik at spesialkanalene hovedsakelig kan mottas i de store byene, kan NRK Radio ikke se hele sin virksomhet under ett. De tre basiskanalene - P1, P2 og Petre - må derfor hver for seg danne grunnlag for Rådets vurderinger. Det kan ikke anses akseptabelt om NRK viser til at sentrale allmennkringkastingsforpliktelser ivaretas av en av spesialkanalene. Dersom spekteret av spesialkanaler skulle bli allment tilgjengelig for hele befolkningen, mener rådet at det er grunnlag for å foreta en prinsipiell gjennomgang av de kriteriene som skal benyttes for evaluering av NRKs virksomhet. Foreløpig må spesialkanalene ses på nettopp som et spesialtilbud for avgrensede publikumsgrupper. Tilbudet i dem må derfor ikke gå ut over tilbudet i basiskanalene.

3.2 Kommersielle allmennkringkasteres rammevilkår

Kultur- og kirkedepartementet har i løpet av de siste to årene tildelt ny konsesjon for riksdekkende analogt reklamefinansiert fjernsyn og ny konsesjon for riksdekkende analogt reklamefinansiert radio. Rådet ser positivt på at de påpekninger som er gjort gjennom de årlige rapportene nå langt på vei er formalisert i de prinsipielle og spesifikke kravene til sendingene. Videre er rådet tilfreds med at de nye konsesjonen setter mer presise krav til programvirksomheten, i tråd med de kriterier for allmennkringkasting som rådet har nedfelt. Når departementet har valgt å forplikte Kanal4 til konkrete leveransemål for programkategorier og genre slik de er beskrevet i søknaden fører det til mer kvantitative programkrav enn tidligere. Dette fører også til en betydelig forskjell mellom programkravene til de ulike allmennkringkasterne. Rådet mener det på sikt kan få konsekvenser for grunnlaget for tilsynsarbeidet på dette området dersom kriteriene for å vurdere om kringkasterne innfrir allmennkringkastingsoppdraget beveger seg i retning av konkrete angivelser av antall innslag eller timeomfang. Etter rådets oppfatning tilsier de kvalitative aspektene ved selve allmennkringkastingsoppdraget at det er nødvendig å bevare visse kvalitative elementer ved vurderingene for å ha en tilfredsstillende oppfølging av allmennkringkastingen i Norge. Nedenfor gjengis et utdrag av de nye konsesjonsvilkårene til TV 2 og Kanal4.

3.2.1 Konsesjon for riksdekkende analogt reklamefinansiert fjernsyn

15. oktober 2001 fikk TV 2 AS fornyet konsesjon for riksdekkende analogt reklamefinansiert fjernsyn. Konsesjonsperioden startet den 1. januar 2003 og utløper den 31. desember 2009. TV 2 skal betale et engangsvederlag til statskassen på 150 millioner kroner, samt både et inntektsuavhengig og et inntektsavhengig vederlag årlig. Vilkårene omfatter også mer presise programkrav enn i dag. Konsesjonens kapittel tre omhandler både de generelle og de mer spesifikke programkravene. Her framgår blant annet at TV 2 skal utøve virksomheten etter prinsippene for ytringsfrihet og redaksjonell selvstendighet, og generelt basere sendingene på prinsippene for allmennkringkasting:

”Dette innebærer at;

- a. programmenyen skal ha tematisk og sjangermessig bredde, både hva gjelder sammensetningen av programkategorier og sammensetningen innenfor den enkelte programkategori, jf også § 3-3.*
- b. det skal være programmer både for brede og smale seergrupper*
- c. sendingene skal bidra til å styrke norsk språk, identitet og kultur.*
- d. minst halvparten av TV 2s sendinger skal være norskspråklige.”*

Videre heter det i § 3-3 Spesifikke krav til sendingene:

- 1. TV 2 skal ha daglige, egenproduserte nyhetssendinger.*
- 2. TV 2 skal ha jevnlig sendte aktualitets- og dokumentarprogrammer*
- 3. TV 2 skal ha daglige norskspråklige sendinger for barn under 12 år med mindre det foreligger spesifikke redaksjonelt begrunnede unntak.*
- 4. TV 2 skal jevnlig ha norskspråklige sendinger for unge.*
- 5. TV 2 skal sende norskspråklig drama.*
- 6. TV 2 skal ha egne programmer som gjenspeiler mangfoldet i norsk og internasjonalt kulturliv.*
- 7. TV 2 skal ha egne programmer eller programinnslag for den samiske befolkning. Disse skal som hovedregel være på samisk.*
- 8. TV 2 skal ha egne programmer eller programinnslag for etniske minoriteter.*
- 9. TV 2 skal sende livssynsprogrammer.*

Konsesjonen inkluderer også eksplisitte vilkår om målformer og teksting for hørselshemmede, henholdsvis i § 3-4: *”TV 2 skal benytte begge de offisielle norske målformene”* og i § 3-5: *”TV 2 skal tekste sendingene i tidsrommet 1800 til 2200 hver dag for hørselshemmede. Dette gjelder programmer der teksting er teknisk og praktisk mulig i forhold til produksjonstid. Lar det seg ikke gjøre å tekste hele sendingen skal enkeltinnslag om mulig tekstes.*

TV 2 skal ta i bruk teknologi for automatisert simultanteksting av sine direktesendte nyhets- og aktualitetsprogrammer så snart slik teknologi er tilgjengelig og kvalitetsmessig tilfredsstillende. Inntil slik teknologi tas i bruk skal TV 2 tekste reprisene på direktesendte aktualitetsprogrammer.”

Kapittel 3 sier også noe om TV 2s intensjon om å styrke andelen norskspråklig produksjon i konsesjonsperioden. Videre fastsettes at TV 2 skal utarbeide allmennkringkasterregnskap i overensstemmelse med de til enhver tid gjeldende standarder fra EBU hvert år. Dette skal sendes Statens medieforvaltning innen 15. mars.

3.2.2 Konsesjon for riksdekkende analog reklamefinansiert radio

I mai 2002 utlyste Kultur- og kirkedepartementet konsesjonen for riksdekkende analog reklamefinansiert radio. Utlysningen bar bud om en skjerpet allmennkringkastingsprofil, noe departementet bekreftet i pressemeldingen av 31. mai 2002.

Ved søknadsfristens utløp i september 2002 hadde Kultur- og kirkedepartementet mottatt seks søknader. 20. desember 2002 ga departementet konsesjon til riksdekkende reklamefinansierte radiosendinger i det fjerde riksnettet til Kanal4 AS. Konsesjonen gjelder fra 1. januar 2004 til 31. desember 2013. I begrunnelsen for vedtaket la departementet vekt på at:

”...Kanal4 er den søkeren som i størst grad legger opp til å tilby et programformat som ivaretar kravene til allmennkringkasting. Dette innebærer bl.a. at Kanal4 legger opp til en større tematisk og sjangermessig bredde enn de andre søkerne. Søkerens programplaner fremstår som de som i størst grad vil gi både brede og smale grupper i befolkningen et attraktivt radiotilbud. Kanal4 har i større grad enn de andre søkerne dokumentert og underbygget en ambisjon og målsetning om å tilby sendinger med et analytisk og fordypende perspektiv. Kanal4 er dessuten den kanalen som har den mest forpliktende søknaden i form av konkret angivelse av antall innslag og sendetimer for de fleste program og stoffkategoriene. Dette gir sikkerhet mht. at søkeren vil følge opp sine egne redaksjonelle ambisjoner og fylle allmennkringkasterrollen på en god måte i konsesjonsperioden” (s. 2 i departementets brev av 20 desember 2002 til Kanal4 AS).

Kanal4 AS satte i søknaden opp leveransmål for programkategorier og genre som kanalen skal presentere i sendingene gjennom året. I konsesjonsvilkårene setter departementet som krav at Kanal4 skal oppfylle de redaksjonelle planer og forpliktelser som følger av konsesjonssøknaden, og har derfor tatt søknaden inn som en del av konsesjonsvilkårene i et vedlegg. Departementet har også regnet opp de mest sentrale programforpliktelsene, og understreket at der forpliktelsene i disse konsesjons vilkårene er mer omfattende enn det som framgår av søknaden, er det forpliktelsene i konsesjonsvilkårene som skal gjelde. De spesifikke kravene som stilles på programområdet gjengis her:

a. Nyhetsdekning

Konsesjonæren skal ha faste, egenproduserte nyhetsbulletiner gjennom hele dagen. Det skal være minst fire daglige utvidede nyhetssendinger på 15 minutter. I tillegg skal det på hverdager være et aktualitetsmagasin av 30 minutters varighet med debatt, kommentarer, analyse og bakgrunnsstoff. En gang i uken skal aktualitetsmagasinet utvides til 60 minutter.

Nyhets- og aktualitetssendingene skal presentere både nasjonale og internasjonale nyheter og kommentere både det norske og det internasjonale nyhetsbildet.

b. Kulturprogrammer

Konsesjonæren skal ha daglige kulturprogrammer både for brede og smale lyttergrupper. Kulturprogrammene skal gjenspeile mangfoldet og bredden i norsk og internasjonalt kulturliv.

c. Barneprogrammer

Fem ganger ukentlig skal det være programmer for barn mellom fire og åtte år. For barn i aldersgruppen åtte til tolv år skal det fem ganger ukentlig tilbys et eget aktualitetsprogram av og med barn. En gang ukentlig skal konsesjonæren tilby et magasinprogram om sport og idrett rettet mot barn.

d. Ungdomsprogrammer

Fem ganger ukentlig skal det være program som spesielt er rettet mot ungdom fra tretten og oppover.

e. Programmer for det flerkulturelle Norge

Konsesjonæren skal ha et fast ukentlig magasin som tar opp aktuelle flerkulturelle temaer. Konsesjonæren skal rekruttere medarbeidere med fremmedkulturell bakgrunn. Konsesjonæren skal legge vekt på å inkludere flerkulturelle perspektiver i sin programvirksomhet generelt, og i nyhets- og aktualitetsdekningen spesielt.

f. Livssynsprogrammer

Konsesjonæren skal ha ukentlige livssynsprogrammer samt debatter og analyser/kommentarer som tar opp temaet livssyn. Både det kristne og andre livssyn skal vies plass.

g. Programmer særlig rettet mot den samiske befolkning

Konsesjonæren skal daglig tilby nyhetsendinger på samisk. I tillegg skal konsesjonæren i samarbeid med samiske institusjoner presentere daglige analyser/kommentarer om samiske forhold på norsk språk. Konsesjonæren skal legge vekt på å inkludere samiske perspektiver i sin programvirksomhet generelt, og i nyhets- og aktualitetsdekningen spesielt.

h. Musikkprofil

Konsesjonæren skal sende minst 35 % norsk musikk, med vekt på norskspråklig og norskkomponert musikk.

i. Verbalinnslag

Verbalinnslag som ikke er reklame, sponsoidentifikasjon eller programinformasjon skal utgjøre en betydelig del av sendetiden. Konsesjonæren skal benytte begge de offisielle norske målformene og skal tilstrebe en bred sammensetning av dialekter fra hele landet.

Programvilkårene inkluderer krav om at konsesjonæren skal utøve sin programvirksomhet etter prinsippene for ytringsfrihet og redaksjonell selvstendighet. Departementet stiller også et overordnet krav om at sendingene skal baseres på prinsippene for allmennkringkasting.

”Dette innebærer at:

- Sendingene skal ha tematisk og sjangermessig bredde, både hva gjelder sammensetningen av programkategorier og sammensetningen innenfor den enkelte programkategori*
- Det skal være verbalsendinger og musikk tilpasset både brede og smale grupper*
- Sendingene skal bidra til å styrke norsk språk, identitet og kultur”*

Hvert år innen utgangen av april skal Kanal4 legge fram en årlig melding for departementet, og som en del av denne årlige rapporteringen utarbeide allmennkringkasterregnskap.

Konsesjonen stiller også krav om at Kanal4s hovedkontor og sentrale redaksjon må ligge på Lillehammer. Det skal opprettholdes en dekningsgrad på minimum 90 prosent via sendere i FM-båndet i konsesjonsperioden. Kanal4 skal betale et engangsvederlag på 160 millioner kroner til statskassen ved tildeling av konsesjonen.

3.2.3 Ny radiokonsesjon på riksplan

Samtidig med tildelingen av konsesjonen til riksdekkende reklamefinansierte radiosendinger i det fjerde riksnettet til Kanal4 i desember 2002, orienterte departementet om at ytterligere en radiokonsesjon, med noe lavere dekning enn den Kanal 4 får, ville utlyses tidlig i 2003. Rådet har tidligere understreket viktigheten av å sikre nivået på allmennkringkastingstilbudet. Det er neppe mulig med den lave dekningsgraden å stille tilsvarende programkrav til den nye ”P5-konsesjonæren” som til den riksdekkende radiokonsesjonæren. Den femte radiokonsesjonen på riksplan ble utlyst med søknadsfrist 30. april 2003. Ifølge departementets pressemelding av 21. mars 2003 ser regjeringen på konsesjonen som et viktig kulturpolitisk virkemiddel som

skal sikre befolkningen i Norge et bredt radiotilbud. Statsråd Valgerd Svarstad Haugland uttrykte i denne forbindelse ”Vi ønsker å styrke kulturdekningen i det samlede allmennkringkastingstilbudet til befolkningen. Derfor utlyser vi en konsesjon der kanalens sendinger skal være basert på prinsippene for allmennkringkasting, med egenproduserte nyhets- og aktualitetssendinger, og med en tydelig kulturprofil som reflekterer uttrykksmangfoldet i norsk og internasjonalt kulturliv.” (KKDs pressemelding av 21. mars 2003). Søknadsdokumentet skisserer videre hvilken programprofil den femte radiokanalen skal ha: ”Kanalens sendinger skal være basert på prinsippene for allmennkringkasting, med egenproduserte nyheter og aktualitetssendinger og med en tydelig kulturprofil som reflekterer uttrykksmangfoldet i norsk og internasjonalt kulturliv. Dette innebærer bl.a.:

- *tematisk og sjangermessig bredde, både hva gjelder sammensetningen av programkategorier og innenfor den enkelte programkategori*
- *at sendeflaten skal inneholde programmer og musikk for både brede og smale lyttergrupper*
- *at sendingene har analytiske, kritiske og fordypende perspektiv*
- *at sendingene bidrar til å styrke norsk språk, identitet og kultur”*

Departementet sier også noe om hvordan søkerens programprofiler vil bli vurdert: ”I forhold til nyhets- og aktualitetssendingene vil departementet særlig vurdere i hvilken grad søkerne presenterer planer for;

- *analytisk, kritisk og fordypende dekning*
- *dekning av norske og internasjonale nyheter*
- *nyhetstilbud på samisk*

I forhold til kultursendingene vil departementet særlig vurdere planene opp mot følgende kriterier;

- *bredde og variasjon i dekning av ulike kultursjangrer*
- *- analytiske, kritiske og fordypende perspektiv i dekning av ulike kultursjangrer*
- *- dekning av nasjonalt og internasjonalt kulturliv*
- *- andel norsk musikk, herunder andel norskprodusert og –språklig musikk i ulike sjangre”*

Det framgår av utlysningen at departementet både vil vektlegge i hvilken grad sendingene har ulike aldersgrupper som mål og planer for en variert bruk av norske målformer og dialekter i sendingene. Den som blir tildelt konsesjonen skal betale et vederlag på 90 millioner kroner til statskassen.

Ved søknadsfristens utløp hadde departementet mottatt to søknader, fra P4 Radio Hele Norge ASA og Kanal5 AS. Departementet tar sikte på å behandle søknadene før sommeren 2003.

3.3 Kriterier for vurdering av allmennkringkasting

1. Sendingene skal kunne mottas av hele befolkningen.

2. Sendingene skal inneholde en variert programmeny med program for såvel brede som smale lytter/seergrupper, herunder barn og unge, den samiske befolkningsgruppe, etniske og andre minoriteter.

3. Det skal være daglige nyhetssendinger og solid, løpende orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt.

4. Allmennkringkastingsprogrammene skal bidra til å styrke norsk språk, identitet og kultur.

5. Allmennkringkastingskanalene skal ha redaksjonell selvstendighet.

PRESISERINGER

Kriterium 1:

Dette kriteriet innebærer at full geografisk dekning skal være målet for alle kanaler. Allmennkringkasting skal være et tilbud til hele befolkningen. Graden av oppfyllelse av kravet framgår av faktisk dekningsprosent og eventuelle planer for økning av denne.

Kriterium 2:

Med “varierte programmer” siktes det til:

(a) *Genremangfold:* Programflatene skal være sammensatt av ulike *typer* programmer, eventuelt programinnslag. Rene musikkflater, med eller uten bilder, er for eksempel åpenbart ikke allmennkringkasting, heller ikke 24-timers nyhetssendinger. Det skal både i radio og TV veksles mellom nyheter, aktualiteter, musikk, underholdning, samtaleprogram, dokumentar/reportasje etc.

(b) *Tematisk mangfold:* Alt fra hverdagsnære til sentrale offentlige saker, kultur og livssynsspørsmål skal være representert.

(c) *Fordypning:* Analytiske, kritiske og fordypende perspektiv må være til stede.

Med “brede og smale seer/lyttergrupper” menes det:

(a) *Publikumshenvendelse:* En variasjon i publikumsorientering som ligger innbakt i genre- og temamangfoldet. Det innebærer et krav om veksling mellom programmer som i prinsippet er henvendt til alle eller de fleste over en viss alder og programmer som er vendt til spesielle alders- eller interessegrupper (i betydningen “med spesielle interesser”). De “brede” programmene tenkes som “brede” enten fordi de omhandler forhold man mener i prinsippet angår alle, eller fordi de har et innhold man ut fra formodninger og viten om kulturell smak mener vil falle i smak hos et flertall eller i alle fall en stor del av befolkningen. “Nisjeprogram” er sendinger/innslag der publikumspotensialet kan være begrenset.

(b) *Representasjon:* Det avgjørende er at det reelle sosiale og kulturelle mangfoldet i befolkningen er reflektert i rimelig grad, altså at retten til representasjon i offentligheten for diverse sosiale og kulturelle grupper, verdier og interesser er ivaretatt. Dette innebærer også et krav om sendinger med samisk språk.

For at kravene ovenfor skal være meningsfulle, må mangfoldet i programtyper og publikumsorienteringer også finnes innen henholdsvis radio- og TV-mediens sentrale sendetider.

Kriterium 3:

Dette kravet innebærer en løpende grundig orientering og analyse av viktige samfunns- og kulturspørsmål, såvel nasjonale som internasjonale. Slik skal allmennkringkastingen bidra til at folk har et godt grunnlag for selvstendig tenkning og handling som samfunnsmedlemmer. Vurderingen av hvordan dette kravet tilfredsstilles har både kvantitative og kvalitative dimensjoner.

Kriterium 4:

(a) Styrking av norsk språk må først og fremst innebære at det tas videst mulig i bruk, i alle dets former: bokmål, nynorsk og dialekter - men også i ulike stil-leier. Det tradisjonelle kravet om 25 prosent nynorskandel i NRK er en påminnelse om nynorskens hevd på en rimelig representasjon. I henhold til kravet i punkt 2 skal det også være sendinger på samisk.

Klar og tydelig tale hos programmedarbeidere er et selvfølgelig krav til riksdekkende kringkasting.

(b) Å styrke norsk identitet må i stor grad dreie seg om å fremme bevisstheten om det mangfold av identiteter og livsformer Norge nå rommer. Dessuten er en bredest mulig dekning av internasjonale forhold med kulturimpulser fra ulike deler av verden viktig som bidrag til økt bevissthet om hva det vil si å være innbygger i Norge.

(c) Å styrke norsk kultur må primært dreie seg om å styrke kulturlivet i Norge ved å ta det i bruk i programvirksomheten. Allmennkringkastingskanalene skal samlet sett ta hele kulturlivet i bruk. Både høyt og lavt, lokalt og nasjonalt, etnisk norsk og "unorsk", og med åpning for varierte uttrykk. Her må det imidlertid være rom for ulik profilering av kanalene, for eksempel med hensyn til hovedtyngden i deres musikktilbud. Minst 50 prosent av førstegangssendingene skal være produsert i Norge, jf. punkt 6 i TV 2s konsesjonsvilkår som stiller krav om 50 prosent norskprodusert stoff innen utløpet av konsesjonsperioden.

Kriterium 5:

Dette er først og fremst et krav om at kringkastingsselskapenes redaksjoner innenfor allmennkringkastingsprinsippenes rammer skal arbeide fritt i forhold til andre mediebedrifter, eiere, offentlige eller private maktsentra.

Den redaksjonelle uavhengigheten er ønskelig av hensyn til ytringsfriheten og kritikk-funksjonene i den offentlige samtalen, altså til grunnleggende demokratiske, journalistiske og medieetiske idealer, som allmennkringkasterne forventes å bestrebe seg på å leve opp til.

4. OPPFØLGING ETTER RÅDETS RAPPORT 2001

4.1 Allmennkringkastingskravene

Rådet mener utviklingstendensene på mediesektoren medfører et klart behov for styrking av den offentlige allmennkringkasteren, samt regulerings- og stimuleringsiltak som sikrer mangfold innenfor kringkastingsmediene. Generelt sett vil allmennkringkastingsprinsippene ikke bli uaktuelle verken i den umiddelbare eller noe fjernere framtid. Tvert i mot, disse prinsippene vil nettopp være med på å sikre den reelle ytringsfrihet, og gi adgang til offentligheten for flest mulig grupper og synspunkter.

I 1996 oppnevnte regjeringen en kommisjon som skulle foreta en grunnleggende gjennomgang av ytringsfrihetens stilling i vårt samfunn. Ytringsfrihetskommisjonen la i sin innstilling til grunn at det burde finnes et bredest mulig utbud av ytringer, der flest mulig synspunkt og grupper får komme til orde. Dette mener Allmennkringkastingsrådet må ses i sammenheng med det sjette ledd i kommisjonens forslag til ny grunnlovsparagraf: ”*Det paaligger Statens Myndigheder at lægge forholdene til rette for en aaben og oplyst offentlig Samtale.*” Særlig relevant er dette i forhold til opprettholdelse og styrking av de kravene som stilles til allmennkringkasterne når det gjelder minoritetsgruppers ytringsfrihet.

Ytringsfrihetskommisjonens utredning ble sendt på en bred høring samtidig som regjeringen utformet alternative utkast til endringer i Grunnloven § 100 om ytringsfrihet, og nå arbeider Justisdepartementet med en stortingsmelding om revideringen av Grunnloven § 100.

Grensene for ytringsfriheten vurderes i stadig større grad ikke bare opp mot de nasjonale lovbestemmelsene, men også opp mot internasjonale forpliktelser. Særlig viktig i denne sammenhengen er den europeiske menneskerettskonvensjonen (heretter EMK) artikkel 10, som har denne ordlyden:

“1. Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. This article shall not prevent States from requiring the licensing of broadcasting, television or cinema enterprises. 2. The exercise of these freedoms, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions or penalties as are prescribed by law and are necessary in a democratic society, in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or the rights of others, for preventing the disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary.”

Allmennkringkastingen har en sterk tradisjon i Norge. NRKs vedtekter angir selskapets oppfatning av sitt allmennkringkastingsoppdrag, og en lang rekke kringkastingspolitiske dokumenter inneholder formuleringer av NRKs spesielle oppgaver. Rådets standpunkt har vært at NRKs allmennkringkasteroppdrag bør formuleres eksplisitt i et offentlig dokument.

Kultur- og kirke departementet har med bakgrunn i EU-kommisjonens kommunikasjon om statsstøtteregler og allmennkringkasting påbegynt dette arbeidet. Kommunikasjonen stiller blant annet krav om at allmennkringkastingsoppdraget skal ha en klar rettslig forankring og krav til statlig finansiering av allmennkringkasterne. I tillegg stilles krav om et kontrollsystem som er uavhengig av kringkasteren for å sikre at kravene innfris. I sin orientering om NRK i Stortinget 28. februar 2002 tok statsråden, med henvisning til denne kommunikasjonen, opp behovet for en nærmere presisering av hvilke aktiviteter kringkastingslisensen skal finansiere (s 6):

”Det er no naudsynt å gi ein meir presis definisjon av kva for oppgåver NRK skal ha. Ikkje berre av omsyn til EØS-avtalen, men mest av omsyn til lyttarane og sjåarane... Det vil vera ein klar fordel at publikum veit kva for tilbod dei kan krevja frå NRK. Eg har derfor sett i gang eit arbeid med å avgrensa og definera allmennkringkastingsoppdraget.”

Med henvisning til at de kommersielle allmennkringkasterne har fått mer presise programkrav i nye konsesjoner, mener rådet det er grunn til å prioritere arbeidet med å definere NRKs allmennkringkastingsoppdrag.

4.2 Redaksjonell selvstendighet og medieetikk

Blant Kulturdepartementets krav til allmennkringkasterne er at de skal være redaksjonelt selvstendige. Rådet har presisert denne forutsetningen i retning av framfor alt å dreie seg om at kringkastingselskaperes redaksjoner skal arbeide fritt i forhold til eiere, offentlige og private maktsentra samt andre mediebedrifter. Den redaksjonelle uavhengigheten anses å være en forutsetning for reell ytringsfrihet og for at media skal kunne ivareta kritikkfunksjonen i den offentlige samtalen - fungere som den fjerde statsmakt. Det dreier seg altså om grunnleggende demokratiske, medieetiske og journalistiske ideal.

I tidligere rapporter har rådet på generelt grunnlag gjennomgående vært positiv til kanalene ut i fra kravet om redaksjonell selvstendighet. Rådet har så langt ikke funnet det mulig å foreta egne undersøkelser av forhold knyttet til den redaksjonelle selvstendigheten i allmennkringkastingskanalene. I den utstrekning rådet har omtalt problematiske forhold på medietikkens område, er det i form av kommentarer til konkrete saker som Statens medieforvaltning har behandlet eller som har vært omtalt i media. Det videre arbeidet med denne problematikken begrenses av rådets rammevilkår, som kun i et avgrenset omfang gir anledning til å foreta selvstendige undersøkelser.

I et offentliggjort tillegg til rådets rapport for 2000, og i fjorårets rapport, trakk rådet fram at P4 hadde vært involvert i aktiviteter i perioden 1994-95 som reiste tvil om kanalens redaksjonelle uavhengighet og integritet. Rådet ble gjort kjent med avtalene P4 hadde hatt med annonsører i den nevnte perioden gjennom en dom i Oslo byrett av 31. mai. Etter at rådet hadde avsluttet sitt arbeid med rapporten for 2000 ble en tilsvarende sak vedrørende NRK offentliggjort. I en vurdering av programmet "Fakta på lørdag" om fornøylesparken Tusenfryd, sendt i NRK1 7. juli 2001, konkluderte Statens medieforvaltning med at programmet representerte et brudd med regelverket både når det gjaldt krav om identifisering av sponsor og i kraft av å være klart markedsførende for sponsors virksomhet. I fjorårets rapport stilte rådet spørsmål ved NRK1s program "Lotto-trekning" som hadde utviklet seg til ikke bare å omfatte selve trekningene, men også reportasjer der tidligere vinnere forteller om de positive konsekvensene gevinsten har hatt for deres liv. Rådet mente at en slik form utfordret NRKs redaksjonelle integritet, og pekte på at kringkasteren har det redaksjonelle ansvaret for sendingene uavhengig av hvem som har produksjonsansvaret for sendingene.

I forlengelsen av dette tok rådet opp sponning som særskilt tema i møter med kringkasterne. Rådet er tilfreds med at NRK har fjernet reportasjene om tidligere vinnere i lotto-sendingene i tråd med rådets merknader. Rådet har også merket seg at samtlige allmennkringkastere i løpet av 2002 har revidert/utarbeidet egne, interne medieetiske regelverk.

Rådet er imidlertid kjent med at Statens medieforvaltning i løpet av det siste året har tatt opp nye saker som etter rådets oppfatning berører sentrale problemstillinger på dette området. Her nevnes to av dem. I en vurdering av animasjonsprogrammet "Cubix" på TV 2 konkluderer medieforvaltningen med at programmet er i strid med kringkastingsforskriften § 3-5 om salgsfremmende omtale i kringkastingsprogram, og med § 3-4 fjerde ledd om skjult reklame. "Cubix" er et barneprogram, og handler om gutten Connor og hans hjelper og venn, roboten

"Cubix". I medieforvaltningens vurdering vises det til en sekvens i en sangtekst som gjentas flere ganger i løpet av programmet: *"Mange typer og fine modeller, ta den du liker – det er det som teller". "Robot til hver og en"*. Videre sies det i vurderingen *"Innslagene er ikke en del av selve handlingen i programmet, men har heller preg av å være slagord til bruk i rene reklameinnslag. Budskapet som ligger i "Robot til hver og en" er at alle barn som ser på bør ha en slik robot... Omtrent midtveis i programmet er det en sekvens der hovedpersonens far ser et reklameinnslag for roboter på fjernsyn. Dette er også et eksempel på at markedsføring flettes inn i selve handlingen... Etter det vi kjenner til finnes det en rekke produkter til salg i lekebutikker; figurer, dukker, TV-spill, film og lignende basert på karakterene i serien. Slagordet "Robot til hver og en" er også brukt i markedsføring av Cubix" produkter."* (brev av 17. januar 2003 fra Statens medieforvaltning til TV 2). Forbrukerombudet tok også opp denne saken med TV 2. Etter det rådet kjenner til har TV 2 endret de påtalte sekvensene, men saken er ikke endelig avsluttet fra tilsynsmyndighetenes side.

Den andre saken gjelder et program om Terje Håkonsen, som ble sendt under vignetten "Fakta på lørdag" i NRK1 i januar 2003. I vurderingen av programmet konkluderer Statens medieforvaltning med at det er i strid med kringkastingsforskriften § 3-4 andre og tredje ledd, som omhandler kringkasterens redaksjonelle integritet i sponsede program. Programmet er produsert med støtte fra blant annet Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker. Blant stiftelsens etablerere er Bama.Gruppen AS, Coop Norge, Norgesfrukt AS og Norges Frukt- og Grønnsaksgross. Forbund. I medieforvaltningens vurdering heter det blant annet følgende: *"Det er vår oppfatning at programmets opplegg, særlig hovedintervjuet med Håkonsen som foregår på et kjøkken med masse frukt som produsenten har tatt med, er så vidt sammenfallende med sponsors interesser, å øke omsetningen av frukt og grønnsaker, at det utad reiser tvil om den redaksjonelle integritet er opprettholdt fullt ut... Vår vurdering underbygges ytterligere av opplysninger vi har fått fra Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker. I kontrakten mellom Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker og ØØ Videoproduksjon, går det fram at det skal gis en motytelse for midlene fra sponsor. Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker skal få positiv oppmerksomhet, frukt skal være synlig under intervjuene og i et lengre intervju skal det lages mat med grønnsaker. Sponsor må også være fornøyd med resultatene før siste rate utbetales."* (brev av 11. april 2002 fra Statens medieforvaltning til NRK). Saken er ikke endelig avsluttet, men i følge NRKs uttalelser til Kampanje den 19. mai i år, innrømmer NRK at programmet er et grensetilfelle i forhold til kringkastingslovens regler om sponning. NRK viser samtidig til at de ikke var klar over denne sponsoravtalen, og at kringkastingselskapet på forhånd hadde satt som vilkår for innkjøpet at kringkastingslovens regler for ekstern finansiering måtte være overholdt (Kampanje 2003, [Tilgjengelig på <http://www.kampanje.com>, 2002, 19. mai]).

Problemstillinger knyttet til produkt plassering og salg fremmende henvisninger i redaksjonelt materiale representerer sentrale medieetiske utfordringer i en situasjon der kommersialiseringstendensene i mediebransjen stadig blir mer omfattende. Ikke bare kringkasterens egen aktivitet i forhold til aktuelle sponsorer står sentralt, men også produksjonsselskap som leverer til kringkasterne. Uavhengig av hvilken befattning kringkasterne har med selve produksjonsprosessen, står de i siste instans redaksjonelt ansvarlig for det kringkastede programmet. Det blir i en slik sammenheng avgjørende at allmennkringkasterne etablerer en høy medieetisk standard internt for å sikre redaksjonell uavhengighet og integritet.

I St.meld.nr.57 (2000-2001) I ytringsfrihetens tjeneste, understreker Kulturdepartementet at åpen debatt om medieetiske spørsmål – både om generelle prinsipp og om enkeltsaker og

overtramp – er en absolutt forutsetning for at et system basert på medieetisk selvjustis som det norske skal fungere. For at mediene skal fylle sin samfunnsrolle, kreves at journalistikkens samfunnskritiske holdning også rettes mot det enkelte mediets egen journalistikk og samfunnsrolle. I den grad dette ikke gjøres, vil mediene heller ikke gi publikum grunnlag for selvstendige og velfunderte meninger om samfunnsspørsmål og nyhetshendelser. (s.73) Rådet slutter seg fullt ut til dette, og vil peke på allmennkringkasternes særlige forpliktelser i en slik sammenheng.

De kommersielle allmennkringkasterne er avhengige av at programvirksomheten framstår som attraktiv for annonsørene. Dette kan representere en risiko for at de kommersielle hensynene blir mer framtredd enn de redaksjonelle, herunder krav om innfrielse av allmennkringkastingsforpliktelsene. Rådet finner grunn til å minne om at konsesjonsvilkårene under enhver omstendighet er overordnet de kommersielle betraktningene. Rådet vil ha et spesielt fokus på denne problemstillingen i tida framover.

DEL II VURDERING AV RADIO- OG FJERNSYNSKANALENES PROGRAMVIRKSOMHET

5. GRUNNLAGET FOR VURDERINGENE

5.1 Om programstatistikken som ligger til grunn for vurderingene

Som det framgår i punkt 2.1.1 ovenfor, er rådets rapport om allmennkringkastingstilbudet i hovedsak basert på de programstatistikker og allmennkringkasterregnskap som kringkasterne selv legger fram. Når kringkasternes statistikker utgjør kjernen i rådets vurderingsgrunnlag er det avgjørende at dette materialet gir tilstrekkelig relevant informasjon om det siste årets programtilbud og videre planer, samt at kringkasternes programstatistikker harmonerer med hverandre. Fra og med 2000 benytter kringkasterne statistikk i henhold til EBU's klassifisering, med unntak for NRKs kanal Petre. Det er fortsatt visse forskjeller mellom kringkasternes målemetoder, kategorisering av det statistiske materialet, og mellom orienteringene om forrige års tilbud. Rådet ser det som et mål å få kringkasterne til å harmonisere rapporteringen til rådet, og vil derfor trekke frem følgende problemstillinger:

NRK leverer, som i fjor, separate programstatistikker fra egen database, som bedre tilsvare den kategoriseringen NRK har benyttet tidligere år. Samtidig avviker tallene fra NRKs egen database noe fra tallene i den framstillingen NRK benytter i allmennkringkasterregnskapet, som er hentet fra "Info-TV basen". Denne databasen ligger til grunn for Norsk Gallups *TV-meterundersøkelse*, og er et samarbeid mellom NRK, TV 2, TV3 og TVNorge. Databasen imøtekommer derfor i større grad rådets behov for en ensartet statistikk. Samtidig er den mindre formålstjenlig fordi den opererer med større samlekategorier. Derfor setter rådet pris på å få tilgang til programstatistikken fra NRKs egen database, som i tråd med EBU's system for klassifisering av programmer har en større detaljeringsgrad. Det negative er den forvirringen som skapes ved at prosentandelene for de ulike programkategoriene ikke samsvarer mellom NRKs allmennkringkasterregnskap og rådets rapport.

En utvikling mot større samlekategorier gir ikke optimalt grunnlag for rådets vurderinger. Rådets behov går i den motsatte retningen, mot økt detaljering. Rådet vil på generelt grunnlag etterlyse større grad av rapportering på innslagsnivå, spesielt for radiokanalene, som preges av lange og sammensatte sendeflater fremfor enkeltprogram.

I vurderingen av NRKs radiokanaler legger rådet til grunn at den enkelte kanal i **prinsippet** skal fungere som en fullverdig allmennkringkaster. I likhet med vurderingene av P4 har rådet imidlertid akseptert en viss profilering/målgruppeinnretning for den enkelte NRK-kanal. NRK har ment at NRKs radiotilbud skal sees under ett. Rådet antar at disse forskjellene i synet på hvordan allmennkringkastingsoppdraget skal oppfattes, kan medføre ulik oppfatning av hvordan orienteringen om tilbudet blir best tilgjengelig. NRK sier blant annet dette i allmennkringkasterregnskapet for 2002: ”...*allmennkringkasting, slik folk forstår det, er ensbetydende med det såkalte horisontale mangfold. Det vil i korthet si at kravet om mangfold skal innfris ved at man på et gitt tidspunkt skal kunne finne noe for enhver smak.*”. Dette taler for at fokuset i NRKs redegjørelse for programvirksomheten i 2002 er NRK-tilbudet, slik det framstår samlet sett. Rådet vil be om at NRK utvider kanalperspektivet i orienteringen for 2003.

P4 har tidligere benyttet eksterne selskap til å kartlegge programvirksomheten. I 2002 etablerte P4 en egen database som gir kategorisert, statistisk oversikt over det som produseres, kombinert med logger i studiosystemene. Det nye måleverktøyet ble tatt i bruk i oktober 2002, og P4 forklarer at tallene fra dette siste kvartalet er ganget med fire for å få tall som er representative for hele året. P4 opplyser også at totaltallene er justert manuelt for kjente faktorer som sommerferie, større programendringer og lignende. Rådet mener ny målemetode og klassifisering av data, og P4s beregningsmetode for oppjustering av tallene gir flere mulige feilkilder.

Rådet har forståelse for at kategoriseringen av programmene vil kunne endres over tid. Samtidig mener rådet at kringkasterne har et ansvar overfor oss, blant annet gjennom departementets anmodning om ensartet statistikkbruk, som tilsier at endringer i et etablert system bør skje i kringkasternes rapportering samlet sett. Endringer i kategoriseringen av programmer gjør det vanskelig å vurdere utviklingen av de ulike programområdene, og kan føre til at rådet må konkludere på et svært usikkert grunnlag. Prinsippet om at det er de ulike kringkasternes egne innsamlede programstatistikker rådet er avhengig av i sine vurderinger reiser også spørsmål metodisk sett om disse dataene egentlig er sammenlignbare.

Et annet moment som gjør at dataene fra allmennkringkasterne ikke blir sammenlignbare, er at de tar utgangspunkt i ulike tidsrom på døgnet. Dette gjelder spesielt for radio, og kan illustreres ved å liste opp hvilket utgangspunkt de ulike programstatistikkene for 2002 har. For NRKs tre radiokanaler beregnes tilbudet ut i fra ulike tidsrom: P1-statistikken er beregnet ut i fra hele døgnet, P2 er beregnet ut i fra dagtilbud (sendetiden mellom 06.00 og 24.00) pluss en separat statistikk for natradioen, og P3 er beregnet ut i fra dagtilbud. P4 beregner også fordelingen av programkategorier ut i fra et dagtilbud, men da i sendetiden mellom 06.00 og 01.00. Rådet ser at det kan ha forklaringsverdi at kanalene leverer separate statistikker for dag- og natt-tilbud, men det forutsetter at det gjøres på tilsvarende vis av samtlige.

Samlet sett gir dette et utilfredsstillende grunnlag for rådets vurdering og understreker behovet for å etablere en uavhengig innsamling av programstatistikk. Rådet ser under alle omstendigheter behov for å skape en felles forståelse blant kringkasterne om forutsetningene for og kravene til rapporteringen til rådet.

5.2 Allmennkringkasternes frister for å rapportere til rådet

I de årene rådet har eksistert har det vært et problem at tidspunktet for innlevering av rådets rapport har ligget svært kort tid etter at kringkasternes statistikk klargjøres til de respektive årsmeldingene som skal leveres til departementet. Ifølge rådets vedtekter skal kringkastingsselskapene minst hvert kvartal (vår understrekning) framlegge for rådet programstatistikk utarbeidet i overensstemmelse med kriteriene som er utarbeidet for evaluering av allmennkringkasting. Imidlertid er det i løpet av de siste årene etablert en praksis med kringkasterne på at programstatistikk og utkast til planer og meldinger om virksomheten oversendes til rådet så tidlig som mulig etter årsskiftet, senest i løpet av mars. I tiden fram til rådet skal legge fram sin rapport er det så mulig med kommunikasjon om det oversendte materialet, fortrinnsvis mellom rådets sekretær og kringkasterne, med forklaringer og justering av eventuelle feil.

I forbindelse med årets rapport meldte P4 at programstatistikken ikke kunne oversendes til rådet før i utgangen av april, som er den fristen konsesjonsvilkårene setter for den årlige rapporteringen til departementet. En så sen overlevering av materialet gjør det umulig for rådet å holde den fristen som er satt for vår årlige rapportering. Rådet ber departementet vurdere å sette en frist for rapportering fra samtlige allmennkringkastere til midten av mars. I denne forbindelse gjør vi også oppmerksom på at TV 2 og Kanal 4 har fått ulike frister for å rapportere, jf konsesjonsvilkårene som er gjengitt ovenfor.

6. RADIOKANALENE

I følge tall fra Norsk Gallups offisielle radiundersøkelse for 2002 lyttet folk på radio i gjennomsnitt 137 minutter per dag. Det er ni minutter mer enn i 2001, men fortsatt fem minutter mindre enn i 1999. Av disse 137 minuttene benyttet lytterne 66 minutter på P1, seks minutter på P2, ni minutter på P3 og 39 minutter på P4. Den resterende tiden lyttet folk til andre radiokanaler. Tallene viser at både P1 og P4 øker, mens lyttertiden for de øvrige kanalene er stabil.

71 prosent av den norske befolkningen lyttet på radio en gjennomsnittlig hverdag. Betraktelig færre lytter på radio på lørdager og søndager, og snittet for alle ukedager er 68 prosent i 2002. Beregnet i prosentvis andel av den totale radiolyttingen hadde P1 36 prosent i 2002 mot 34 prosent året før, P2 og P3 økte begge med ett prosentpoeng til henholdsvis 7 og 9 prosent, og P4 økte fra 23 til 25 prosent i 2002.

6.1 NRK Radio

NRKs riksdekkende radiokanaler sendte til sammen 22 817 timer i 2002. I tillegg produserte NRKs 17 distriktskontorer 20 364 timer distriktsradio, som ble sendt over NRK P1s sendernet. NRK Sámi Radio, som er en egen divisjon i NRK, produserte 1459 timer regionale sendinger på samisk. Sendingene distribueres i egne flater på NRK P2 nettet nord for Salten, samt på en egen frekvens i Oslo-området. Sámi Radio produserte også 206 timer rikssendinger, fordelt på P1 og P2 med henholdsvis 22 timer og 184 timer. Tallene viser at sendetidsomfanget har vært relativt stabilt de siste årene.

NRK Sámi Radio har også en digital radiokanal, som i fjor sendte 2 066,5 timer. Antallet sendetimer er redusert med nesten 500 fra 2001.

Musikk utgjør en betydelig andel av det totale programtilbudet i NRKs radiokanaler. Fram til 2000 kategoriserte NRK musikktilbudet i ulike genre. Rådet påpekte i fjorårets rapport at en slik genrefordeling er nødvendig for at rådet skal kunne gi en nærmere vurdering av denne vesentlige delen av programtilbudet. NRK har i rapporteringen for 2002 delvis imøtekommet rådets etterlysning ved at det nå oppgis tre ulike musikkgenrer for Petre, at klassisk musikk skilles ut i en egen kategori i P2, samt at sendetiden på natten i P2 rapporteres separat. Rådet etterlyser genrefordeling av musikktilbudet i P1. NRK bør rapportere om fordelingen av ulike musikkgenre i alle kanalene.

6.1.1 NRK P1

6.1.1.1 Programprofil

Tabellen nedenfor gir en statistisk oversikt over NRK P1s programvirksomhet i 2002, og baserer seg på tall fra NRKs egen database. Andelene er beregnet ut i fra sendingene hele døgnet, og oppgis i prosent av sendetiden.

Programkategori	1998	1999	2000	2001	2002
Underholdning		20	16	16	17
Drama	1	1	1	1	<i>Ikke oppgitt</i>
Musikk	26	39	42	42	31,9
- lett, pop, rock	21	34	36	<i>Ikke oppgitt</i>	<i>Ikke oppgitt</i>
- seriøs	3	2	2	<i>Ikke oppgitt</i>	<i>Ikke oppgitt</i>
- diverse	2	3	3	<i>Ikke oppgitt</i>	<i>Ikke oppgitt</i>
Religion*	3	2	2	2	1,7
Nyheter	15	17	13	13	11,3
Sport	6	4	4	4	2,9
Samfunnsspørsmål	7	4,4	5	5	8,1
Hjem, fritid, hobby*	3	1,7	2	2	0,8
Vitenskap*	1	0,5	1	1	0,9
Kunst, kultur, medier	0	0	0	0	0,5
Barn og Ungdom					0,3
Regionale sendinger					14,5
Programinformasjon	1	0,9	0	0	<i>Ikke oppgitt</i>
Annet	19	9	14	14	10

* Kategoriene "Religion, livsfilosofi" og "Natur, vitenskap" er i NRKs statistikk for 2002 endret til henholdsvis "Religion" og "Vitenskap". Kategorien "Hjem og fritid" ble i 2001 erstattet med "Hjem fritid, livsstil", og endret til "Hjem, fritid, hobby" i 2002.

Rådet ser positivt på at NRK oppgir omfanget av "Regionale sendinger" i programstatistikken for 2002, men savner fortsatt informasjon om fordelingen på programkategorier i de regionale

sendingene. Det betyr for eksempel at rådet ikke har opplysninger om musikkomfanget i de regionale sendingene, og følgelig ikke kan slutte noe sikkert om det som tilsynelatende er en statistisk signifikant nedgang i den totale andelen musikk i P1. Andelen "Annet" er redusert fra 14 til 10 prosent i 2002. Innholdet i sammensatte programmer (magasinprogram som "Nitimen", "Her og Nå", "Norgesglasset" etc) bør kategoriseres på innslagsnivå.

6.1.1.2 Forholdet til allmennkringkastingskriteriene

1. Dekningsgrad

P1 er riksdekkende.

2. Variert programmeny for brede og smale publikumsgrupper

2.1 Variert programmeny

a) Genremangfold

Rådet mener fortsatt at den klart brede målgruppeorienteringen i P1 representerer en tendens i retning av format og genre som er lett tilgjengelige. Likevel finner ikke rådet grunnlag for å betvile at et mangfold av genre er representert i kanalen.

b) Tematisk mangfold

Nyhetsdekningen i P1 har etter rådets oppfatning et tematisk mangfold og inkluderer et bredt perspektiv på samfunnsspørsmål.

Sterkere profilering av NRKs tre rikskanaler fra 1999 førte samtidig til en reduksjon i bredden av programkategorier. Etter to år med identisk prosentvis fordeling av programkategorier i P1, kan man i 2002 spore visse endringer i fordelingen. Det er imidlertid for tidlig å fastslå om disse endringene representerer tendenser. Selv om de to største kategoriene "Musikk" og "Underholdning" er redusert med cirka 10 prosent i forhold til 2001, utgjør de fortsatt om lag 50 prosent av det totale programtilbudet. NRK betegner i allmennkringkasterregnskapet P1 som en kanal med bred programprofil, henvendt til voksne lyttere over hele landet. Beskrivelsen stemmer overens med rådets generelle inntrykk av at P1 i hovedsak er innrettet på et bredt publikum, med fokus på underholdning, lett musikk og nyheter. P1 er også den av NRKs kanaler som samler flest lyttere, noe som etter rådets oppfatning gjør kanalens forhold til allmennkringkastingsprinsippene særlig viktig.

Rådet har i de siste års rapporter påpekt den svake dekningen av temaer som "Kunst, kultur, medier", "Religion og livsfilosofi" og "Vitenskap". Samtidig har rådet antydnet at dette forholdet kan ha noe med hvordan NRK registrerer å gjøre. Blant annet gjør magasinformatets sterke posisjon, sammen med en stor andel registrert som "Annet", det vanskelig å reflektere den reelle tematiske bredden i programtilbudet. I allmennkringkasterregnskapet for 2002 presenterer NRK for første gang "Regionale sendinger" som en egen kategori, og disse sendingene representerer hele 14,5 prosent av programtilbudet. Distriktsendingenes omfang

og rolle i forhold til NRKs allmennkringkastingsoppdrag, gjør at rådet etterlyser statistikk som viser fordelingen av programkategorier i disse sendingene.

Rådet fastholder fjorårets vurdering av at den kristne profilen dominerer i P1, med overføring av gudstjenester, daglige andakter og livssynsprogrammer. Programmet "Mellom himmel og jord" har i enkeltprogrammer satt fokus på andre religioner og alternative livssyn. Rådet har likevel inntrykk av at hovedvekten av innslagene er forankret og vinklet med utgangspunkt i den kristne tro, og at det fortsatt er betydelig rom for flere innslag som reflekterer det flerkulturelle/flerreligiøse Norge.

c) Forekomst av analytiske, kritiske og fordypende perspektiv

Profileringen av NRKs radiokanaler førte også med seg et redusert omfang av "Nyheter" og "Samfunnsspørsmål". Rådet har i vurderingen av om dette kriteriet er innfridd lagt vekt på det samlede omfanget av disse kategoriene. I 2002 økte andelen "Samfunnsspørsmål" med tre prosentpoeng til 8,1 prosent. Samtidig ble andelen "Nyheter" redusert til 11,3 prosent. Dette tilsvarer en reduksjon på nesten seks prosentpoeng fra 1999 til 2002. Den store andelen musikk og den generelt lette underholdningsprofilen er tendenser som etter rådets syn på sikt kan være med på å svekke omfanget av analytiske og fordypende perspektiv. Rådet følger utviklingen av disse kategoriene i P1s programprofil, men mener at P1, blant annet gjennom høy forekomst av slike perspektiv i distriktssendinger, samfunns- og kulturprogrammer i kanalen, fremdeles tilfredsstiller kravene på dette området.

2.2 Program for brede og smale publikumsgrupper

a) Publikumshenvendelse

Rådet mener en bred allmennkanal av P1s type bør ha et tilbud til barn og unge, og har i flere rapporter oppfordret om dette. NRK la i 2002 lørdags-barnetimen til P1 i samsending med P2. NRK har i møte med rådet opplyst at lytteroppslutningen økte noe ved dette, ikke spesielt i den aktuelle målgruppen, men derimot i aldersgruppen over 60 år. Rådet oppfatter NRK dithen at en viktig målsetting med profileringen av NRKs radiokanaler i forhold til P1 er at den skal være en "voksen flytkanal", og at kanalen skal være "størst". I tråd med dette er det ikke mange nisjeprogram eller program som er vendt mot det man vanligvis forbinder med begrepet smale grupper, som for eksempel norske minoriteter, jf også det som er sagt under tematisk mangfold ovenfor.

b) Representasjon

Rådets vurderinger på de foregående punktene tilsier at visse grupper, som religiøse og etniske minoriteter, barn og unge, er representert i mindre grad enn ønskelig. Dette samsvarer med funnene i minoritetsundersøkelsen fra 2000, som viste at magasinprogrammene verken hadde representasjon av norske minoriteter generelt eller nasjonale minoriteter. Også her bidrar imidlertid P1s distriktssendinger (fem timer på hverdager og en halv time på lørdager), sendinger fra Sámi Radio og relativt brede nyhets- og aktualitetsdekning, til å styrke kanalens representativitet. Rådet mener dekningen av etniske, religiøse og kulturelle minoriteter i program som "Mellom himmel og jord", med fordel kan utvides og utvikles.

3. Daglige nyhetssendinger og solid, løpende orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt

P1 har en god tematisk og geografisk bredde i sin nyhetsdekning. Dagsnyttssendingene, distriktsnyheter hver time på hverdager, og programmer som "Her og nå" og "Ukeslutt" bidrar til dette. Rådets undersøkelse av utenlandsdekningen i 1998 viste at P1 viet dette stoffområdet begrenset oppmerksomhet når man ser bort fra "harde nyheter" som politikk, krig og økonomi. Rådets inntrykk er at dekningen av internasjonale forhold, utenom det typiske nyhetsstoffet, fortsatt bør få større plass.

Andelen program om samfunnsspørsmål er for første gang siden 1996 oppe i 8 prosent, og representerer dermed en positiv endring med de seneste års reduksjoner i denne kategorien. Samtidig fanges andelen kulturprogram for første gang siden 1997 opp i statistikken, med en prosentandel på 0,5 prosent. Dersom økningen disse andelene viser seg å være tendenser, er dette positivt for disse programkategorienes samlede representasjon i P1.

P1s store musikkandel på 32 prosent bør gi rom for en bred dekning av denne delen av kulturlivet. For å kunne vurdere om P1 tilfredsstiller kriteriene på dette punktet må imidlertid rådet få tilgang til statistikk som inneholder en nærmere kategorisering av musikktilbudet

4. Styrking av norsk språk, identitet og kultur

a) Språk

P1 hadde 19 prosent nynorsk i sendingene i 2002. Tallet representerer en klar tilbakegang i forhold til 2001, hvor andelen var på 27. Dermed er nynorskandelen nesten tilbake på samme nivå som i 2000, og P1 er igjen et stykke unna egen målsetting om minst 25 prosent nynorskandel. Målbruken i distriktssendingene er etter det rådet forstår ikke inkludert i denne beregningen. Dette representerer en generell svakhet ved språkstatistikken.

Etter at Norge i 1999 ratifiserte Europarådets rammekonvensjon om vern av nasjonale minoriteter har rådet i sine rapporter minnet om de forpliktelser som ligger i ratifikasjonen av konvensjonen med hensyn til mediene. Regjeringen har gitt uttrykk for at en aktiv støtte til ytringsfrihet og muligheter for å ytre seg for minoritetene er et viktig politisk tiltak i et kulturelt mangfoldig samfunn, jf St. meld. nr. 15 (2000-2001) s. 55. Stortinget har sluttet seg til dette. Rådet mener allmennkringkasterne bør vurdere ulike tiltak for å realisere de mediepolitiske ambisjoner som ligger i rammekonvensjonen. I fjorårets rapport trakk rådet fram NRKs planer om sendinger på kvensk i "Migranytt" som et positivt tiltak. NRK har imidlertid ikke realisert planene. Europarådet har nå presentert sin første rapport om Norges oppfølging av rammekonvensjonen om vern av nasjonale minoriteter. Ett av punktene Europarådet tar opp er kvenene og mediesituasjonen, og oppfordrer i rapporten norske myndigheter om å iverksette tiltak. Rådet mener NRK har et særlig ansvar for å la minoriteter komme til orde og være synlige i medietilbudet, og oppfordrer NRK til å etablere et tilbud til den kvenske minoriteten utover den ukentlige sendingen på 12 minutter på P2, jf punkt 4a i vurderingen av P2.

b) Identitet

P1s omfattende tilbud av regionale sendinger, samt den brede dekingen av nyheter og aktualiteter, bidrar etter rådets syn til styrking av norske identiteter. For en nærmere vurdering av dette tilbudet er det, som nevnt ovenfor, nødvendig med tilgang til statistikk som viser fordelingen på ulike programkategorier i distriktssendingene.

Forbeholdet på dette punktet knytter seg til det rådet ovenfor har referert til om svakheter ved publikumshenvendelsen til minoriteter. Forståelsen av det særegne norske henger nært sammen med forståelsen av tilsvarende internasjonale forhold, og da ikke bare de sakene som typisk formidles i nyhetene. Tidligere undersøkelse av den internasjonale dekingen i P1 avdekket begrenset oppmerksomhet på internasjonale forhold. Rådets inntrykk er at dette fortsatt er tilfellet.

c) Kultur

Rådet har vært kritisk til at musikktilbudet i P1, i tråd med funnene i kulturundersøkelsen i 1999, var konsentrert omkring anglo-amerikansk populærmusikk. NRK har, både i møter med rådet og i allmennkringkasterregnskapet for 2002, oppgitt at P1 var den norske radiokanalen som sendte mest musikk av norsk opprinnelse, hele 40 prosent. Rådet etterlyser imidlertid fortsatt statistikk som gir en nærmere kategorisering av musikktilbudet, for å kunne si noe om hvilke genre og kulturuttrykk P1 bruker i sine sendinger.

At P1 er innrettet på et bredt publikum er merkbart i kulturformidlingen, noe også kulturundersøkelsen fra 1999 bekreftet. Variasjonsbredden i kulturtilbudet kan med fordel økes, sammen med større inkludering av ikke-etnisk norsk og samisk kulturstoff i de sammensatte programflatene. Tatt i betraktning at P1 er Norges største radiokanal, er det også ønskelig at mer fordypende kulturinnslag får plass. Ifølge programstatistikken er omfanget innenfor kategorien "Drama" så lite at det ikke fanges prosentvert. Rådets generelle oppfølging av kanalen i 2002 viser at kanalen har sendt radioteater, barnehørespill, og kåserier (for eksempel i "Norgesglasset" og "Ukeslutt"), men programstatistikken gir ikke grunnlag for å konkludere med at P1 oppfyller dette kriteriet fullt ut. Rådet etterlyser igjen statistikk som faktisk reflekterer de sammensatte programflatenes reelle innhold.

5. Redaksjonell selvstendighet og medieetikk

Ettersom rådet ikke har foretatt spesifikke undersøkelser på dette området, har vi ikke grunnlag for å vurdere om kanalen innfrir dette kravet. Rådet har merket seg at NRK har utarbeidet en "Programhåndbok" med retningslinjer for håndteringen av spørsmål på dette feltet.

6.1.2 NRK P2

6.1.2.1 Programprofil

Prosentvis fordeling av programkategoriene i NRK P2 i 2002 er følgende:

Programkategori	1998	1999	2000	2001
Undervisning	3	2	2	2
Barneprogram	5	4	4	4
Underholdning	4	2	2	2
Drama	4	2	3	3
Musikk	29	43	47	47
- <i>seriøs</i>	20	37	40	<i>Ikke oppgitt</i>
- <i>lett, pop, rock</i>	3	1	1	<i>Ikke oppgitt</i>
- <i>folk, blues, jazz</i>	6	7	5	<i>Ikke oppgitt</i>
- <i>diverse</i>	0	0	0	<i>Ikke oppgitt</i>
Religion, livsfilosofi	2	2	2	2
Nyheter	19	16	12	12
Sport	0	0	0	0
Samfunnsspørsmål	13	10,2	11	11
Hjem, fritid, livsstil*	1	0,9	1	1
Natur, vitenskap	1	0,5	1	1
Kunst, kultur, medier	14	10	12	12
Programinformasjon	1	0,9	0	0
Annet	19	9	14	14

* Kategorien "Hjem og fritid" heter i NRKs EBU-statistikk for 2001 "Hjem fritid, livsstil".

NRK har lagt fram programstatistikk for P2 i 2002 som presenterer sendetiden mellom 06.00 og 00.00 og sendetiden på natten hver for seg. Tabellen for sendetiden på dagtid gjengis her:

Programkategori	2002
Barn	5
Underholdning	1
Drama	4
Musikk	29
Religion	1
Nyheter	17
Samfunnsspørsmål	11
Hjem, fritid, hobby	1
Vitenskap	5
Kunst, kultur, medier	17
Portretter	1
Regionale nyheter	2
Annet	6

Den siste framstillingen viser at P2s musikkandel ikke er så omfattende som det ser ut til når man tar utgangspunkt i den totale sendetiden. NRK P2 samsender timene fra midnatt til klokken seks om morgenen med NRK Alltid Klassisk. Ifølge NRKs statistikk over denne sendingen, som kalles Notturmo, fordeler tilbudet seg i tre kategorier, med følgende

prosentvise fordeling: 98 prosent "Serious musikk", 1 prosent "Nyheter" og 1 prosent "Annet". Denne måten å presentere tilbudet på har god forklaringsverdi, men rådet vil fortsatt etterlyse statistikk som viser fordelingen mellom de ulike musikkgenrene på dagtid.

6.1.2.2 Forholdet til allmennkringkastingskriteriene

1. Dekningsgrad

P2 har en dekning på 99 prosent.

2. Variert programmeny for brede og smale publikumsgrupper

2.1 Variert programmeny

a) Genremangfold

Rådet mener P2 tilfredsstillende kravene til genremangfold.

b) Temamangfold

Kanalens varierte programprofil gir et klart inntrykk av en stor tematisk bredde. Rådet fastholder at idrett, som samfunnsmessig sektor og kulturfenomen, har en rettmessig plass i kanalen, og etterlyser en form for dekning av dette området.

c) Analytiske, kritiske og fordypende perspektiv

P2 er etter rådets syn den radiokanalen som i størst grad leverer analytiske, kritiske og fordypende perspektiv. I tillegg til et solid nyhets- og aktualitetstilbud, sender kanalen en rekke fakta og informasjonsprogrammer, som "P2 Akademiet", "Ukeslutt" og "Verdt og vite", samt flere kultur- og idéhistoriske programmer, "Studio Sokrates" og "Verdibørsen", for å nevne noen. Rådets vurderinger i forhold til oppfyllelsen av dette kriteriet støttes av kulturundersøkelsen i 1999.

2.2 Program for brede og smale publikumsgrupper

a) Variert publikumshenvendelse

Rådet har merket seg at lytteroppslutningen om kanalen har økt, og at NRK selv uttrykker et mål om å ha flere programflater med bred appell. Etter rådets syn har P2 mange engasjerende program av allmenn interesse. Målgruppeinnretningen fører imidlertid til at programmene styres utenom de store publikumsgruppene. Rådets erfaring er at en stor del av programmene er rettet mot et nisjepublikum, slik også kulturundersøkelsen viste for fire år siden.

Hoveddelen av barnetilbudet er plassert på P2, og omfatter programmer som "Barnetimen for de minste", "Lørdagsbarnetimen", "Barnetimen for de litt større", og "Snerk". Barnetilbudets

omfang er stabilt, og bidrar til kanalens sammensatte programtilbud.

b) Representasjon

P2s tematiske bredde, andelen nyhets- og aktualitetsprogram og program om kultur og samfunnsspørsmål for øvrig, tilsier at kanalen tilfredsstillende dette kravet. Rådets inntrykk er at P2 har en god etnisk dekning. Inntrykket samsvarer med minoritetsundersøkelsen i 2000, som viste at de norske etniske innslagene i P2 var spredt over flere programgenrer, samt at etniske saker ble behandlet som hovedsak i de aktuelle innslagene. Etter rådets vurdering er det imidlertid rom for en bredere dekning av nasjonale minoriteter, utenom de tradisjonelle samiske sendingene.

3. Daglige nyhetssendinger og solid, løpende orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt

Rådet betrakter P2s tilbud som klart tilfredsstillende på dette området, ikke minst som følge av bredde, omfang og fordypning i deknningen av kultur, samfunn og internasjonale forhold. Uten at rådet har gjennomført systematiske undersøkelser på området, har vi også et inntrykk av at P2 i økende grad utfordrer det tradisjonelle skillet mellom finkultur og populærkultur, blant annet gjennom programmer som "Radiofront", som er nærmere omtalt under punktet om kultur nedenfor.

Andelen "Nyheter" og "Samfunnsspørsmål" er i følge NRKs statistikk styrket i 2002, og har samme omfang som kategoriene "Kunst, kultur, medier" og "Klassisk musikk". Det store omfanget av denne typen kategorier styrker rådets positive konklusjoner på dette punktet.

4. Styrking av norsk språk, identitet og kultur

a) Språk

Nynorskandelen er redusert fra 22 prosent i 2001 til 15 prosent i 2002. Rådet mener andelen ikke er tilfredsstillende for en kanal som i så stor grad er orientert mot norsk kultur- og samfunnsliv.

Samisk språk er godt ivaretatt av kanalen gjennom nyheter og aktualitetsstoff på samisk alle hverdager. Sámi Radio produserte 184 timer for P2 i 2002, noe som er en økning på 17 timer i forhold til i 2001. Rådet minner om de forpliktelser som ligger i ratifikasjonen av Europarådets rammekonvensjon om nasjonale minoriteter med hensyn til mediene, og viser til merknadene om dette under punktet om "Språk" i vurderingen av P1 ovenfor. Rådet viser også til at Norge har ratifisert Den europeiske pakten for vern av regions- og minoritetsspråk, som forplikter statene til å iverksette særlige tiltak for å verne og styrke minoritetsspråk. Den ukentlige sendingen på finsk, på 12 minutter, som dekker Finnmark, Troms og deler av Nordland, anser rådet for å være et svært begrenset tilbud til denne minoritetsgruppen.

b) Identitet

P2 fremmer, gjennom bredden i tematikk og orientering om kultur- og samfunnsforhold, klart en bevissthet om mangfoldet av identiteter og livsformer i Norge. Den solide internasjonale dekningen bidrar også positivt til dette.

Temaer fra samisk samfunns- og kulturliv er etter rådets oppfatning godt dekket av kanalen, mens dekningen av de nasjonale minoritetene, i tråd med det som er sagt ovenfor under punktene om "Språk", bør utvikles.

c) Kultur

P2 er NRKs kulturkanal, og har etter rådets inntrykk et bredt og variert fokus på kulturlivet, både nasjonalt og internasjonalt. Programmer som "Kulturnytt", "Kulturbeitet", "WOK" og "Agenda" er eksempler på slike program. Rådet nevner her det nye programmet "Radiofront", som er delt i tre kategorier: "Ordfront", "Popfront" og "Filmfront" og programmet "Mørkets opplevelser", som også dekker mer populærkulturelle og moderne kulturuttrykk. Denne typen program bidrar etter rådets oppfatning til å utvide P2s publikumsappell. Når kanalen i tillegg har en rekke smalere definerte kulturprogram som: "Opera og musikkteater", "Poesitid", "Jazz og ramme" og "Folkemusikktimen", gjør P2 etter rådets syn en omfattende bruk av kulturlivet i sine sendinger.

Videre vil rådet fremheve P2s variasjon i bruk av radiogenre innenfor dette programområdet, med alt fra samtaleprogram, reportasjer, kåserier og radio teater, for å nevne noe. Selv om vi nå stadfester at P2s store musikkandel for en stor del er knyttet til nattsendinger med klassisk musikk, ønsker rådet opplysninger om fordelingen av musikkgenre i dagtilbudet.

5. Redaksjonell selvstendighet og medieetikk

Ettersom rådet ikke har foretatt spesifikke undersøkelser på dette området, har vi ikke grunnlag for å vurdere om kanalen innfrir dette kravet. Rådet har merket seg at NRK har utarbeidet en "Programhåndbok" med retningslinjer for håndteringen av spørsmål på dette feltet.

6.1.3 NRK Petre

6.1.3.1 Programprofil

Rådet har etterlyst rapportering etter samme kriterier for alle radiokanalene til NRK, og rapporteringen for 2002 representerer en forbedring. Ettersom noen kategorier fortsatt mangler, er rådets vurderingsgrunnlag stadig ikke tilstrekkelig. Klassifiseringen er endret ved flere anledninger.

Her presenteres programvirksomheten for de fire siste årene i to ulike tabeller. Tallene oppgis i prosent av sendetiden.

Programkategori	1999	2000	2001
Barne- og ungdomsprogram	78	93	83
- barneprogram	0	4	4
- ungdom/musikk	41	39	29
- ungdom/underholdning	0	31	31
- ungdom/samfunnsspørsmål	0	10	10
- ungdom/annet	36	9	9
Nyheter	7	4	4
Musikk (18-24 år)			10
Andre program	15	3	3

Petre sendte 6 570 timer i 2002 (beregningen gjelder fram til nattsendingen i kanalen, og danner grunnlaget for programfordelingen som presenteres).

Programkategori	2002
Hiphopp, Dance, House, Techno, Trans	13
Pop/Rock	45
Diverse musikk	13
Kunst, kultur, film	1
Underholdning	17
Samfunnsspørsmål	5
Sex og samliv	1
Nyheter	5

6.1.3.2 Forholdet til allmennkringkastingskriteriene

1. Dekningsgrad

Petre har stadig 96 prosent dekning.

2. Variert programmeny for brede og smale publikumsgrupper

2.1 Variert programmeny

a) Genremangfold

Rådet har ikke fått gjennomført systematiske undersøkelser av om Petre oppfyller dette kriteriet. Det generelle inntrykket er at Petre tar i bruk mange radiogenre i sendingene, og at kanalen til tider utmerker seg med en eksperimentell bruk av mediet. Musikk utgjør åpenbart en vesentlig del av sendetiden, noe som begrenser rommet for andre genre. Innenfor

verbaldelen av sendingene har rådet inntrykk av at Petre byr på variasjon mellom nyheter, aktualiteter, samtaleprogram, hørespill, og underholdning. Rådet er mer tvilende til om genre som større reportasjer og dokumentarer har et slikt omfang som de burde ha i kanalen.

b) Tematisk mangfold

Måten statistikken for 2002 er innrettet på, representerer etter rådets syn en klar forbedring i forhold til tidligere år. Blant annet legges det nå fram data om den genremessige fordelingen av musikktilbudet, som viser at musikk utgjør den mest dominerende kategorien, med hele 71 prosent. Innenfor musikktilbudet er genrene "Pop/rock" de mest utbredte, med 45 prosent. Hvis man så legger andelen "Underholdning" på 17 prosent til dette, får man et bilde som langt på vei samsvarer med kulturundersøkelsen fra 1999, som avdekket et tematisk fokus på lett underholdning, rockemusikk og populærmusikk. Dette tyder på at det er rom for en større bredde i kanalen. Rådet mener likevel at Petre gjennom programmer som "Ukas urørte" bidrar til å reflektere en bredde innenfor målgruppens musikalske felt.

Rådets inntrykk er at flere av de sammensatte programmene på Petre har et variert tematisk innhold. Et mer representativt bilde av programvirksomheten kunne trolig derfor presenteres dersom det ble rapportert på innslagsnivå. Rådet mener fortsatt at det med fordel kan utvikles flere tematisk sammenhengende program på områder som er av særlig interesse for ungdom. Det samme kan sies om den internasjonale dekingen, hvor det er rom for å vie saker som ikke behandles i den ordinære nyhetsdekingen større oppmerksomhet.

c) Analytiske, kritiske og fordypende perspektiv

Rådet framholdt i fjor at Petre tilbyr slike perspektiv i nyhets- og samfunnsdekingen, og ser derfor med bekymring på at andelen "Nyheter" og "Samfunnsspørsmål" kun utgjør 10 prosent i 2002, mot 14 prosent de to foregående årene.

Rådet mener NRK, med målgruppeinnretningen av radiokanalene, har et særlig ansvar for å sikre ungdomsgruppen tilgang på fordypning og analyse i et spekter av nasjonale og internasjonale spørsmål gjennom ungdomskanalen Petre. Den høye andelen musikk begrenser imidlertid rommet for fordypning og analyse. Rådet mener NRK bør styrke omfanget av fordypende perspektiv i behandlingen av de ulike ungdomstemaene.

2.2 Programmer for brede og smale publikumsgrupper

a) Variert publikumshenvendelse

Petre er rettet mot ungdom. Det generelle inntrykket er at kanalen synes å nå brede grupper med sentrale deler av programtilbudet, spesielt når det gjelder musikk. Rådet har ikke tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om kanalen i sin virksomhet retter seg mot bredden av ungdom og ivaretar grupper med særlige interesser. Det er heller ikke sannsynliggjort at ulike språklige minoriteter kjenner seg tilstrekkelig tiltalt av kanalen. Når det gjelder tilbudet til barn, er det ifølge statistikken totalt fraværende i 2002.

b) Representasjon

Petres målgruppeinnretning begrenser generelt representasjonen i kanalen. En ungdomskanal bør etter rådets syn inkludere minoritetsperspektiv og personer med minoritetsbakgrunn i programvirksomheten. Som det framgår under punktet om identitet nedenfor, er rådet i tvil om ungdomsgrupper med flerkulturell bakgrunn kjenner seg tilstrekkelig tiltalt av kanalen. Minoritetsundersøkelsen fra 2000 viste at 8 prosent av innslagene i Petre behandlet flerkulturelle tema. For å kunne vurdere utviklingen på dette området forutsetter det enten en systematisk undersøkelse eller at det rapporteres på innslagsnivå.

3. Daglige nyhetssendinger og solid, løpende orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt

Petre sender, i tillegg til regulære nyhetssendinger hver time (mellom 06.30 og 08.30 er det hver halvtime), de to nyhetsprogrammene "Petre13" og "Petre16", som er spesielt rettet mot ungdom. Når rådet likevel mener det er potensiale for forbedring på dette området, er det med grunnlag i at omfanget av program som tar opp samfunnsspørsmål er halvert. Rådet viser til merknadene ovenfor under punktet om fordypning og analyse.

4. Styrking av norsk språk, identitet og kultur

a) Språk

Nynorskprosenten i Petre var i 2002 på 27 prosent, på samme nivå som året før. Kanalen er dermed den av NRKs radiokanaler som oppnådde høyest nynorskprosent. Rådet har fortsatt ikke opplysninger om sendinger på samisk eller andre minoritetsspråk, og slutter at det ikke fins slike sendinger i Petre.

b) Identitet

Rådet mener at Petre bidrar til utviklingen av en ungdomsidentitet i Norge. Derfor er det avgjørende hvilke identiteter og referanser kanalen domineres av. Petre bidrar uten tvil til å utvikle en norsk variant av en internasjonalt preget ungdomskultur. Rådet vil peke på at det finnes et mangfold av ungdomsidentiteter i Norge, og at Petre har et ansvar for å fremme bevisstheten om dette mangfoldet. Interaktivitet med lyttere over hele landet, en bred sammensetning av programledere og intervjuobjekter, og tematisk bredde er eksempler på grep som bidrar til at kanalen favner dette mangfoldet. Rådet har ikke gjort systematiske undersøkelser av om Petre på lik linje tiltaler ungdom fra bystrøk og distrikter, og ungdom med norsk etnisk bakgrunn og ulik etnisk minoritetsbakgrunn. Rådets generelle inntrykk er at det er rom for større innsats på dette området. Trender som "fusion" og "cross-over" innenfor populærmusikk, gir gode innfallsvinkler til å presentere musikalske genre fra land som store innvandrergreper kommer fra.

Rådet ser positivt på at Petre har et fokus på norsk musikk, herunder gjennom programmet "Ukas urørte", hvor ukjente norske musikk talenter får spilletid i kanalen. Hver uke velges det ut en "Ukas urørte", som så spilles i programmet "Musikkmisjonen" mandag til onsdag.

c) Kultur

I forlengelsen av det rådet har bemerket ovenfor, følger det at Petre klart bidrar til den norske ungdomskulturen på flere områder. Igjen er det naturlig å ta fram tidligere nevnte "Urørt" som et eksempel på hvordan Petre gjennom presentasjon av nye, usignerte norske musikk talenter styrker ungt og nyskapende norsk musikk liv. Rådet har også inntrykk av at norske artister er intervjuobjekter i flere av de mer sammensatte programmene som "Musikkmisjonen", "Kaliber" og "Garam Masala". I det sistnevnte programmet ble også nettføljetongen "En beskyttet tilværelse" opplest i 2002.

5. Redaksjonell uavhengighet og medieetikk

Ettersom rådet ikke har foretatt spesifikke undersøkelser på dette området, har vi ikke grunnlag for å vurdere om kanalen innfrir dette kravet. Rådet har merket seg at NRK har utarbeidet en "Programhåndbok" med retningslinjer for håndteringen av spørsmål på dette feltet.

6.2 P4 Radio Hele Norge

Rådet viser til redegjørelsen om P4s nye statiske verktøy under punkt 6.1 ovenfor. Disse forholdene gjør rådets vurderingsgrunnlag usikkert, spesielt i forhold til sammenligning av dataene. Med dette generelle forbeholdet har rådet likevel ikke annet alternativ enn å benytte dette statistiske grunnlaget i sine vurderinger. Generelt har rådet inntrykk av at det ikke er store sesongmessige variasjoner på P4, men programtilbudet ble endret i løpet av 2002. P4 redegjør selv for flere tiltak på programsiden som ble satt i verk på høsten. Blant annet er tilbudet til barn og unge endret. Programmene "Badeanda" og "Guru" er tatt av sendeplanen. P4 har introdusert de nye programmene "Barnehalvtimen" og "Pepper", samt "Piratradio med kaptein Rødskjegg" i helgene. P4 har etablert nye søndagsprogram som "Zebra" og "Radio Yalla", med stoff fra og med det flerkulturelle samfunnet.

6.2.1 Programprofil

P4 benytter fortsatt en presentasjonsform hvor verbalinnslagene kategoriseres separat. For å kunne sammenligne programvirksomheten på tvers av kanalene, har rådet bedt om at P4 også presenterer en oversikt over kanalens samlede programvirksomhet. I begge tabeller oppgis tallene i prosent av sendetiden.

Tabell 1: Verbalinnslag

Programkategori	1998	1999	2000	2001	2002
Samfunnsspørsmål	8,6	9,9	9,3	13,51	14,4
Kultur	4,4	5,3	8,1	10,0	14,0
Underholdning	18,1	10,2	8,5	13,49	6,5
Barneprogram	6,2	5	7,8	5,3	7,8
Religion, livsfilosofi	1,1	1,4	2	2,35	1,7
Nyheter, debatt og aktuelt	16,3	16,2	15,6	17,61	20,7
Samiske nyheter, etnisk stoff*			0,52	0,25	1,3
Sport	10,5	9,5	10,3	9,72	5,4
Hjem, fritid	6,9	14,8	16,5	8,36	3,0
Natur, vitenskap	0	1,3	2,2	2,65	1,7
Drama*			0,4	0,22	1,9
Programinformasjon	8	2,8	1,3	2,9	5,7
Reklame	19,8	22,5	17,2	13,42	15,8

* Kategoriene "Samiske nyheter" og "Drama" var nye i P4s allmennkringkasterregnskap for 2000. Kategoriene "Samiske nyheter" og "Nyheter" ble i 2002 utvidet til å omfatte henholdsvis "etnisk stoff" og "debatt og aktuelt"

Tabell 2: Musikk og verbale innslag totalt

Programkategori	2000	2001	2002
Underholdning	3,75	6,41	2,77
Drama	0,19	0,10	0,81
Musikk – lett, pop, rock	51,21	49,74	51,74
Musikk – seriøs	0,21	0,62	1,72
Musikk – diverse	4,72	2,16	3,96
Religion, livsfilosofi	0,89	1,11	0,72
Nyheter	6,85	8,36	8,82
Sport	4,54	4,61	2,30
Samfunnsspørsmål	4,08	6,41	6,14
Hjem/fritid	7,24	3,97	1,28
Natur/vitenskap	0,98	1,26	0,72
Kultur	3,56	4,75	5,97
Programinformasjon	0,58	1,38	2,43
Samiske nyheter	0,23	0,12	0,55
Barneprogram	3,43	2,63	3,32
Reklame	7,55	6,37	6,73

P4 presenterer i 2002 statistikk for hele året som er beregnet ut fra sendetiden innenfor tidsrommet 06.00 til 01.00. Selv om antall timer ikke kan sammenlignes med tidligere år, mener P4 at den prosentvise fordelingen mellom de ulike kategoriene kan sammenlignes. P4 gjør imidlertid oppmerksom på at den nye målemetoden kan gi små statistiske avvik som gjør mindre endringer ikke-signifikante.

6.2.2 Forholdet til allmennkringkastingskriteriene

1. Dekningsgrad

P4 dekker 93 prosent av befolkningen.

2. Variert programmeny for brede og smale publikumsgrupper

2.1 Variert programmeny

a) Genremangfold

P4 uttrykker i årets rapport til rådet at andelen sammensatte sendeflater er lavere enn noen gang tidligere. De sammensatte sendeflatene utgjør i overkant av 30 prosent av den totale sendetiden i 2002. Rådet har ikke sammenlignbare tall fra foregående år, og kan derfor ikke uttale seg om en eventuell utvikling på dette området. Rådet har imidlertid akseptert P4s dominans av sendinger med lange, sammensatte flater så lenge P4 kartlegger virksomheten på innslagsnivå. Etter å ha påpekt positive tendenser i retning av større genremessig mangfold i rapporten for 2000, gjentok rådet i fjorårets rapport tidligere etterlysning av større genremessig variasjon i sendingene. Rådets generelle inntrykk er at det ikke er vesentlige endringer på dette området i 2002, og at den enkle studioformen fortsatt dominerer i P4, med utstrakt bruk av studiointervjuer. Rådet ser imidlertid positive tendenser til større genremessig variasjon innenfor barneprogram. "Go'turen", med reportasjer om ulike naturopplevelser, bidrar også i positiv retning. Rådet mener P4 bør variere mer mellom ulike genre, spesielt i sentral sendetid.

b) Tematisk mangfold

Rådet har i flere år påpekt verbalinnslagenes lave andel av det totale programtilbudet i kanalen. I årets rapport til rådet uttaler P4 at musikkandelen i *primetime* (sendetiden mellom 06.00 og 18.00) for første gang er senket til godt under 50 prosent, og at verbandelen er økt tilsvarende. I dette sendestrekket utgjør andelen musikk 46,2 prosent og det redaksjonelle stoffet 43,4 prosent. Andelen reklame utgjorde 10,4 prosent. P4 mener omleggingen har ført til økt tematisk og genremessig bredde i sendetiden der 93 prosent av P4s radiolytting pågår. Ettersom det ikke finnes sammenlignbare tall fra foregående år, kan ikke rådet vurdere om fordelingen mellom musikk, reklame og redaksjonelt innhold er endret i positiv retning. Det er imidlertid ikke usannsynlig at verbandelen innenfor sendeflaten 06.00 til 18.00 vil være noe høyere enn på sen kvelds- og natt-tid, ettersom det er innenfor dette tidsrommet P4 har flest nyhets-/aktualitets- og prateprogram. På generelt grunnlag antar rådet at tilsvarende vil være gjeldende også for NRKs radiokanaler, og finner ikke grunn til å vektlegge informasjonen til fordel for P4 i denne sammenhengen. Rådet ser behov for mer detaljert programstatistikk om musikkbruken fra alle radiokanalene, slik at vi blant annet kan vurdere forholdet mellom verbalstoff og musikk.

Når det gjelder musikkandelen i den totale sendetiden, viser P4 til at beregningsgrunnlaget for tidligere statistikker har vært sendetiden der det går ordinære programmer. I hovedregel gjelder dette sendetiden i tidsrommet 06.00 til 01.00. Dette tilsier at hovedtallene for musikk og verbandel de siste årene er sammenlignbare. I 2001 sendte P4 52,5 prosent musikk, mens

verbalinnslagene utgjorde 47,5 prosent av sendetiden. I 2002 har musikkandelen i den totale sendetiden faktisk økt til 57,4 prosent. Andelen redaksjonelt stoff var i dette sendestrekket på 34,5 prosent og andelen reklame på 8,1 prosent. Rådet mener fortsatt at en stor musikkandel begrenser rommet for tilstrekkelig bredde i det øvrige programtilbudet. Dette gjelder både tematisk og genremessig.

P4 gjentar i årets rapport til rådet at såkalt bredt sammensatte flater er viktige for å lykkes som kommersiell, riksdekkende allmennkringkaster i Norge, men at kanalen til tross for dette har sendt flere tema- og spesialprogrammer enn året før. På P4s presentasjons-CD, som fulgte med rapporten fra P4, sies det slik: *"En av de viktigste særtrekkene ved P4 er våre såkalte sammensatte sendeflater. Ja, i stedet for timesprogrammer med et bestemt tema og tittel, så mener vi det er bedre med lengre programmer som inneholder reportasjer med forskjellige tema. På denne måten får lytterne en overraskende blanding av smalt og bredt stoff, - og aller helst - overrasker vi lytteren med noe han ikke visste at han var interessert i. –Til sammen blir dette akkurat like mye innhold i de forskjellige temaer, men det sprer stoffet og det gjør det mer interessant for alle lyttergrupper."*

Rådet vil her minne om at P4s konsesjonsvilkår stiller et klart krav om egne program til ulike publikumsgrupper. I fjorårets rapport mente rådet at P4s nedlegging av programmet "Multi-Kulti" svekket P4s tilbud til etniske minoriteter. P4 erkjenner nå at forsøket på integrere minoritetsperspektivet i det øvrige programtilbudet ved "å øremerke reportere" ikke falt godt nok ut. Høsten 2002 etablerte P4 et nytt program "Zebra" som brakte stoff fra og med det flerkulturelle samfunnet. Programmet sendes hver søndag, fra klokken 12.00 til 12.30. Høsten 2002 sendte P4 også "Radio Yalla", et satireprogram som reflekterer innvandreres syn på det norske samfunnet. Rådet mener disse programmene samlet sett er positive programtiltak, og oppfordrer P4 til å videreføre denne satsingen i 2003.

Høsten 2002 gjennomførte P4 en omlegging av barne- og ungdomstilbudet i kanalen. Våren 2002 sendte P4 "Badeanda" fem dager i uken (fra mandag til torsdag + søndag). På høsten ble "Badeanda" erstattet av "Barnehalvtimen" på hverdager og "Piratradioen med Kaptein Rødskjegg" i helgene. Ifølge P4 byr "Barnehalvtimen" blant annet på barnelitteratur, gamle og nye folkeeventyr, spørsmål fra dagliglivet sett med barns øyne, og ny og gammel norsk barnemusikk. Helgetilbudet til barn er en dramatisering av en "fantasireise til sjøs og til lands", og programmet lages av en ekstern norsk teatergruppe. Rådets generelle inntrykk er at P4 har styrket tilbudet til barn i løpet av 2002, og at tilbudet synes mer variert og målrettet til den aktuelle aldersgruppen.

Ungdomsprogrammet "Guru" ble samtidig erstattet av en egen ungdomsflate på fire timer, under tittelen "Pepper". Ifølge P4 er temaene i programmet valgt med særlig tanke på yngre lyttere. *"Spørsmål om ungdomskultur og –politikk, tips og råd om jobb og utdanning, mobbing, ungdomskriminalitet, rusmiddelproblematikk og andre samfunnsspørsmål blandes med stoff om underholdning, helse, seksualitet og samliv, mat, konkurranser og noe "yngre" og nyere musikk enn i resten av P4."* (P4 2003:10). Rådet har merket seg at P4 samtidig sier at ungdomsflaten "Pepper" har en høyere musikkandel. P4 mener dette er en svært god løsning både redaksjonelt og kommersielt, ettersom musikk må sies å være en viktig redaksjonell del av en sending rettet mot ungdom. Rådet understreker at vurderingen av om P4 har et godt og variert tilbud til ungdomsgruppen avhenger av musikken som spilles og hvordan musikken bindes sammen. Hvis denne sammenbindingen preges av kjapp *dj-avvikling* av musikken, kan ikke det sies å være tilfredsstillende. Rådet er tvilende til om programmet byr på stor tematisk og genremessig variasjon for ungdomsgruppen. Den høye musikkandelen begrenser også

rommet for fordypning og analyse. Rådet understreker i denne forbindelse at betydningen av en kvantitativ økning av tilbudet til ungdom er liten, dersom den ikke medfører økt tematisk bredde og variasjon i programmenyen for gruppen.

Kategorien "Religion/livssyn" har ikke hatt en stor andel i programstatistikken til P4. Selv om endringene i målemetode kan gi små statistiske avvik for 2002, vil rådet likevel påpeke at 0,72 prosent er et altfor lavt omfang. Til sammenligning var andelen på 1,11 prosent i 2001. Det kristne livssynsprogrammet "Møteplassen", som lages i samarbeid med Norea Mediemisjon i Kristiansand, er videreført i 2002. Programmet sendes klokken 07.00 om morgenen lørdag og søndag (i løpet av våren ble programmet sendt klokken 07.30), og på bevegelige helligdager. P4 sender også programmet "Midt på en søndag" en gang i uken, som tar for seg spørsmål om moral, etikk, livsfilosofi og ulike religioner. Det kristne perspektivet har naturlig en betydelig plass i det norske samfunnet, men rådet mener fortsatt at P4 bør vie andre religioner og livssyn større oppmerksomhet enn det som gjøres i dag.

I fjorårets rapport bemerket rådet den positive utviklingen for andelen "Natur og Vitenskap", selv om kategorien fortsatt utgjorde en beskjeden andel av det totale programtilbudet. Høsten 2002 etablerte P4 en egen sendeflate som tar for seg ulike spørsmål innenfor områder som psykologi, helse, språk, folkloristikk, astronomi, teknikk, fremtidsscenarier, meteorologi. Programmet "NaturligVis" har en populærvitenskapelig tilnæringsmåte. Andelen "Natur og Vitenskap" er likevel redusert fra 1,26 prosent i 2001 til 0,72 prosent i 2002. Uavhengig av statistiske avvik som følge av ny målemetode, vil rådet påpeke at denne andelen er for lav. Rådet håper det nye programmet videreføres i 2003, og at P4 gjennom dette tilbudet kan styrke den tematiske variasjonen.

Når det gjelder kulturtilbudet i P4 har rådet et generelt inntrykk av at en stor andel av sakene i program som "Rett og Slett" fortsatt legger vekt på kulturen som en nyhet eller vare. Inntrykket samsvarer med funnene i kulturundersøkelsen fra 1999 og P4-undersøkelsen fra i fjor. Rådet etterlyser fortsatt et bredere fokus på kultur som favner videre enn den rene "kulturindustrien".

Rådet fastholder også at P4 bør styrke dekningen av internasjonalt stoff utenom den generelle nyhetsdekningen. Rådet mener det stadig blir mer nødvendig å anlegge et bredt internasjonalt perspektiv på samfunnsutviklingen, der en tar for seg et vidt spekter av tema innenfor kultur, livsstil og samfunn.

c) Forekomsten av analytiske, kritiske og fordypende perspektiv.

Rådet mener P4 byr på fordypning og analyse i de utvidete nyhetssendingene klokken 07.30 og 12.00, samt i debattprogrammet "Syttentretti". Rådets inntrykk er at P4 på sentrale programområder fortsatt ikke anlegger særlige analytiske, kritiske og fordypende perspektiv i de sammensatte flatene.

Kriteriet om forekomst av analytiske, kritiske og fordypende perspektiv henger direkte sammen med allmennkringkastingens generelle demokratiske funksjoner. Det er også ett av de kriterier for vurdering av allmennkringkasting som vanskelig kan fanges opp rent statistisk, men som forutsetter kvalitative undersøkelser.

Rådets kulturundersøkelse fra 1999 viste at dette stoffområdet ikke underlegges nevneverdig

grad av kritiske/analytiske perspektiv i P4. Rådet har ikke inntrykk av at det er skjedd vesentlige endringer på dette området i 2002. Radio er et særlig godt egnet medium for fordypning og analyse, og publikums bruk av radio som fordypningsmedium bestemmes av i hvilken grad kanalene faktisk tilbyr fordypning, og i hvilken form dette tilbudet gis. Rådet mener P4 på viktige programområder bør styrke omfanget av slike perspektiv.

2.2 Programmer for brede og smale publikumsgrupper

a) Variert publikumshenvendelse

Som det framgår ovenfor mener rådet at P4s nye program for barn representerer viktige skritt i positiv retning i forhold til kanalens forpliktelser for barn. Dette har mye å gjøre med at P4, etter fjorårets kritikk av kanalens tilbud til barn, har gjort endringer i retning av en tydeligere henvendelse til barna. Rådet har inntrykk av at musikk- og temavalg refererer bedre til den egentlige målgruppen. Selv om P4 *"tilstreber å være en full-service radiokanal for voksne mennesker"* erkjenner selskapet at konsesjonen innebærer *"egne forpliktelser overfor barn, unge, etniske grupper, fremmedkulturelle og andre spesifikke målgrupper"* (P4 2003:4).

Når det gjelder det nye ungdomsprogrammet "Pepper", som gir et stort rom for å lage et godt ungdomstilbud, mener rådet fortsatt at det er rom for større tematisk bredde i tilbudet, og viser til bemerkningene under punktet om tematisk mangfold ovenfor.

P4 sendte nyhetssendinger på samisk daglig fra mandag til torsdag i sentral lyttetid. P4 viser også til at kanalen har dekket nyhets- og featurestoff fra det samiske kulturområdet i flere flater, særlig i "Nord for Sinsenkrysset", som produseres ved P4s Tromsø-kontor. Rådet minnet i fjorårets rapport om at det i kravet til sendinger for den samiske befolkningsgruppen også ligger et formål om å synliggjøre de samiske befolkningsgruppene i forhold til kultur- og samfunnsliv generelt. Rådet ser derfor positivt på at samiske tema, i tillegg til den samisk-språklige representasjonen i nyhetssendingene, også får en plass i andre program.

Dette gjelder også temaer om og for andre minoritetsgrupper. Konsesjonsvilkårene stiller et klart krav om program for minoriteter. Nyetableringene "Zebra" og "Radio Yalla" er således positive innslag. Rådet har imidlertid lagt til grunn at tilbudet til disse gruppene ikke bør begrenses til særskilte program alene. Rådet mener P4s magasinflater er utmerkede arenaer for formidling av ulike minoritetsperspektiv.

b) Representasjon

Kriteriet skal ivareta retten til representasjon i offentligheten for diverse sosiale og kulturelle grupper, verdier og interesser. Rådet legger til grunn at det avgjørende er at det reelle sosiale og kulturelle mangfoldet i befolkningen er reflektert i rimelig grad.

Rådet håper P4 opprettholder det samiske nyhetstilbudet i beste sendetid. Samtidig vil rådet minne om at like så viktig for oppfyllelsen av dette kriteriet er at de samiske befolkningsgruppene synliggjøres gjennom den generelle kultur- og samfunnsdekningen i kanalen. Rådet ser positivt på den tematiske representasjonen i program som "Nord for Sinsenkrysset", og understreker viktigheten av at slike program også sendes innenfor sentrale sendetider.

P4 introduserte høsten 2002 programmet "Zebra" med stoff fra og med det flerkulturelle samfunnet. P4 formidlet også gjennom programmet "Radio Yalla" det P4 kaller "etnisk satire": "et trolspeil av det norske samfunnet, sett gjennom innvandrerøyne" (P4 2003:10). Minoritetsundersøkelsen i 2002 viste at det etniske stoffet totalt bare utgjorde 1,5 prosent av den målte tiden i P4. Rådet håper P4 viderefører denne programsatsingen fra høsten 2002, slik at representasjonen til etniske minoritetsgrupper styrkes. Dekningen i øvrige programflater kan etter rådets oppfatning fortsatt økes.

3. Daglige nyhetssendinger og solid, løpende orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt.

Vurderingen av hvordan dette kriteriet tilfredsstilles har både kvantitative og kvalitative dimensjoner. I tillegg til kanalens omfang og bredde i dekingen av viktige samfunns- og kulturspørsmål, ser derfor rådet også på graden av fordypning i og analyse av disse spørsmålene.

P4s nyhetssendinger og aktualitetsprogrammet "Syttentretti" er etter rådets mening fortsatt de viktigste eksemplene på innslag i kanalens tilbud som dekker dette kravet. I tilsvaret til fjorårets rapport viste P4 til at utenriksstoffet utgjør 30 prosent av nyhetssendingene og 16 prosent av stoffet i "Syttentretti". P4 viser også til at kanalens utenrikskorrespondenter leverer stoff til en rekke av P4s sendinger. P4s rapport om programvirksomheten i 2002 viser at andelen utenriksstoff fortsatt ligger rundt 30 prosent i nyhetssendingene. Det opplyses ikke hvor stor utenriksandel aktualitetsprogrammet "Syttentretti" hadde.

Rådet har i tidligere rapporter etterlyst en styrket deking av internasjonalt stoff *utenom* nyhetssendingene. Undersøkelsen av utenriksdekingen i 1998 viste at kun 6 prosent av den totale sendetiden besto av internasjonalt stoff i P4, hvis man ser bort fra nyhetsbulletinene, musikk og fiksjon. Etter det rådet erfarer har ikke P4 gjort vesentlige endringer i omfanget internasjonalt stoff *utenom* den tradisjonelle nyhets- og aktualitetsdekingen, og etterlyser derfor fortsatt tiltak for å styrke denne dekingen.

Andre funn fra undersøkelsen av utenriksdekingen var at kulturinnslagene i P4 var konsentrert om Nord-Amerika og Europa, samt en tematisk konsentrasjon om amerikansk populærkultur - film, TV, musikk og aktørene der. Kulturundersøkelsen fra 1999 viste at de fleste kulturinnslag i P4 framfor alt legger vekt på hvorvidt kulturen er aktuell. Rådets inntrykk er at aktuelle, norske kulturnyheter innenfor områder som film, litteratur og teater omtales i programmer som "Rett og slett", men at det fortsatt ikke gis særlig rom for den mer fordypende dekingen og de mer smale kulturuttrykkene. Dekningen av internasjonalt kulturliv bør utvides.

4. Styrking av norsk språk, identitet og kultur

a) Språk

Slik kravet er presisert av rådet, er oppfyllelsen bestemt av at kanalen tar ulike varianter av språket i bruk, og respekterer nynorskens tradisjonelle hevd på en rimelig representasjon. Det skal også være sendinger på samisk. P4 har i de årene kanalen har levert målførestatistikk hatt hovedvekt på et øst-norsk dialektgrunnlag. 2002 er intet unntak. Faktisk er andelen på hele

88,3 prosent, noe som representerer en økning fra 2001, hvor andelen var på 78 prosent. P4 framhevet da at kanalen ville øke andelen av andre dialekter. Året 2002 viser en motsatt tendens. Dialektkonsentrasjonen er tidligere forklart med lokaliseringen av P4s hovedkontor på Lillehammer. P4 uttrykker at *"et bredt sammensatt reportersteam bidrar til en langt bredere dialektbruk gjennom flere tusen redaksjonelle innslag årlig"*. Ut fra de store statistiske forskjellene som er presentert, antar rådet at slike innslag ikke kan gi vesentlige utslag i totalbildet. Nynorsk og dialekter fra Sør-, Vest- og Midt-Norge er langt fra rimelig representert. Rådet etterlyser konkrete tiltak fra P4s side for å øke andelen av andre dialekter enn de øst-norske. P4 opplyser at kanalen gjør en viss normalisering mot de to skriftspråkene i nyhetsdekningen (P4 2003:16). I den utstrekning P4 driver normalisering i nyhetssendingene, legger rådet til grunn at nynorsk skal være rimelig representert.

Andelen samisk er på 0,1 prosent. Den "ikke-norske" andelen er redusert fra 3,7 prosent i 2001 til 2,3 prosent i 2002. P4 opplyser fortsatt ikke hvilke språk det her refereres til.

b) Identitet

Rådet legger til grunn at det å styrke norsk identitet i stor grad dreier seg om å fremme bevisstheten om det mangfold av identiteter og livsformer som finnes i det norske samfunnet. Slik kriteriet er presisert av rådet, bør også bevisstheten om det å bo i Norge settes inn i en bred, tematisk internasjonal kontekst. Som det framgår av rådets vurderinger under de ovennevnte punktene har P4 fortsatt et stykke igjen før kanalen kan sies å oppfylle denne forståelsen av identitetskriteriet.

c) Kultur

Rådet etterlyser fortsatt større tematisk bredde og flere analytiske og fordypende perspektiv i P4s kulturdekning. Ifølge P4s rapport til rådet dekker magasinprogrammet "Rett & Slett", som sendes alle hverdager, *"de fleste kunstarter og kulturelle aktiviteter"*. I P4s rapport med vedlagt CD-presentasjon trekkes imidlertid anmeldelser av plateutgivelser og filmer fram som de sentrale elementer i dette programmet. I tillegg opplyses det at P4 har *"vært innom"* og *"omtalt"* teater, opera, bildekunst og bøker. Temamessig er det fortsatt populærkulturen innen musikk, film og litteratur som dominerer, med få kritiske og fordypende perspektiv. Inntrykket samsvarer med rådets undersøkelse av kulturdekningen i 1999. Etter det rådet kjenner til er programmer som "Stormagasinet", med innslag, intervjuer og reportasjer fra kulturlivet og "Tidsmaskinen", med historiske tilbakeblikk tatt av sendeplanen i 2002. P4 sender fortsatt portrettprogrammet "Klikk", som tar for seg *"personer som har gjort seg bemerket, gjerne fra kulturbildet"* (P4 2003:11).

Rådet er enig med P4 i at programmene om og med norsk musikk og norske artister er en viktig del av kulturformidlingen, og har i tråd med kravet til styrking av norsk kultur oppfordret P4 til å fokusere mer på norsk musikk. P4 framhever selv den økte andelen norsk musikk og andelen norsk musikk på norsk som ett av kanalens vesentligste bidrag til styrkingen av norsk språk, kultur og identitet. I følge P4s rapport har andelen norsk musikk økt fra 20 prosent i 2000 til 28 prosent i 2002. Om lag halvparten av den norske musikken ble framført på norsk i 2002. Rådet har merket seg at tidligere program om og med norske artister er erstattet av andre tilsvarende program, og ser positivt på P4s satsning. P4 benytter en stor del av sendetiden til musikk. I 2001 benyttet P4 52,5 prosent av den totale

sendetiden til musikk. Andelen er økt til 57,4 prosent i 2002, da beregnet ut fra sendetiden mellom 06.00 til 01.00. Med en slik klar musikkprofil forventer rådet at genrebredde og mangfoldet i musikktilbudet er stort. Rådet har bedt P4 om å presentere en oversikt over musikktilbudet. Tallene oppgis i prosent av sendetiden:

Kategorier:	2000 (ukene 22 og 44)	2001 (ukene 13 og 41)	2002
Lett, pop, rock	91,2	94,7	90,1
- Pop, rock, R&B		*	76
- Reggae		*	1,1
- Country, roots		6,0	4,0
- Blues, soul		*	2,8
- Rap, tekno, dance		7,0	6,2
Seriøs	0,4	1,2	3,0
- Jazz			2,0
- Klassisk			0
- Folkemusikk			1,0
Diverse	8,4	4,1	6,9
- Barnemusikk			2,7
- Visesang			4,2

* I fjorårets rapport kategoriserte P4 de ulike musikkgenrene litt annerledes. Dette gjør at utviklingen innenfor de ulike genrene ikke fullt ut kan sammenlignes. Fjorårets tall gjengis her: "Lett, pop, rock" inkluderte: Roots/country 6 %, rap/tekno/dance 7 %, visepop: 7 %, ordinær pop 43 %, R&B/blues/soul 15 %, Gammelpop 13 % og rock 9%. Kategoriene "Seriøs" og "Diverse" inneholder henholdsvis jazz/klassisk/folkemusikk og etnisk musikk/visesang.

Oversikten viser at musikktilbudet fortsatt er konsentrert om lettere musikkgenre, og da spesielt popmusikk. Ettersom P4 har endret kategoriseringen av musikktilbudet i forhold til tidligere år, kan ikke rådet vurdere utviklingen innenfor enkeltkategoriene. Rådet vil likevel peke på det negative i at klassisk musikk ser ut til å være totalt fraværende i P4s musikktilbud. Tatt i betraktning at P4 framhever satsingen på norsk musikk som sitt viktigste bidrag til styrkingen av norsk språk, kultur og identitet, mener rådet også at andelen folkemusikk er for lav. Rådet mener P4 bør formidle større genremessig bredde og mangfold dersom musikk fortsatt skal profilere kanalen.

5. Redaksjonell selvstendighet og medieetikk

Ettersom rådet ikke har foretatt spesifikke undersøkelser på dette området, har vi ikke grunnlag for å vurdere om kanalen innfrir dette kravet. Rådet har merket seg at P4 i løpet av 2002 har gjennomgått det interne etiske regelverket i forhold til avtaler, praksis og rutiner i forhold til sponing og medieetikk.

7. FJERNSYNSKANALENE

I følge Norsk Gallups nøkkeltall TV-året 2002, så nordmenn i gjennomsnitt 158 minutter på fjernsyn per dag. Sammenligningen mellom 2001 til 2002 viser stor stabilitet, også når det gjelder styrkeforholdet mellom tv-kanalene. Seerne benytter 61 minutter på NRK1, 5 minutter

på NRK2 og 50 minutter på TV 2. Videre framgår det av Gallups undersøkelse at 71 prosent ser på TV en gjennomsnittlig dag. Undersøkelsen fra Norsk Gallup avgrensner seeruniverset til å gjelde fra 12 år og oppover.

Den samlede tiden folk bruker på TV fordeler seg med 39 prosent på NRK1, 3 prosent på NRK2 og 32 prosent på TV 2. NRK1 og TV 2 øker noe i forhold til 2001, NRK1 øker mest, spesielt i aldersgruppen 12-29 år og blant de med mer enn fire års utdanning på universitetsnivå.

7.1 NRK Fjernsynet

NRK1 og NRK2 hadde til sammen en sendetid på 7 577 timer i 2002. Samlet sendetid for de to kanalene har variert noe de siste årene. Hver for seg sendte NRK1 5 074 timer og NRK2 2 503 timer i 2002. Andel egenproduserte program var 65 prosent på NRK1 og 58,3 prosent på NRK2. Distriktskontorene produserte 718 timer distriktsfjernsyn som ble sendt på NRK1 i ni (ti etter september) fjernsynsregioner.

7.1.1 NRK1

7.1.1.1 Programprofil

Prosentvis fordeling på programkategorier var i NRK1 som følger:

Programkategori	1998	1999	2000	2001	2002
Undervisning	3	2	2	2	2
Barn og ungdom	19	16	13	12	13
Underholdning	6	8	9	11	9
Drama	14	11	14	13	16
Kunst, kultur, medier	3	4	3	2	4
Musikk	2	3	3	3	3
Fakta/informasjon				10	*
Samfunnsspørsmål	12	12	15	3	7
Hjem, fritid	4	4,6	3	1	4
Natur, vitenskap	3	2,6	3	1	4
Nyheter	10	13	13	21	18
Religion, livsfilosofi	2	2	2	1	2
Sport	19	10	13	8	12
Dans		0,2	*	*	0
Portretter	0	0,8	*	*	1
Annet	0	11,6	3	1	5
Programinformasjon			3	2	Ikke oppgitt

*Programkategoriene *Dans* og *Portretter* ble benyttet første gang i 1998, og dukker etter to års fravær fra statistikken opp i programregnskapet for 2002. Det framgår av NRKs statistikk at det ble sendt seks timer dans i fjor, et volum som ikke er tilstrekkelig til å gi utslag i den prosentvise fordelingen av kategoriene. Kategorien *Fakta/informasjon* var ny i 2001, og inkluderte ifølge NRK programmer som tidligere ble kategorisert under *Samfunnsspørsmål*, *Hjem, Fritid* og *Portretter*. NRK har i 2002 gått tilbake til den tidligere kategoriseringen.

7.1.1.2 Forholdet til allmennkringkastingskriteriene

1. Dekningsgrad

NRK1 er riksdekkende.

2. Variert programmeny for brede og smale publikumsgrupper

2.1. Variert programmeny

a) Genremangfold

Genrebredde i NRK1s programmer er generelt tilfredsstillende. Rådet mener også at det samlede dramatilbudet på NRK1 har en god spredning på ulike genre.

b) Tematisk mangfold

NRK1 tilfredsstillende generelt kravet om tematisk mangfold. NRK1 utvidet tilbudet til barn med 10 minutter mer "Barne-TV" i 2002. Rådet ser dette som positivt, og vurderer tilbudet til barn som bredt og godt, selv om andelen barneprogram fortsatt ligger et godt stykke under nivået i 1997. Rådet anser at NRK har et særlig ansvar for å lage egne kvalitetsproduksjoner til barn og unge. Programkategorien "Religion og livsfilosofi" øker fra 1 til 2 prosent i 2002, og er fortsatt for lav. Rådet etterlyser større representasjon av andre trosretninger enn den kristne i NRK1. "Styrk Live" er et eksempel på et slik program.

Rådet noterer at andelene innenfor kategoriene "Natur, vitenskap", "Hjem, fritid" og "Samfunnsprogram" øker i 2002. På grunn av vekslingene mellom databaser for programstatistikken, representerer ikke nødvendigvis de statistiske utslagene endringer i programtilbudet. Så vidt rådet kjenner til går flere program innenfor nettopp disse kategoriene inn i den store andelen "Fakta/informasjon", som NRK opererte med i fjor.

Rådets inntrykk er at NRK1s tilbud til ungdom spenner over et bredt spekter av tema. Når det gjelder ungdomsgruppen vil rådet fremheve program som "Newton", et populærvitenskapelig program rettet mot de yngre seerne, "Reser", som inkluderer reportasjer, dramatiseringer og samtaler med ungdom, og ungdomsmagasinet "Etter skoletid", som tar opp dagsaktuelle saker i et ungdomsperspektiv.

c) Analytiske, kritiske og fordypende perspektiv

Nyhets-, aktualitets-, kunnskaps- og informasjonsprogrammene på NRK1 inneholder klart slike perspektiv. Dette gjelder også flere program på områder som kultur, medier og livssyn. Her vil rådet nevne "Kunnskapskanalen", som går i dybden på en rekke forskningsspørsmål, "Mediemenerne", som setter fokus på hvordan mediene påvirker samfunnet og medienes arbeidsmetoder, samt "Styrk Live", som omhandler livssyn. Rådet har merket seg at flere av programmene som faller inn under dette kriteriet sendes først i NRK2 og deretter i reprise i

NRK. Rådet minner om betydningen av at denne typen program sendes innenfor sentral sendetid i begge kanaler. Rådet ser positivt på at flere av ungdomsprogrammene inneholder fordypning og analyse.

2.2. Programmer for brede og smale publikumsgrupper

a) Publikumshenvendelse

NRK1 er i beste sendetid vendt hovedsakelig mot brede publikumsgrupper, med fokus på underholdnings- og faktaprogrammer. Rådet har i 2002 merket seg at NRK1 i større grad motprogrammeres mot den private allmennkringkasteren og konkurrenten, TV 2. Når NRK1 likevel balanserer den brede appellen godt i forhold til det tilbudet som gis til spesifikke grupperinger, skjer det blant annet gjennom regionale nyheter fra ni (ti etter 1. september) fjernsynsregioner, produksjoner fra NRK Sámi Radio i Karasjok, NRKs egne programmer rettet mot døve og hørselshemmede, og programtilbudet til barn og unge. Tilbudet til andre minoritetsgrupper er etter rådets syn svekket etter at nyhetsprogrammet "Migranytt", som presenterte nyheter på flere minoritetsspråk, ble tatt av sendeplanen i 2001. I 2002 er det kun det ukentlige programmet "Migrapolis", som er spesielt vendt mot minoriteter. Programmet tar opp samfunnsrelaterte spørsmål med utgangspunkt i det flerkulturelle Norge.

Det samiske tilbudet kan med fordel utvikles med flere format, i retning av tidligere tilbud som omfattet programmer som "Samisk synsvinkel", "Samisk månedsmagasin", serien "Goaikanasat Norgga Daidahistorjjas" (undervisningsprogram) og "Kakaos: Sapmi by night" (underholdningsmagasin). Rådet ser positivt på at NRK også inkluderer barne-tv på samisk, og oppfordrer kanalen til å utvikle dette tilbudet.

NRK1s tilbud til hørselshemmede er etter det rådet oppfatter det samme som foregående år. Det er de samme programmene: "Tegntitten" for barn, "Tegn-kult" for ungdom, "Tegn-satt", et kultur- og informasjonsprogram, og "Nyheter på tegnspråk". I tidsrommet 18.00 – 20.00 er det fortsatt Barne-TV, sport og faktaprogrammene, som tolkes. Andelen tekstede program er imidlertid gått noe ned, fra 62 prosent i 2001 til 59 prosent i 2002. I et demokratiperspektiv er det særlig viktig at den store gruppen hørselshemmede skal kunne følge direktesendte nyhets- og aktualitetsprogram i fjernsyn. Rådet etterlyser fortsatt en konkret tidsplan fra NRKs side på når en databasert teknologi for direkteteksting kan introduseres.

NRK har en egen tegnspråktjeneste i digitalt format over satellitt, som tolker en del av NRK1s sendinger. Digitalkanalen er også tilgjengelig i kabelnett som har digital overføring.

NRK1 henvender seg til ungdom med flere program, jf merknadene under punktet om tematisk mangfold. I program som "Etter skoletid" er det en variert meny, med "typiske" ungdomsinnslag, som musikkvideoer, tegnefilmer og diverse konkurranser. Det brukes også tid på samtaler om seriøse tema, og ungdom aktiviseres gjennom ulike prosjekter. Rådet har inntrykk av at NRK1 i stor utstrekning trekker ungdom aktivt med i samtaler om ulike tema. Når voksne er med i disse samtalene, er det ofte som eksperter på det aktuelle området. I tillegg sendes populære kultserier som "The Tribe", som følges av chatting og sms i NRK2. Rådet har et positivt inntrykk av at NRK1 har et variert tilbud som også inkluderer program rettet mot de litt "store" barna. Gruppen mellom barn og "ung voksen" oppfattes ofte ikke som noe markedssegment å ta hensyn til, noe som ofte har den konsekvens at det lages få målrettede programmer til denne gruppen. Dette understreker etter rådets oppfatning NRKs

viktige rolle i denne sammenhengen.

b) Representasjon

Rådet mener NRK1 gjennom et mangfoldig programtilbud, herunder distriktstilbudet, langt på vei reflekterer det reelle sosiale og kulturelle mangfoldet i Norge. NRK Sámi Radio bidrar til samisk representasjon i sendingene. Rådet har ikke gjort systematiske undersøkelser på dette området etter minoritetsundersøkelsen i 2000, hvor det ble konstatert at NRK1 rangerte høyt med etniske saker som hovedtema. Etter at nyhetsprogrammet "Migranytt" ble lagt ned, mener imidlertid rådet representasjonen av andre etniske minoritetsgrupper er svekket. Vi finner likevel grunn til å framheve det positive i at NRK i programmet "Migrapolis" i stor utstrekning benytter programledere med etnisk bakgrunn, og lar minoritetsgruppene selv komme til orde.

3. Daglige nyhetssendinger og solid, løpende orientering om viktige samfunns- og kulturforhold, nasjonalt og internasjonalt

NRK1 tilfredsstiller i all hovedsak dette kravet. Kanalens nyhets- og aktualitetsdekning har hatt en jevn stigning de siste årene, og tilsvarer nå omtrent en tredjedel av sendetiden. Ved siden av flaggskipene "Dagsrevyen" og "Kveldsnytt", sendes fem minutters nyhetsbulletiner hver time mellom klokken 12.00 og 17.00, samt at distriktkontorene bidrar med regionale sendinger og med innslag til programmet "Norge i dag", som sendes fem kvelder i uka.

Utfyllende kommentarer til nyhetsbildet gis i debattprogrammer som "RedaksjonEN" og "Standpunkt". I NRK1 overføres også spørretimer og debatter i Stortinget, førstnevnte i opptak og sistnevnte direkte.

Gjennom et omfattende korrespondentnettverk er NRK en sentral leverandør av internasjonale nyheter, noe som også ble bekreftet i rådets undersøkelse av den internasjonale dekningen i 1998. Rådet har ikke hatt en systematisk oppfølging av om NRK1s dekning av politikk og samfunnsforhold i Norden og Vest-Europa er styrket, men etterlyser på generelt grunnlag en bredere dekning av internasjonale forhold utenom de typiske nyhetssakene.

4. Styrking av norsk språk, identitet og kultur

a) Språk

Bruken av nynorsk i NRK1 har gått nedover de siste årene. Andelen var 16 prosent i 2000, gikk ned til 12 prosent i 2001 og ytterligere ned til 10,2 prosent i 2002. Nynorskandelen er etter rådets syn altfor lav. Den ligger også langt fra NRKs egen målsetting om 25 prosent. Rådet har ikke grunnlag for å si noe om dialektbruken i kanalen.

NRK1 bør, som den mest allment innrettede kanalen til NRK, reflektere minoritetsspråk i en rimelig utstrekning. Nyheter på samisk sendes daglig i "Oddasat" klokken 17.00. Etter at nyhetsprogrammet "Migranytt" ble lagt ned i 2001, er det ingen spesifikke programmer på andre minoritetsspråk. Dette programmet, med nyheter på urdu, somali, vietnamesisk, bosnisk og tyrkisk, sendes nå kun på radiokanalen NRK Alltid Nyheter og formidles via NRKs nettsider. Programmet "Migrapolis" benytter minoritetsspråk i enkelte innslag.

b) Identitet

Med de forbehold som følger av merknadene om minoritetsgruppene representasjon ovenfor, mener rådet at NRK1 bidrar vesentlig til å fremme bevisstheten om det mangfold av identiteter og livsformer som Norge rommer. Kanalen har også en relativt omfattende internasjonal dekning.

c) Kultur

NRK1 tilfredsstillende, samlet sett, kravet om styrking av norsk kultur. Som formidler av norske kunstneres og kulturarbeideres produksjoner og kompetanse, har kanalen en viktig rolle i norsk kulturliv. Rådet mener formidling av både nasjonalt og internasjonalt drama er viktig. Gjennom egenproduksjoner som "Lekestue", "Sejer – Djevelen holder lyset", og "Brigaden", bidrar NRK1 positivt til utviklingen av norsk fjernsynsdrama. Humorprogrammer som "Åpen post", "Borettslaget" og "Melonas" er mer eksperimentelle bidrag på denne fronten.

NRK1 tilbyr også en rekke program på underholdningssiden med kulturelle innslag og tema. I talkshowet "Store Studio" ble det satt fokus på en rekke trender og kulturuttrykk, og det bredt anlagte samtaleprogrammet "Først & Sist" gjestes ofte av kulturpersoner. Det mest populære underholdningsprogrammet på NRK1 i 2002 var "Hodejegerne" med Tande P og "Tore på sporet". Norske kulturuttrykk formidles også i programmer som "Beat for beat" og "Retro", hvor norske artister opptre, og i satireprogrammet "Nytt på nytt".

Etter kulturundersøkelsen i 1999, som viste at kulturprogrammene på NRK1 reflekterte både bredde og dybde, synes det som om bredde nå dominerer over dybde i de fleste kulturprogram som har sin førsteutsending på NRK1. Programmet "Kunst nå" ble, etter det rådet kjenner til, ikke sendt i 2002, og programmet "Safari", som tok for seg tema som samtidskunst, design, foto- og billedkunst, hadde sin siste sending i november 2002. Rådet har inntrykk av at flere av de mer fordypende kulturprogrammene legges til NRK2, eksempelvis "Hovedscenen", eller sendes i reprise utenfor sentrale sendetider i NRK1, som "Stereo" og til en viss grad "Mediemenerne" og "Lesekunst". Programmene omtales nærmere under delen om NRK2. Rådet har merket seg at NRK planlegger å legge ned programmet "Hovedscenen", men at det i stedet skal komme et nytt kulturprogram på NRK1. Rådet forutsetter at kvaliteten og omfanget av kulturtilbudet opprettholdes ved denne omleggingen. Rådet mener NRK1 bør inkludere mer ikke-etnisk norsk og samisk stoff i kulturformidlingen.

5. Redaksjonell uavhengighet og medieetikk

Ettersom rådet ikke har foretatt spesifikke undersøkelser på dette området, har vi ikke grunnlag for å vurdere om kanalen innfrir dette kravet. Rådet har imidlertid merket seg at NRK har utarbeidet en "Programhåndbok" med retningslinjer for håndteringen av spørsmål på dette feltet.

7.1.2 NRK 2

7.1.2.1 Programprofil

Prosentvis fordeling på programkategorier var i NRK2 som følger:

Programkategori	1998	1999	2000	2001	2002
Undervisning	8	6	3	2	1
Barn og ungdom	18	3	3	1	2
Underholdning	2	6	7	8	9
Drama	21	23	33	33	32
Kunst, kultur, medier	11	11	7	5	8
Musikk	7	12	7	6	6
Fakta/informasjon*				15	
Samfunnsspørsmål	17	7,6	14	5	8
Hjem, fritid	2	4,6	6	1	6
Vitenskap	1	3,4	5	1	5
Nyheter	3	6	5	9	4
Religion	1	1	0	0	1
Sport	3	3	2	4	7
Dans		1,2	*	*	0
Portretter	0	0,9	*	*	1
Annet	3	11,1	4	7	10
Programinformasjon			4	2	<i>Ikke oppgitt</i>

*Programkategoriene *Dans* og *Portretter* ble benyttet første gang i 1998, og dukker etter to års fravær fra statistikken opp i programregnskapet for 2002. Det framgår av NRKs statistikk at det ble sendt seks timer dans i fjor, et volum som ikke er tilstrekkelig til å gi utslag i den prosentvise fordelingen av kategoriene. Kategorien *Fakta/informasjon* var ny i 2001, og inkluderte ifølge NRK programmer som tidligere ble kategorisert under *Samfunnsspørsmål*, *Hjem, Fritid* og *Portretter*. NRK har i 2002 gått tilbake til den tidligere kategoriseringen.

7.1.2.2 Forholdet til allmennkringkastingskriteriene

1. Dekningsgrad

NRK2 har en dekning på 84 prosent, en økning på to prosentpoeng fra 2001. De tekniske begrensningene ved NRK2s distribusjon ble akseptert da Stortinget vedtok å opprette kanalen. I den politiske behandlingen av NRK2 ble den lave dekningsgraden for NRK2 akseptert under forutsetning av at viktige program som først sendes i NRK1, sendes i reprise på NRK2 kort tid etter, slik at de som ikke kan ta inn NRK2 ikke mister "viktige programtilbud", jf. St. meld. nr .12 for 1996-97, Kringkasting og dagspresse 1995 m.v. (s.9).

Rådet mener NRKs profilering av NRK1 og NRK2 de siste årene er problematisk i forhold til forutsetningen om at publikum ikke skal "miste viktige programtilbud". Blant annet gjelder dette filmtilbudet og deler av kulturdekningen i NRK2.

Kulturminister Ellen Horn sa det slik i den mediepolitiske redegjørelsen for Stortinget 26. april 2001:

”...inntil digitaliseringen er gjennomført, og NRK2 kan mottas av hele befolkningen, må kanalen være en reell avlastningskanal. Dette betyr at NRK først må sende de mest attraktive programmene i NRK1.”

Prinsippet om allmenn tilgang står sentralt i allmennkringkastingsoppdraget. Rådet mener at den enkelte kanal skal gi et fullverdig allmennkringkastingstilbud, og NRK bør være særlig varsom med å avskjære store publikumsgrupper fra populære tilbud innen kulturformidling og samfunnsorientering. Inntil den teknologiske utviklingen muliggjør allmenn tilgang til NRK2 bør NRK balansere eget behov for kanalprofilering og publikums behov for tilgang til et bredt spekter av program.

2. Variert programmeny for brede og smale publikumsgrupper

2.1. Variert programmeny

a) Genremangfold

NRK2 utvikler seg stadig mot å bli et selvstendig kanalalternativ. Med forbehold om de problemstillinger som dekningsgraden reiser, synes rådet det er positivt at genrebredde i programtilbudet utvikles. Kanalen utmerker seg med utprøving av nye, mer eksperimentelle format, spesielt for ungdom.

b) Tematisk mangfold

Selv om det tematiske mangfoldet har økt de siste årene, har det fortsatt noen mangler som gjør at kriteriet ikke fullt ut er tilfredsstillt. Andelen program for de yngste seergruppene er på 2 prosent. Dette er klart for lavt for NRK2. Tilbudet av religion- og livssynsprogram er så lavt at det ikke fanges prosentuell. Det er ikke godt nok for en kanal som i det øvrige programtilbudet utmerker seg med fordykning og analyse.

Ifølge programstatistikken sender ikke NRK2 like mange programmer innen undervisning som før. Andelen slike program er redusert fra 8 prosent i 1998 til 1 prosent i 2002. Rådet vil understreke betydningen av at NRK opprettholder tilbudet av den typen folkeopplysende innhold undervisningsprogrammene tradisjonelt har presentert. At programformat endres over tid er uproblematisk. Det forutsetter imidlertid at sentrale deler av allmennkringkastingsoppdraget fortsatt ivaretas. Litteraturserien ”Lesekunst” er etter rådets syn et godt eksempel på et fjernsynstilbud som er en del av et samlet undervisningstilbud, men som også har en form og en publikumshenvendelse som favner bredere enn aktuelle litteraturstudenter. Rådet viser også til at den offentlige allmennkringkasteren i Sverige, SVT, gjennom ”Utbildningsradion”, har en bred og omfattende formidling av program som faller innenfor et slikt informasjons- og opplysningsoppdrag.

Kategoriene ”Vitenskap” og ”Hjem/fritid”, som begge var nede på 1 prosent i 2001, har nå økt til henholdsvis 5 og 6 prosent av den totale sendetiden. Rådet er imidlertid noe usikker på

om dette gjenspeiler en faktisk utvikling i programtilbudet. Hvis vi sammenligner med tallene i NRKs allmennkringkasterregnskap (som er basert på tall fra Info-basen) oppnår kategorien "Vitenskap" kun 1 prosent, mens kategorien "Hjem/fritid/hobby" ikke en gang er representert.

Rådet ser positivt på at andelen "Kunst, kultur, medier" igjen øker, men har den samme usikkerheten her som uttrykt ovenfor i forhold til om det representerer reelle endringer, eller er resultat av ulik rapportering. Rådet håper statistikken for 2002 gir det riktige bildet av denne programkategoriens utbredelse. Prosentandelen på 8 prosent samsvarer i større grad med det generelle bildet rådet har etter å ha sett på NRK2.

NRK2s satsing på film gir utslag i omfanget av drama i kanalen, som er på hele 32 prosent i 2002. Andelen "Underholdning" er ni prosent. Til sammenligning utgjør andelen hele 14 prosent i NRKs allmennkringkasterregnskap.

c) Analytiske, kritiske og fordypende perspektiv

NRK2s dekning av nyheter, aktualiteter, kultur- og samfunnsspørsmål tilfredsstillende etter rådets oppfatning klart dette kravet. I 2002 ble programmet "Nyhetsblikk" videreført i programmet "Stereo". Kulturmagasinet anlegger i stor grad et analytisk og kritisk blikk på saker innenfor kultur, politikk og samfunn. Det gis bakgrunnsinformasjon og sakene settes inn i en større sammenheng.

2.2 Brede og smale publikumsgrupper

a) Publikumshenvendelse

Rådet konkluderte i fjorårets rapport med at visse endringer i NRK2s programtilbud medførte en mindre variert publikumshenvendelse. I vurderingen la rådet blant annet vekt på at programtilbudet synes å rendyrkes i to hovedbolker: et bredt anlagt underholdningstilbud med hovedvekt på film, og en tung satsing på fakta/informasjon og samfunnsrelatert stoff, inkludert en stor andel nyheter.

Selv om hovedtendensene er de samme for 2002, er det visse nyanser. NRK2 har doblet barne- og ungdomstilbudet, men 2 prosent er fortsatt for lavt. Det skal imidlertid bemerkes at NRK2 utenfor ordinær sendetid (Off Broadcast Time, OBT) har interaktive sendinger som er spesielt rettet mot ungdom. Disse sendingene omfattes ikke i NRKs statistikk over programvirksomheten. I "Svisj" kan seerne stemme fram musikkvideoer, og i "mPetre TV", som sendes direkte natt til lørdag og natt til søndag, kan publikum "chatte" med hverandre. Det sistnevnte programmet er ifølge NRKs allmennkringkasterregnskap en blanding av radio, fjernsyn, internett og mobil aktivitet. Rådet har ikke registrert noe fast tilbud til barn i NRK2.

NRK2 har ingen faste sendinger på samisk, eller sendinger som er spesielt rettet mot den samiske befolkningen. Rådet mener NRK bør styrke tilbudet av program om og for minoriteter.

Rådet har de samme bemerkninger om henvendelsen til hørselshemmede som det framgår av vurderingene under dette punktet om NRK1.

b) Representasjon

NRK2 har en "ung og tung" programprofil, og en relativt bred representasjon innenfor denne profilen. Minoritetsundersøkelsen i 2000 viste at NRK2 hadde en høy andel etniske temaer i innslagene. Rådet har ikke utført systematiske undersøkelser som bekrefter eller avkrefter dette, men har et generelt inntrykk av at programsammensetningen er noe endret siden i 2000. Blant annet er enkeltprogram som bidro sterkt til de positive funnene ikke lenger en del av sendeplanen. Etter rådets oppfatning er det rom for å øke representasjonen av nasjonale og etniske minoriteter i NRK2, herunder den samiske befolkningsgruppen.

3. Daglige nyhetsprogrammer og solid, løpende orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål.

NRK2 varierer mellom fem- og ti-minutters nyhetssendinger, to eller tre ganger daglig. Nyhetene hentes fra Dagsrevy-redaksjonen. Omfanget av ordinære nyheter er mer enn halvert i forhold til i 2001, og utgjør 4 prosent av programtilbudet i 2002. Rådet mener dette gir grunn til en viss bekymring, men mener fortsatt at NRK2, gjennom omfattende og solid orientering om kultur- og samfunnsspørsmål i andre typer program, langt på vei tilfredsstillende kravet. Rådet har inntrykk av at programmet "Stereo" ikke er så generelt orientert som det tidligere programmet "Nyhetsblikk", men er mer fokusert på kultursaker. Program som "Urix" bidrar til å bekrefte NRK2s tradisjonelt solide dekning av internasjonale forhold. Rådet mener det er positivt når NRK2 legger spesiell vekt på grundighet i dekningen av samfunnsspørsmål og området kunst/kultur/medier. Viktige programposter som "Urix" bør imidlertid sendes i reprise på NRK1 innenfor sentrale sendetider.

4. Styrking av norsk språk, identitet og kultur

(a) Språk

Nynorskandelen er i 2002 nede på 15,8 prosent. Dette er et lavt nivå i forhold til året før, hvor NRK2 nådde målsettingen på 25 prosent nynorskandel.

NRK2 bør etter rådets syn ha et tilbud på samisk. Etter at "Migranytt" med nyheter på minoritetsspråk ble lagt ned i desember 2001, er det ikke noe spesifikt tilbud for disse språkgruppene. Rådet viser til sine merknader om dette under vurderingen av NRK1 ovenfor.

b) Identitet

NRK2 bidrar til å styrke norsk identitet, og bidrar etter rådets vurdering særlig med et fokus på alternative uttrykk, noe som også reflekteres i mer eksperimentelle og kontroversielle programformater og program. I tillegg bygger det sterke internasjonale perspektivet og den brede kulturdekningen opp om en slik vurdering.

c) Kultur

NRK2 bidrar til å styrke norsk kultur. Kulturundersøkelsen i 1999 viste at behandlingen av norsk kulturliv var svært omfattende og god, og at kanalens særlige bidrag til styrkingen av norsk kultur ligger i den spesielle oppmerksomheten de seriøse kunst- og kulturuttrykkene får. Rådet har et generelt inntrykk av at NRK2 nå også inkluderer en rekke populærkulturelle tema i sin kulturdekning. Variasjonen mellom program som "Hovedscenen", med overføring av ballett- og operaforestillinger, "Leselyst", en reise i litteraturhistorien, "Mediemenerne", med fokus på mediene i samfunnet, og kulturmagasinet "Stereo", hvor populærkulturen settes på agendaen, er svært gode ansatser mot å ta "hele" det norske kulturlivet i bruk. Andelen "Kunst, kultur, medier" har en positiv utvikling på statistikken, med 8 prosent i 2002 mot 5 prosent i 2001. Rådet viser for øvrig til merknadene om NRKs planer om omlegging av kulturtilbudet under punkt 4c om kulturdekningen i NRK1.

NRK2 er nå vel etablert som "filmkanalen", og i 2002 ble det sendt 258 spillefilmer i beste sendetid på kanalen. Filmtilbudet er svært variert, og favner flere filmgenrer. Med henvisning til NRK2s dekning, har rådet pekt på at NRK bør være særlig varsom med å avskjære store publikumsgrupper fra populære tilbud innen kulturformidling og samfunnsorientering. Rådet anser at den sterke satsingen på film er et slikt viktig programtilbud. Inntil den teknologiske utviklingen muliggjør allmenn tilgang til NRK2, bør NRK balansere eget behov for kanalprofilering og publikums behov for tilgang til et bredt spekter av program.

5. Redaksjonell uavhengighet og medieetikk

Ettersom rådet ikke har foretatt spesifikke undersøkelser på dette området, har vi ikke grunnlag for å vurdere om kanalen innfrir dette kravet. Rådet har merket seg at NRK har utarbeidet en "Programhåndbok" med retningslinjer for håndteringen av spørsmål på dette feltet.

7.2 TV 2

7.2.1 Programprofil

Allmennkringkasterne leverer programstatistikk etter EBU's klassifiseringssystem. TV 2 opererer fortsatt med litt mer spesifikke kategorier enn NRK. Den prosentvise oversikten i tabellen nedenfor er basert på TV 2s allmennkringkasterregnskap for de fem siste årene.

Programkategori	1998	1999	2000	2001	2002
Drama	31,1	30,5	29,3	30,0	29,3
Nyheter	8,2	8,3	9,3	10,7	9,2
Mennesker og samfunn ¹⁾	13,1	12,3	10,8	11,2	10,8
Komedie	8,1	9,4	10,1	9,2	9,7
Show	6	3,3	5	6,4	7,7
Sport	8,1	9,2	9,3	9,3	9,8
Krim, action, eventyr	10,3	12,5	10,1	7,1	8,1
Dokumentar, natur	5,1	4,9	4,8	3,7	3,8
Været	2,1	2,1	2	1,9	1,2
Musikk, kultur ²⁾	2,8	2,5	1,7	2,8	3,1
Religion, livsfilosofi ³⁾	0,6	0,5	0,6	0,8	0,8
Barne-tv	3,2	4,3	6,7	6,8	6,2
Annet	1,4	0,2	0,2	0,1	0,3

1) Kategoriens betegnelse forklares slik i årsmeldingen for 1997: "En kombinasjon av det man på engelsk kaller "human interest" og programmer som i bred forstand defineres som samfunnsspørsmål. Programmer som "Holmgang", "Sentrum" og "God Morgen, Norge!" faller inn under denne kategorien."

2) Kategorien "Musikk, kultur" ser ut for å tilsvare det som i 1998 ble kategorisert utelukkende som "musikk".

3) Kategorien "Religion, livsfilosofi" ser ut for å tilsvare det som i 1998 ble kategorisert som "Religion"

TV 2 sendte 6157 timer i 2002, og den rene programflaten utgjorde 5823 timer. Den norskspråklige andelen var på 55,5 prosent.

TV 2s programformat er nå svært etablert og forutsigbart. Stabilitet samsvarer med det rådet erfarer er TV 2s programstrategi, nemlig å skape seervaner gjennom faste programposter. TV 2 sier det slik i programrapporten for 2002: "Gradvis fornyelse og spennende forandringer innen etablerte rammer, er viktige rettesnorer, både for TV 2s programproduksjon og visuelle profil...Seerne skal kjenne igjen TV 2."

7.2.2 Forholdet til allmennkringkastingskriteriene

1. Dekningsgrad

TV 2 dekker 97,5 prosent av befolkningen. I kombinasjon med distribusjon via kabel og satellitt har kanalen gjennom det bakkebaserte sendenetten en dekning på 95 prosent eller mer i alle fylker. I oktober 2002 avsluttet TV 2 sin analoge satellittdistribusjon. TV 2s nye konsesjonsvilkår åpner for at dekningskravet skal sees i forhold til en eventuell overgang til digital distribusjon.

2. Variert programmeny for brede og smale publikumsgrupper

2.1. Variert programmeny

a) Genremangfold

Det er et mangfold av genre i TV2. Dramagenrenes store andel av programtilbudet begrenser imidlertid rommet for andre genre. I 2001 utgjorde dramagenrene samlet om lag 50 prosent av sendetiden. Nivået er så godt som uendret i 2002. Innenfor dramagenrene er det en svak reduksjon i kategorien "Drama", og en tilsvarende økning i hver av kategoriene "Krim, action, eventyr" og "Komedie". Når sendetiden for kategorien "Show" samtidig øker med 1,3 prosentpoeng i 2002, mener rådet TV 2 befester det som kan betegnes som *underholdningsprogrammene*s store andel av det totale programtilbudet.

Styret i TV 2 sier i årsberetningen for 2002 at *"TV 2 skal videreutvikle seg som bred, folkelig allmennkanal med generell seriøsitet som grunnmur. Kanalen står allerede sterkt på programområdene nyheter, sport og aktualitet, og vil fortsette å satse på underholdning med tanke på å vokse i seeroppslutning og i enda større grad tiltrekke seg kommersielt attraktive målgrupper."* (s. 58). Med det rådet har sagt om underholdningsprogrammene's store andel av programflaten ovenfor, er en slik målsetting problematisk sett i forhold til kriteriene for allmennkringkasting.

I programrapporten for 2002 uttrykker TV2 at *"et viktig kjennetegn på en levende nasjonal tv-kultur er... at det produseres hjemlig drama av høy kvalitet og innen en rekke ulike sjangere. TV 2 har vært pådriver i utviklingen av norske situasjonskomedier og underholdningsdrama. TV 2 har som målsetting å produsere også tyngre drama og miniserier, og har investert betydelige midler i manusutvikling det siste året."* (s. 40). Rådet har lenge etterlyst en utvidelse av genreutvalget innenfor kategorien drama, og forventer at resultatene av denne positive satsingen kommer til syne på skjermen i 2003.

b) Tematisk mangfold

TV 2 har en god tematisk bredde i programtilbudet. Kunst og kultur, vitenskap/forskning, internasjonale forhold, religion og livssyn har imidlertid fortsatt for liten plass i sendeflaten.

Den relativt sporadiske dekningen av temaer innenfor vitenskap og forskning, kan avspeiles i at TV 2 ikke har en egen kategori for disse temaene. Innslag forekommer i enkeltprogrammer eksempelvis innenfor kategorien "Dokumentar/natur", eller som enkeltsaker i den generelle nyhets- og aktualitetsdekningen. Temaer innenfor vitenskap/forskning kan etter rådets syn med fordel dekkes i et eget program.

Andelen program i kategorien "Religion/livsfilosofi" har foreløpig stagnert på beskjedne 0,8 prosent etter en periode med en svak oppgang. TV 2 sender fortsatt program i serien "Søndagsåpent" og markerer de store kristne høytidene. Rådet har i flere rapporter nettopp påpekt TV 2s fokus på den kristne religion. Utbredelsen av andre ikke-kristne religioner og livssyn i det norske samfunnet tilsier etter rådets syn at disse burde vies større oppmerksomhet og få en mer selvstendig plattform i programmene.

Antall timer barne-tv gikk noe ned i 2002, fra 385 til 361 timer. Det gir en prosentandel på 6,2. TV 2 sendte en blanding av egenprodusert drama/fiksjon, som "Snøbarna", "Maina Sofies jul", norskproduserte "Bruno på loftet" med handling fra flere mellomamerikanske land, og en rekke tegnefilmer fra ulike land. Den tematiske variasjonen i barnetilbudet er etter rådets oppfatning klart forbedret.

TV 2 har etablert ungdomsmagasinet "Sone 2", som sendes mandag til fredag. Magasinet har et redaksjonelt omfang på om lag 30 minutter, og sendes i to deler, avbrutt av visning av innkjøpte serier. I hovedsak er det ulike utenlandske serier innenfor de lettere dramagenrene som sendes. Det ukentlige innslaget "Bare Egil-by", som er en alternativ, norskprodusert serie, bryter med de øvrige seriene som sendes på ettermiddagstid. Tematisk har rådet et inntrykk av at "Sone 2" fokuserer på musikk, film og kjendis/stjernestoff, med mer avgrensede innslag om andre temaer. Det er alltid gjester i studio, ofte musikkartister, og besøkene er ofte knyttet til samtidige lanseringer. TV 2 har i møte med rådet opplyst at man forsøker å gå bort fra lanseringsjournalistikken, og at redaksjonen aktivt forsøker å hente inn andre aktuelle personer som står for noe. Ifølge TV2 er "Sone 2" *"kanalens viktigste norskproduserte tilbud... Programmet skal både underholde og ta opp aktuelle tema som opptar og angår ungdom."* (s. 33 i TV 2s rapport). Rådet mener klart det er rom for å bygge ut den tematiske variasjonen, at generelle tema innenfor politikk og samfunn, og andre temaer innenfor ungdomskulturen bør få plass. Rådet forventer en utvikling på dette området i 2003. At TV 2 er den foretrukne tv-kanalen for aldersgruppen 12-29 år forplikter. Det betyr at TV 2 bør kunne variere vinklingen av populærkulturelle tema, samt presentere saker og temaer som ligger utenfor det man kan kalle en *mainstream*-ungdomskultur.

I forlengelsen av drøftingen av barne- og ungdomsprogrammene på TV2, vil rådet peke på at det er de generelle allmennkringkastingsprinsipper, ikke rene kommersielle interesser, som bør styre TV 2s virksomhet.

Sport er et uttrykt satsningsområde for TV 2, blant annet med daglige, egne sportsnyheter. Rådet har inntrykk av at TV 2s sportsnyheter har en variert og bred dekning. Sportens andel av tilbudet har hatt en jevn stigning fra 5,8 prosent i 1996 til 9,8 prosent i 2002. Høye kostnader for senderrettighetene til større sportsbegivenheter har ført til at de to norske allmennkringkasterne TV 2 og NRK har inngått en avtale om deling av rettighetene. TV 2 har rettighetene til alpin og hoppssport, samt de fleste fotball- og håndballrettighetene. NRK tar hånd om det meste av vinteridretten. Generelt vil rådet fastholde at dekning av større sportsbegivenheter typisk ligger innenfor allmennkringkasteroppdraget. Samarbeidet på dette kostnadskrevende området ser imidlertid rådet som positivt, og legger til grunn at det frigjør ressurser til andre viktige allmennkringkastingsforpliktelser. Rådet har tidligere uttrykt håp om at fastsetting av en liste over viktige begivenheter, slik EUs fjernsynsdirektiv gir anledning til, kunne fungere som et effektivt virkemiddel for å sikre allmennheten tilgang på fjernsynssendinger fra viktige begivenheter.

c) Analytiske, kritiske og fordypende perspektiv

TV 2s brede nyhets- og aktualitetsdekning, herunder dokumentar- og debattprogrammene, tilfredsstillende dette kravet.

Kulturundersøkelsen fra 1999 viste at TV 2s kulturdekning i liten grad preges av kritiske og fordypende perspektiv, og at kultur i all hovedsak presenteres som nyhet eller som en vare

som skal promoveres. Rådet har derfor sett positivt på at TV 2, med magasinet "Absolutt", har innført et rom for bred dekning av kulturlivet. Magasinet kommer i tillegg til allerede etablerte program som "God morgen, Norge" og "God kveld, Norge". Rådet har imidlertid fortsatt et generelt inntrykk av at forekomsten av analytiske, kritiske og fordypende perspektiv er lavere enn ønskelig. Slike perspektiv mener rådet imidlertid at program som ble sendt under vignetten "Arena" byr på. TV 2 uttrykker selv at *"kulturserien "Arena" har vært en sentral del av TV 2s kulturtilbud de siste tre årene. Programmene har et fordypende perspektiv på sine tema, samtidig som det legges stor vekt på å gjøre tradisjonelt smale tema tilgjengelig for større seergrupper. Det var planlagt sendt fire nye programmer i serien i 2002, men på grunn av uforutsette begivenheter ble ferdigstillingen av disse forsinket, og sendingene forskjøvet til starten av 2003. TV 2 ble dermed nødt til å sende fire tidligere produksjoner i reprise i 2002."* (s. 48 i TV 2s rapport). Rådet mener dette avdekker en for svak satsing på fordypende kulturformidling fra TV 2s side. Rådet mener TV 2 godt kan være en alternativ kulturformidler i forhold til NRK, men at kulturoppdraget forplikter i forhold til både bredde og fordypning. Rådet forventer at TV 2 styrker kulturdekningen på dette området i 2003.

2.2 Brede og smale publikumsgrupper.

a) Publikumshenvendelse

TV 2 er i hovedsak innrettet på et bredt publikum. Rådet aksepterer at en reklamefinansiert kanal først og fremst vil henvende seg til brede publikumsgrupper. Konesjonsvilkår, og allmennkringkastingskriteriene som bygger på dem, pålegger imidlertid kanalen bestemte forpliktelser også overfor smalere grupper, som ulike minoritetsgrupper.

TV 2 sier det på denne måten i programrapporten: *"TV 2s brede allmennkringkastingsprofil gir kommersiell styrke... Kanalen har som målsetning å gjøre tradisjonelt smalere tema og sjangere tilgjengelig for større seergrupper"* (s. 16). Slik rådet definerer kriteriet om publikumshenvendelse, innebærer det et krav om veksling mellom programmer som i prinsippet er henvendt til alle, enten fordi de er over en viss alder eller fordi programmets innhold antas å falle i smak hos et flertall/en stor del av befolkningen, - og programmer som er vendt til spesielle alders- og interessegrupper eller har begrenset publikumspotensiale på grunn av sitt innhold. Det er relativt få program innrettet på det en vanligvis forstår med "smale publikumsgrupper" i TV 2s programtilbud.

TV 2 viser til at kanalen hadde en høy andel barneprogram til tross for norske reklameregler, som forbyr reklame før og etter barne-tv. Rådet vil til dette understreke at program for barn er en sentral forpliktelse for TV 2, som framgår av konsesjonsvilkårene så vel som kriteriene for allmennkringkasting. Dette tilsier at et godt tilbud til barn i kanalen er en selvfølge, og ikke et avvik fra den naturlige sendeplanen. Som nevnt under punktet om tematisk mangfold ovenfor, er rådet positiv til mer norsk produksjon i TV 2s tilbud til barn. Rådet vil fortsatt utfordre TV 2 til å lage norsk/egenprodusert kvalitets-tv for barn.

I tråd med det som er sagt om ungdomsflaten ovenfor, mener rådet TV 2 bør inkludere flere innslag av analytisk og fordypende karakter for ungdomsgruppen, samt en større variasjon av tema og perspektiv som ungdom er opptatt av. Rådet mener TV 2 i denne ungdomsflaten har en god mulighet til å reflektere et mangfold av ungdomsidentiteter. Hovedinntrykket er at seriene TV 2 sender i tilknytning til "Sone 2", med få unntak, tilhører lettere genre. Rådets

inntrykk er at TV 2 henvender seg mer til litt eldre ungdom i sine flater rundt "Sone 2", jf merknadene under dette punktet om NRK1.

TV 2s nye konsesjonsvilkår sier at TV 2 skal ha egne programmer eller programinnslag for den samiske befolkningen, som hovedregel på samisk, jf vilkårenes § 3-3 punkt 7. Den samiske dramaserien "Maina Sofies jul" var et positivt bidrag i 2002, likeledes at antallet samiske program øker. TV 2 sendte elleve samiske program i TV 2. Seks av disse var repriser. Rådet håper dette representerer en opptrapping av det samiske tilbudet foran den nye konsesjonsperioden som starter i 2003. Dekningen av samisk kultur, leveste og livsvilkår i TV 2s riksdekkende nyhetssendinger (30 reportasjer i 2002) er sentralt for oppfyllelsen av kriteriet, men ikke alene tilstrekkelig. TV 2s aktualitetsprogram er etter rådets syn utmerkede arenaer for formidling av samiske perspektiver på ulike samfunnsprospørsmål. Det samiske perspektivet kan godt få plass i "God Morgen, Norge" ved andre anledninger enn den samiske nasjonaldagen!

Med det flerkulturelle samfunnet Norge i dag representerer, etterlyser rådet flere program henvendt til andre minoritetsgrupper.

Rådet ser positivt på at TV 2 tekster alle norske produksjoner som ikke sendes direkte i tidsrommet 18.00 til 20.00 for den relativt store minoritetsgruppen hørselshemmede. Tiltaket er i tråd med TV 2s nye konsesjonsvilkår. Det kreves også at "TV 2 skal ta i bruk teknologi for automatisert simultanteksting av sine direkte sendte nyhets- og aktualitetsprogrammer så snart slik teknologi er tilgjengelig og kvalitetsmessig tilfredsstillende".

Det sistnevnte har vært et viktig anliggende for rådet de siste årene. Fjernsynet er det eneste kringkastingsmediet for de hørselshemmede. Det er således et særlig behov for å kunne følge direkte sendte nyhets- og aktualitetsprogrammer i fjernsyn. Når store grupper ekskluderes fra samfunnsdebatten utgjør det også et demokratiproblem. Rådet tar til orientering at TV 2 og NRK undersøker mulighetene for etablering av et automatisert system for simultanteksting, men finner, som overfor NRK, å måtte etterlyse et mer konkret tidsperspektiv.

b) Representasjon

TV 2s høye andel av nyheter og program om samfunnsprospørsmål bidrar generelt til stor grad av representativitet.

Minoritetsundersøkelsen i 2000 viste at kun 14 prosent av innslagene i TV 2 hadde relasjon til etniske temaer, og innslagene fantes hovedsakelig i nyhetene. Rådet har ikke inntrykk av at dette har endret seg i nevneverdig grad, og etterlyser en større representasjon av etniske, kulturelle og religiøse minoriteter utenfor den ordinære nyhetsdekningen. Jamfør også vurderingen under punktet om publikumshenvendelse ovenfor.

3. Daglige nyhetssendinger og solid, løpende orientering om viktige samfunns- og kulturprospørsmål, nasjonalt og internasjonalt

TV 2 tilfredsstillende på vesentlige områder dette kriteriet. Kanalen har åtte daglige, "ordinære" nyhetssendinger på hverdager, samt egne, daglige sports- og underholdningsnyheter. TV 2 har direkte sendte aktualitetsprogrammer i beste sendetid fra mandag til torsdag.

Når rådet mener TV 2 fortsatt har et stykke å gå for fullt ut å tilfredsstille dette kravet, er det på grunn av to forhold: den internasjonale dekningen og den fordypende kulturdekningen. Nasjonal kultur og identitet avhenger av og skapes i møte med internasjonale strømninger, noe som forutsetter en orientering om saker som ikke omfattes av den tradisjonelle nyhetsdekningen.

4. Styrking av norsk språk, identitet og kultur

a) Språk

Rådets generelle inntrykk er at spredningen på dialekter og målformer er god i TV2, spesielt i nyhetsprogrammene. TV 2 uttrykker i allmennkringkasterregnskapet for 2002 en målsetning om at språksammensetningen i sendingene over tid skal *"gjenspeile et tverrsnitt av befolkningen"*. Rådet etterlyser imidlertid fortsatt målstatistikk fra TV2, og påpeker at en slik registrering vil kunne vise seg nødvendig for å oppfylle kravene i den nye konsesjonen, som inneholder et eksplisitt krav om at TV2 skal benytte begge de offisielle norske målformene.

Rådet har merket seg at TV2 i 2002 sendte flere sendinger på samisk enn tidligere år, og at kanalen utvidet repertoaret, som tidligere i hovedsak har bestått av dokumentarer om samiske forhold, med en familieserie som het *"Maina Sofies jul"*. Rådet ser dette som et uttrykk for at TV 2 vil styrke det samiske språkets representasjon i kanalen, jf kravet om samisk språk i de nye konsesjonsvilkårene.

Rådet er fortsatt av den oppfatning at andre minoritetsspråk bør gis større oppmerksomhet.

b) Identitet

Med en norskspråklig andel på 55,5 prosent av sendeskjemaet i 2002 innfrir TV2 kravet om at minst halvparten av sendingene skal være norskspråklige. Ifølge TV 2 består programtilbudet i beste sendetid i hovedsak av norske program. I de nye konsesjonsvilkårene nedfelles også TV 2s intensjoner om å styrke andelen norskspråklig produksjon i den nye perioden. Rådet ser med interesse fram til hvilke typer program TV 2 vil satse på å utvikle. TV2 har i dag et relativt omfattende nyhets- og aktualitetstilbud. Kanalen tilbyr også flere norske serier og situasjonskomedier. Samlet sett mener rådet at TV 2 på mange måter reflekterer og styrker former for norsk identitet, men at TV 2 fortsatt har ubrukt potensiale i sin programvirksomhet når det gjelder å framstille det reelle mangfoldet (etnisk, kulturelt etc) i den norske befolkningen. Programserien *"Gull, røkelse og Mekka"*, om minoritetsreligioner i Norge, er ett eksempel på en annen måte å gjenspeile disse identitetene utenom den løpende nyhets- og aktualitetsdekningen.

Oversikten over TV 2s programtilbud fordelt på opphavsland viser at det har skjedd marginale endringer fra 2000 til 2002. Andelen program fra USA økte med cirka to prosent, og utgjør i 2002 nesten 30 prosent. Det er tre ganger så mye som andelen program fra Europa, utenom Norge. De øvrige landene er representert med godt under fem prosent. Danmark, Østerrike, Brasil og Frankrike er alle representert med under én prosent. Rådets inntrykk er at det i all hovedsak dreier seg om fiksjonsstoff, da særlig innen genre som drama, krim, action, eventyr, som med få unntak sendes på formiddag og tidlig ettermiddag.

c) Kultur

Rådet mener TV 2 på flere viktige områder bidrar til å styrke norsk kultur. Kanalen bidrar til norsk dramaproduksjon gjennom egne serier. I 2002 ble det sendt 163 episoder av serien "Hotel Cæsar", 23 episoder av "Holms" og 5 episoder av "Far og sønn". Begge de sistnevnte er nye situasjonskomedier. Våren 2002 sendte TV 2 den nye serien "Endelig Fredag", som i følge TV 2 var en særegen blanding av drama og komedie. Rådet oppfordrer, som nevnt ovenfor, gjerne TV 2 til å eksperimentere i format og genre innenfor serie- og dramatilbudet.

TV 2 bidrar også i 2002 positivt til spredning av norsk filmkunst, blant annet gjennom visning av 19 norske kortfilmer, norske filmklassikere, åtte nyere norske spillefilmer, og gjennom økonomisk støtte til norske filmproduksjoner gjennom ulike prosjekter.

Kultur er et bredt felt, og rådet ser positivt på at en rekke kulturnyheter presenteres i nyhetsmagasinet "Absolutt Underholdning", som sendes fem kvelder i uken. Kanalen har også en kulturprofil i magasin- og aktualitetsprogram som "God morgen, Norge!" og "God kveld, Norge!". Den tidligere nevnte kulturundersøkelsen fra 1999 viste at TV 2s kulturinnslag framfor alt la vekt på hvorvidt kulturen var aktuell, at stoffet overveiende ble presentert i korte, forutsigbare nyhetsinnslag, og at den ofte fungerte som reklame eller promovering av et kulturprodukt. Rådet fastholder at underholdningsnyhetene representerer et altfor begrenset perspektiv på kulturelle aktiviteter, og etterlyser flere fordypende og kritiske program på TV 2. Det er ønskelig med en større representasjon av norske kunstnere, kulturbegivenheter og kulturspørsmål, og at kulturlivet i større grad blir presentert som eget tema, ikke bare som aktualitet slik det nå gjøres. En større bredde i format samt noen program for mer definerte målgrupper er også ønskelig. Rådet gjentar her oppfordringen til TV 2 om nye produksjoner tilsvarende serien "Arena" i 2003.

5. Redaksjonell uavhengighet og medieetikk

Rådet har ikke foretatt spesifikke undersøkelser på dette området i 2002, og har ikke grunnlag for å vurdere om kanalen innfrir dette kravet. Rådet har merket seg at TV 2 har utarbeidet en "Etikkplakat for bedriften" med retningslinjer for håndteringen av spørsmål på dette feltet.

DEL III MEDIEPOLITISKE PERSPEKTIV

8. MEDIEPOLITISKE PERSPEKTIV

8.1 Nasjonale perspektiv

8.1.1 Generelt

Rammevilkårene for de nasjonale allmennkringkasterne er i stadig endring. Utbredelsen av ny digital kommunikasjonsteknologi vil endre rammene for de nasjonale allmennkringkasternes virksomhet. Den sterke veksten av kommersielle kringkastingstjenester vil øke behovet for å opprettholde et allmennkringkastingstilbud som blant annet omfatter kulturpolitisk viktige områder som markedet ikke finner det interessant å dekke. Rådet mener det er viktig å sikre at allmennkringkasterne både forblir tilgjengelige over alle såkalte distribusjonsplattformer og får en godt synlig plass i framtidens elektroniske programguider (EPGer).

8.1.2 Teknologisk utvikling

28. juni 2002 utlyste Kultur- og kirkedepartementet og Samferdselsdepartementet konsesjonen til å disponere kapasiteten i et digitalt bakkenett for fjernsyn. Kunngjøringen var en oppfølging av Stortingets behandling av St. meld. nr 46 (1998-99) Digitalt fjernsyn, Innst. S. nr. 53 (1999-2000), der det ble vedtatt at det kan legges til rette for etablering av et bakkenett for distribusjon av digitalt fjernsyn. Stortinget har også gitt sin tilslutning til prinsipper for tildeling av konsesjon for utbygging og drift av digitalt bakkenett for fjernsyn ved behandlingen av St. meld. nr 57 (2000-2001), I yringsfrihetens tjeneste, samt kultur- og kirkeministerens redegjørelse om NRK for Stortinget 28. februar 2002. Her viste hun til Stortingets forutsetning om at NRKs digitale sendinger på sikt skal dekke hele folket, og at NRK ikke kan skru av de analoge sendingene før de digitale sendingene har en tilfredsstillende dekningsgrad og det store flertallet av seerne har skaffet seg nødvendig mottakerutstyr. På denne bakgrunnen legges det opp til en rask utbygging av et digitalt bakkenett, slik at perioden med parallelle sendinger kan bli tilsvarende kortere. Hun viste også til at et digitalt bakkenett er den eneste realistiske måten å få til digital utsending av NRKs distriktstilbud.

Utlysningen den 28. juni 2002 omfattet frekvensressurser til tre sett frekvenstillatelser (multipleks) for DTT. Av kunngjøringsteksten framgikk det at multipleks 1 vil bli prioritert med hensyn til frekvensressurstildeling, at den skal omfatte allmennkringkasterne NRK og TV 2, og at den skal være landsdekkende. Med landsdekkende menes i utlysningen minst tilsvarende den befolkningsmessige dekning dagens analoge sendinger fra NRK1 har. Det framgår at hoveddelen av distribusjonen skal foregå via digitale bakkesendere, men teksten åpner for at det kan tas hensyn til en alternativ dekning av mindre deler av befolkningen dersom det kan gjøres på en tilfredsstillende måte. Frekvensene er også planlagt med tanke på å regionalisere sendingene.

Kunngjøringens punkt 3.5 i om formidlingsplikt fastsetter konsesjonærens plikt til å stille kapasitet til rådighet til allmennkringkasterne som i dag sender i det analoge bakkenettet. Her framgår det at allmennkringkasterne skal ”sikres kapasitet tilsvarende det som er nødvendig

for å kunne distribuere dagens analoge sendinger med tilsvarende kvalitet. Norsk rikskringkasting skal også sikres mulighet til å videreføre sine regionalsendinger. Norsk rikskringkasting og TV 2 skal sikres kapasitet til sine allmennkringkastingssendinger i den multipleksen som skal bygges ut til å bli riksdekkende” (s. 3 i kunngjøringen av 28. juni 2002).

Med unntak for NRK, som i medhold av kringkastingsforskriften § 1-1 har en rett til å drive kringkasting, må alle norske kringkastere ha kringkastingskonsesjon. I utlysningen gjøres det også klart at kringkastingskonsesjon ikke i seg selv gir en rett til å bli distribuert i det digitale nettet. En slik rett vil blant annet bero på nettkonsesjonærens videreformidlingsforpliktelser. Kunngjøringens punkt 3.9 om vilkår departementene kan stille i kringkastingskonsesjonene sier dette om allmennkringkasting: *”Dersom allmennkringkasterne benytter seg av retten til distribusjon i det digitale bakkenettet kan departementet stille krav om at forpliktelsene knyttet til allmennkringkastingsvirksomheten videreføres. For TV 2 AS sin del vil dette evt. innebære en plikt til å drive i tråd med prinsippene for allmennkringkasting, jf. selskapets konsesjonsvilkår for analogt, bakkesendt fjernsyn.” (s. 5 i kunngjøringen av 28. juni 2002.*

Når det gjelder utbyggingstakt og avvikling av det analoge, bakkesendte fjernsynsnettet, åpner kunngjøringen for at myndighetene kan avgjøre dette i løpet av konsesjonsperioden, som er satt til 12 år. Videre framgår det at en eventuell avvikling først kan skje når befolkningen har tilfredsstillende tilgang til digitale fjernsynssendinger.

Rådet mener utlysningen av konsesjonen for det digitale bakkenettet langt på vei ivaretar de hensyn som rådet tidligere har understreket: betydningen av at det også i framtida finnes et allmennkringkastingstilbud som er allment tilgjengelig og problematikken omkring en mulig utestenging av en stor del av publikum ved overgangen fra analoge til digitale sendinger. Det er viktig at alle åpne sendinger, og da særlig allmennkringkasternes, fortsatt vil bli tilgjengelig over alle distribusjonsplattformer. Rådet er også opptatt av at de norske allmennkringkasterne får en godt synlig plass i framtidens elektroniske programguider.

Ved søknadsfristens utløp den 1. oktober 2002 hadde kun ett selskap søkt. Det var selskapet Norges Televisjon AS (NTV), som de to allmennkringkasterne NRK og TV 2 har dannet sammen. Før departementet tar endelig stilling til konsesjonssøknaden, vil saken bli sendt til Stortinget i form av en stortingsmelding. Meldingen er varslet i juni 2003.

9. INTERNASJONALE PERSPEKTIV

9.1 Generelt

Kringkastingspolitikk er for en stor del et nasjonalt anliggende, tuftet på det enkelte lands særegne kulturelle og politiske forutsetninger. Samtidig fører den økte internasjonaliseringen til et større behov for samordning av regulering og mediepolitiske målsetninger over landegrensene. Gjennom EØS-medlemsskapet inkorporeres EU-lovgivning i norsk rett, og det er særlig direktivet *The European Television Without Frontiers Directive*, som danner grunnlaget for fjernsynspolitikken i EU. Fjernsynsdirektivet inneholder eksempelvis regler om vederlagsfri adgang til fjernsynsoverføring av begivenheter av vesentlig samfunnsmessig betydning og om det enkelte medlemslands adgang til å innføre nærmere eller strengere regler på direktivets område. Disse bestemmelsene gir nasjonalstaten anledning til å begrense markedets virkeområde og en ramme for utformingen av allmennkringkasteroppdraget i det enkelte land.

EUs fjernsynsdirektiv inneholder blant annet bestemmelser som gir EU- og EØS-land muligheten til å sikre at begivenheter av stor samfunnsmessig betydning vises vederlagsfritt for seerne på riksdekkende nasjonale TV-kanaler. Direktivet gir hvert medlemsland anledning til å utarbeide en liste over viktige begivenheter som skal sikres slik distribusjon. Hvert enkelt lands lister må godkjennes av Europa-kommisjonen eller EFTAs overvåkingsorgan. Direktivet forplikter det enkelte land til å sørge for at andre lands lister over viktige begivenheter respekteres. Norge har ennå ikke vedtatt noen liste over viktige begivenheter, men har implementert direktivets regler om viktige begivenheter på et "minimumsnivå", i betydningen at det kun er de regler som er nødvendige for å respektere andre lands lister som er forskriftsfestet. Bestemmelsene trådte i kraft 1. oktober 2001 med Statens medieforvaltning som tilsynsorgan.

Selv om *public service* er et velkjent begrep i de fleste europeiske landene, er det betydelige variasjoner i forståelsen av begrepet og praktisering fra land til land. Public service virksomhetene har imidlertid mange felles utfordringer, som økt internasjonalisering, økt kommersialisering og konkurranse, og ikke minst den teknologiske utvikling. Situasjonen for de norske allmennkringkasterne har flere trekk felles med andre i Europa. Utviklingen i EU-retten og i det enkelte medlemsland vil ha betydning for de norske forholdene.

Allmennkringkastingsrådet ønsker å ha et internasjonalt, komparativt perspektiv i sitt arbeid. Dette er bakgrunnen for at Allmennkringkastingsrådet over tid har besøkt europeiske tilsynsorgan og kringkastere, og høsten 2002 reiste til Danmark for å studere den danske allmennkringkastingssituasjonen.

9.2 Allmennkringkasting i et europeisk perspektiv

Allmennkringkastingsrådet har tidligere beskrevet hvordan EUs kringkastingspolitikk er preget av spenningen mellom kulturpolitiske hensyn på den ene siden, og hensynet til konkurranse på den andre siden. Ett tema er om og hvordan EUs konkurranseregler skal anvendes på public service-kringkasting. Ett kjernesporsmål er bruken av lisensfinansiering, jf punkt 2.1.5 om uavhengige tilsyn ovenfor.

I 2000 endret Kommisjonen direktivet om åpenhet (Transparency Directive) slik at det gir større innsyn i økonomiske disposisjoner hos selskap som både har "offentlige oppgaver", får særlig kompensasjon for dette, og som samtidig driver vanlig konkurranseutsatt kommersiell virksomhet. Medlemslandenes frist for å implementere direktivet i nasjonal rett var 31. juli 2001, mens de berørte selskapene måtte tilpasse seg fra 1. januar 2002. Samme år presenterte Kommisjonen en meddelelse om tjenester i allmennhetens tjeneste (Services of General Interest). Her beskrives det hvordan EUs indre marked- og konkurranseregler skal anvendes på Services of General Interest, som public service-kringkasting kan regnes som en del av. I meddelelsen beskriver Kommisjonen kringkastingsens rolle slik (DOC/00/25 s. 28):

“The broadcast media play a central role in the functioning of modern democratic societies, in particular in the development and transmission of social values. Therefore, the broadcasting sector has, since its inception, been subject to specific regulation in the general interest. This regulation has been based on common values, such as freedom of expression and the right of reply, pluralism, protection of copyright, promotion of cultural and linguistic diversity, protection of minors and of human dignity, consumer protection.”

Kommisjonens kommunikasjon om statsstøtteregler og allmennkringkasting tar også utgangspunkt i denne beskrivelsen av kringkastingens rolle, og understreker viktigheten av "public-service"-kringkasting for det sosiale, demokratiske og kulturelle liv i Unionen. I kommunikasjonens punkt 36 stilles det krav om at medlemslandene må avgrense og definere allmennkringkasteroppdraget :

"At the level of the definition, Member States should provide a clear definition of the public service remit, whatever the content. They should also make sure that appropriate institutional systems are in place to verify its actual fulfilment. At the level of funding, Member States should, pursuant to the Transparency Directive, apply financial transparency and a correct separation of the activities that are covered by the public service remit and the non public service activities."

Det framgår videre av punkt 38 at definisjonen av allmennkringkasteroppdraget ligger innenfor det enkelte medlemslands kompetanse:

"The definition of the public service mandate is within the competence of Member States, which can decide at a national, regional or local level. A "wide" definition, entrusting a given broadcaster with the task of providing a balanced and varied programming in accordance with the remit, is to be considered, in accordance with the interpretative provisions of the Protocol, as legitimate under Article 86(2), as aiming at ensuring the fulfilment of the democratic, social and cultural needs of the society and the guaranteeing of pluralism, by preserving a certain level of audience for public broadcasters."

Kommisjonens oppgave blir således å overvåke at de nasjonale ordningene er i tråd med fellesskapsretten, slik det er nærmere beskrevet i punkt 39:

"In the context of a balanced and varied programming, it is not for the Commission to decide whether a programme is to be provided by the market or as a service of general economic interest. However, according to the Treaty, including the interpretative provisions of the Protocol, the competence of the Member States in defining public service remits in broadcasting has to be considered as limited to those tasks which are related to public broadcasting systems, and should not include other activities which are not necessary to the accomplishment of that mission. The Commission's task is to verify whether or not Member States respect the Treaty provisions."

Det vil allerede ha framgått på flere steder i denne rapporten at Allmennkringkastingsrådet mener det er viktig at allmennkringkastingsoppdraget defineres bredt, slik at det omfatter en variasjon av brede og smale programmer, både i forhold til publikumshenvendelse og tema. Rådet understreker også betydningen av at man fastholder kravet om at allmennkringkasterne skal sikres en fremtredende plass i nettet ved etableringen av det digitale bakkenettet og i EPG'n.

I perioden fra mai 2002 til mai 2003 har rådet vært høringsinstans i tre saker som berører spørsmålet om allmennkringkastingens plass i framtidens medietilbud. Rådet har uttalt seg til følgende høringer fra ulike europeiske institusjoner:

- Europarådets ekspertgruppe MM-S-DB om "Draft Recommendation on the democratic and social impact of digital broadcasting" (Strasbourg, 2002)
- EU-kommisjonens fjerde rapport om gjennomføringen av TV-direktivet (Brussel, 2003)

- Europarådets ekspertgruppe AP-MD om "Media diversity in Europe" (Strasbourg, 2002)

Rådets uttalelser finnes i sin helhet tilgjengelig i elektronisk form under omtalen av rådet på Statens medieforvaltnings nettsider (<http://www.smf.no>)

9.3 Allmennkringkastingssituasjonen i Danmark

Rådets studiereise inkluderte møter med Medie- og Tilskudssekretariatet, Danmarks Radio (DR), tidligere leder av Public Service Rådet, professor Henrik Søndergaard, og representanter fra det Ny Public Serviceråd.

Det danske folketingsvalget i november 2001 resulterte i et regjeringsskifte, som medførte at de borgerlige partiene, Venstre og Det Konservative Folkeparti, dannet regjering. Den nye regjeringen framsatte ganske snart flere lovforslag som innebar en liberalisering på medieområdet. Blant annet ble den danske listen over viktige begivenheter, som gav public service-kanalene DR og TV 2 fortrinnsrett til å sende slike viktige begivenheter, opphevet i desember 2001. Forbudet mot å sende reklame i tilknytning til barneprogram ble opphevet. Avgiften knyttet til *networking* mellom de kommersielle lokal-tv-stasjonene ble avskaffet. DRs og TV2s programråd, samt det relativt nyetablerte Public Service Rådet ble nedlagt i mai 2002. Kulturminister Brian Mikkelsen sa blant annet dette om regjeringens mediepolitikk i en tale ved Sjællandske Dagbladets generalforsamling 18. april 2002:

"Jeg vil fortsatt arbeide for liberalisering af medieområdet. Men regeringen er ikke tilhænger af anarki, hverken på dette eller andre kulturområder. Opgaven i medieaftalen bliver at sikre at vi fortsatt har en sund balance og konkurrence mellem kommersielle medier, public-service medier (altså Danmarks Radio og TV2) og et frodigt bunddække af græsrodsmedier.

Der kommercielle medier skal sikre det brede udbud af nyheder, underholdning og oplysning, som giver valgfrihed. Public-service stationerne skal sikre, at der i fremtidens globale medielandby også findes nationale, danske radio og TV-stationer af høj kvalitet." (Mikkelsen, 2002)

Medie- og Tilskudssekretariatet

Under besøket i Medie- og Tilskudssekretariatet fikk rådet en bred orientering om de endringer og lovforslag som den nye medieavtalen omfatter. Medie- og Tilskudssekretariatet er sekretariat for Radio- og TV-nævnet, som er den instansen som treffer avgjørelser i saker på radio- og tv-området. Nævnets syv medlemmer oppnevnes av kulturministeren for fire år av gangen. Etter nedleggelsen av det offentlig oppnevnte Public Service Rådet er det Radio- og TV-nævnets oppgave å gjennomgå DRs, TV2s og de regionale TV 2-virksomhetenes årlige redegjørelser om oppfyllelsen av public-service forpliktelsene. Det er også dette nævnets oppgave å behandle søknader om tillatelse til landsdekkende og regional bakkebasert programvirksomhet, å treffe avgjørelser i forhold til reklame- og sponsoregelverket, å fordele tilskudd til ikke-kommersielle lokale radio- og tv-stasjoner, og å behandle klagesaker på lokalradio- og tv-området.

I juni 2002 inngikk regjeringen en medieavtale med Dansk Folkeparti. Medieavtalen 2002-2006 følger hovedlinjene i regjeringens medieutspill. Her gjengis et utvalg av hovedpunkter som etter rådets oppfatning er spesielt relevante i forhold til allmennkringkastingssituasjonen:

- TV 2 skal omdannes til et statlig aksjeselskap med henblikk på privatisering så snart som mulig. TV 2 har vært delvis lisensfinansiert og hatt de samme public service forpliktelser som DR. I medieavtalen legges det inn som en viktig forutsetning for privatisering at det kan sannsynliggjøres at et privat selskap vil være i stand til å leve opp til public-service forpliktelsene, samt en "tilbakekjøpsklausul" i tilfelle den kommende eieren ønsker å selge selskapet. Avtalen legger til grunn at TV 2 fortsatt skal ha de samme public service forpliktelser, men med unntak for programmer til smale (i avtaleteksten "snævre") målgrupper og on-line-virksomhet. Det framgår at de generelle public service forpliktelsene for TV 2 vil gjelde for nyhets- og aktualitetsområdet, med mer spesifikke forpliktelser i forhold til barneprogram, dansk språk, dansk drama og film mv. Det skal inngås en *kontrakt* om public service mellom regjeringen og TV 2. TV 2 skal årlig levere en redegjørelse om oppfyllelsen av kontrakten.
- Dansk TV 2 har også et regionalt sendernet for fjernsyn. De regionale fjernsynsstasjonene vil gjøres uavhengig av TV 2 både økonomisk, ved at de vil motta lisens, og i forhold til at de opprettholder sin status som selveiende institusjoner. Det vil inngås kontrakt med hver enkelt regionale virksomhet om public service forpliktelser, som også følges opp årlig med en redegjørelse om oppfyllelsen av kontrakten. De regionale fjernsynsstasjonene vil ikke kunne ha reklame.
- Reglene for utpeking av DRs styre endres fra og med 1. januar 2003. Seks medlemmer utpekes av Folketinget (nasjonalforsamlingen), tre medlemmer (herunder lederen) av kulturministeren og ett medlem av medarbeiderne i DR. Medieavtalen presiserer at styret i DR har det overordnede programansvaret, herunder ansvaret for innfrielsen av public service-oppgavet og at DR etterlever de generelle krav til saklighet, upartiskhet og objektivitet. Videre framgår det at det fortsatt ikke er tanken at styret skal ha kompetanse i forbindelse med den daglige programvirksomhet eller mulighet for å blande seg inn i enkeltprogrammer. Regjeringen skal også inngå en kontrakt med DR om public service-forpliktelsene, som skal opprettholdes på samme nivå. I kontrakten vil det også fastsettes krav om at DR skal utlegge 21 prosent av produksjonen til uavhengige produsenter. Beregningsgrunnlaget er DRs utgifter til programformål, med fratrukk for nyheter og sport. Kontrakten fastsetter antall kanaler DR råder over til public service-virksomheten. DR skal legge fram en årlig redegjørelse om oppfyllelsen av public service-kontrakten. Tanken er også å sette som krav at DR skal ha en dialog med befolkningen om public service, herunder lytter- og seerorganisasjonene.
- Fastfrysing av lisensen i faste priser samt nedsettelse av lisensen ved salg av TV 2. Lisensbeløpet skal sees i forhold til tidligere plan i medieavtalen for 2003-2004 om høyere lisens. Denne planen bortfaller.
- Utlysning av to nye radiokanaler som vil bryte med DRs monopol på riksdekkende radio. En femte radiokanal, som det vil stilles visse public service-forpliktelser til, og en sjette radiokanal, som det ikke vil knyttes slike forpliktelser til.
- Styrking av kommersielt lokal-tv ved å oppheve de eksisterende begrensninger for *networking* og videreføring av tilskuddsordningen til ikke-kommersiell lokalkringkasting.
- Liberalisere reklamereglene men opprettholde forbudet mot reklameavbrudd i alle program unntatt i naturlige pauser i sportsutsendelser. Medieavtalen sier også at det ved liberaliseringen av reklamereglene skal tas særlig hensyn til beskyttelsen av barn.

- Digitalisering av det bakkebaserte sendernet for fjernsyn med adgang for hele befolkningen, og med formål å øke konkurransen på markedet med et supplement til de digitale satellitt- og kabel-tv-plattformene. Det framgår også at de danske public service tv-stasjonene, DR og TV 2, skal sikres en ”passende plads” i det digitale bakkenettet.
(Medieaftalen 2002-2006)

Det Ny Public Servicerådet

Som en reaksjon på den nye regjeringens forslag om å nedlegge det offentlig oppnevnte Public Service Rådet bestemte en rekke danske kunst- og kulturorganisasjoner seg for å opprette et nytt Public Serviceråd. Det Ny Public Serviceråd definerer som sin hovedoppgave å skape offentlig debatt om innhold og kvalitet i mediene, og har uttrykt seg kritisk til den nye medieavtalen. Da Allmennkringkastingsrådet var på besøk i september var det nye rådet ennå i etableringsfasen, men i løpet av den etterfølgende høsten og vinteren har Det Ny Public Serviceråd lagt fram to rapporter. I denne forbindelse er det innhentet vurderinger fra en rekke relevant forskere og eksperter på medieområdet. Den første rapporten er en vurdering av den mediepolitiske avtalen og konkluderer med følgende:

”De overordnede public service definitioner i Medieforliget, undergraves af en række specifikke punkter i Medieforliget. Der mangler således grundlæggende sammenhæng i forliget.

DRs bestyrelses nye redaktionelle beføjelser og sammensætning strider på en fundamental måde mod hævdvundne principper i vestlig, demokratisk pressetradition. Den redaktionelle selvstendighet svækkes.

En privatisering av TV 2 vil på sigt svække og innsnøvre public service for befolkningen. Dels fordi DR bliver alene om at bære forpligtelsen for de smalle programmene, og dels fordi TV 2 fremover nødvendigvis må vægte sine økonomiske interesser på bekostning af kvalitative vurderinger, til skade for konkurransen på public service.

Dertil kommer at definitionen af public service forpligtelserne er for uklare. Det er vigtigt, at der bliver skabt en ramme, hvor det er muligt, at få de tre forskjellige definitioner af public service til at spille konstruktivt sammen.

Oplægget til udbyggelse af det jordbaserede digitale sendenet kan efter Rådets vurdering kun ensidigt fremme kommercielle interesser og vil i længden bidrage til en svækkelse af de nationale public service kanaler. De mange uklarheder i dette afsnit bør nærmere belyses inden lovforslaget vedtages.

Networking af lokal-tv kan føre til en etablering av nye private, og med stor sandsynlighet udenlandsk eiede landsdækkende tv-stationer.”

(Rapport om Mediepolitisk aftale 2002-2006, 2002:9-10)

Den andre rapporten omhandler medieavtakens punkt om privatisering av TV 2, som Det Ny Public Serviceråd uttrykker stor skepsis til. Blant annet sies det i innledningen av denne rapporten at ”...gav en række medieforskere udtryk for, at medielovgivningen mere bærer preg af industripolitiske formål, der handler om at styrke mediebranchen, end af kulturpolitiske intensjoner, som handler om at styrke public service-niveauet og forbedre den demokratiske debat.” (2002:3).

Det Ny Public Servicerådets rapporter har ikke stanset framdriften i iverksettelsen av regjeringens nye mediepolitikk. Både den nye loven om radio- og tv-virksomhet, som gjennomfører hoveddelen av den nye medieavtalen og lovforslagene om privatisering av TV 2 er vedtatt av det danske Folketinget, jf pressemeddelelser fra Kulturministeriet 11. desember 2002 og 28. mai 2003.

Danmarks Radio

I møtet med Danmarks Radio orienterte generaldirektør Christian Nissen blant annet om DRs public service oppdrag i lys av den nye medieavtalen. Det oppfattes som en utfordring av DRs redaksjonelle frihet at lisensmidlene skal øremerkes til bestemte programområder. Den nye medieavtalen presiserer samtidig DR-styrets overordnede ansvar for programvirksomheten, noe som også oppfattes som en uthuling av DRs redaksjonelle selvstendighet. Nissen viste til at lederen for styret i DR blir skiftet ut, kun ett år før fireårs-perioden utløper. For øvrig uttrykte DR tilfredshet med forslaget om å privatisere TV 2, og at det fører til et større skille mellom de to fjernsynsstasjonene. I forhold til utbyggingen av et digitalt bakkenett i Danmark, ser DR det som nødvendig at de to public service-selskapene får en fremtredende plass.

Professor Henrik Søndergaard, tidligere leder av Public Service Rådet

Det offentlig oppnevnte Public Service Rådet fikk, som det allerede framgår av det ovennevnte, svært kort levetid. Kulturministeren i den forrige regjeringen oppnevnte rådet den 29. mai 2001. Formålet med opprettelsen av Public Service Rådet var å skape grunnlaget for en bred offentlig debatt om public service regnskapene. Rådet hadde syv medlemmer, som ble utnevnt for en fireårsperiode. Rådet fikk imidlertid ikke fungere ett helt år, men ble nedlagt av den nye regjeringen den 15. mai 2002. Ettersom public service regnskapene fra DR og TV 2 ikke forelå ved nedleggelsen, nådde ikke Public Service Rådet å utføre sin hovedoppgave, som var å analysere og kommentere disse, og på denne måten bidra til en offentlig debatt om public service. Rådet hadde også i oppgave å utvikle et mål på public service, som skulle være en "enkel og kvantifiserbar indikator for oppfylgelsen av stasjonernes public service-forpliktelse" og et "likeverdige måltal til de kommersielle seer-målinger og sikre engageret fokus på public service hos stasjonene" (Søndergaard, 2002:11). Public Service Rådet gjorde innledende analyser av hvordan denne oppgaven kunne løses, men rakk ikke å fullføre arbeidet med å samle vurderingen av allmennkringkasternes innfrielse av allmennkringkasteroppdraget i én numerisk verdi. Rådet avla en rapport om sitt uavsluttede arbeid, jf Public Service Rådets Beretning 2001-2002.

Søndergaard orienterte om at det i Public Service Rådet hadde vært bred enighet om at public service skal forstås bredt som en forpliktelse til å betjene både et massepublikum og skiftende minoriteter med et bredt og allsidig tilbud. Derfor argumenterte rådet for at public service-begrepet kun gir mening når det sees i sammenheng med en samlet publisistisk virksomhet. Det er følgelig ikke meningsfullt å koble public service til enkelte programmer eller bestemte genrer, eller at visse programtyper er være "mer" public service enn andre. Søndergaard viste til at man med det nye medieforliket ikke bare avskaffet Public Service Rådet, men også public service-regnskapene og -budsjettene. Heretter skal det inngås en kontrakt mellom kulturministeren og allmennkringkasterne om public service-forpliktelsene. Kontraktsformen gjør det mulig å presisere oppdraget, men i kontraktsinstituttet ligger det også at diskusjonene

om innfrielsen av kravene i mindre grad vil føres i det offentlige rom. Han mente også at differensieringen av public service-forpliktelsene på lengre sikt vil føre til en innskrenkning av public service-oppdraget. I mediavtalen legges det opp til at DR skal fokusere på det som ikke er markedsinteressant, slik at kanalens oppdrag innsnevres mot bestemte områder. TV 2 får public service forpliktelser på nyhets- og aktualitetsområdet, og ellers friere vilkår på programsidene.

10. ALLMENNKRINGKASTINGSTILBUDET SAMLET

Det samlede norske allmennkringkastingstilbudet er etter rådets vurdering i all hovedsak godt. Rådet ser likevel tendenser til at den innbyrdes konkurransen mellom allmennkringkasterne fører til en økende motprogrammering, det vil si at programmer av samme art, som for eksempel nyheter- og debattprogram, legges til samme tider, og at program som antas å være smale, ut i fra tema eller publikumshenvidelse, plasseres utenfor sentrale sendetider.

Rådets mandat er å vurdere om programvirksomheten i P4, TV 2 og NRKs radio- og fjernsynskanaler er i samsvar med prinsippene for allmennkringkasting. Etter å ha vurdert fjorårets allmennkringkastingstilbud, vil rådet peke på noen forhold som på mange måter kan sees som felles utfordringer for kanalene.

Rådet mener at kravene til representasjon og styrking av norsk språk og identitet står sentralt i allmennkringkastingsoppdraget. Med dette menes at det reelle sosiale og kulturelle mangfoldet i befolkningen skal være representert, at det norske språket skal tas videst mulig i bruk, og at bevisstheten om det mangfold av identiteter og livsformer Norge nå rommer skal reflekteres. I 2002 har rådet merket seg at bruken av nynorsk har gått tilbake i flere kanaler, og minner om nynorskens hevd på en rimelig representasjon. I NRKs radiokanaler er det kun Petre som har en nynorskandel på over 25 prosent. P1 og P2 ligger langt under med henholdsvis 19 prosent og 15 prosent. Det samme gjelder for fjernsynskanalene, hvor NRK1 bare har en andel på 10,2 prosent, og NRK2 en noe høyere andel på 15,8 prosent. P4s målførestatistikk viser at kanalen har en dominans av øst-norske dialekter på hele 88,3 prosent. Dette representerer en økning i forhold til året før, og avdekker en altfor liten spredning på dialekter fra områder med nynorsk som målform. TV 2 leverer ikke målstatistikk, slik at rådet ikke kan slutte noe sikkert om bruken av ulike dialekter. Med henvisning til at den nye konsesjonen stiller eksplisitt krav om at TV 2 skal benytte begge de offisielle målformene, forutsetter imidlertid rådet at TV 2 leverer målstatistikk for 2003.

Rådet har i flere rapporter minnet om hvilke forpliktelser Norge har i forhold til å sikre at minoritetene blir likestilt med majoritetsbefolkningen, både formelt og i praksis. I forhold til mediene aktualiserer særlig Norges ratifikasjon av Europarådets rammekonvensjon om vern av nasjonale minoriteter spørsmålet om minoritetene og allmennkringkasternes ansvar. Regjeringen har gitt uttrykk for at en aktiv støtte til ytringsfrihet og muligheter for å ytre seg for minoritetene er et viktig politisk tiltak i et kulturelt mangfoldig samfunn, jf St. meld. nr. 15 (2000-2001) s. 55. Stortinget har sluttet seg til dette. Europarådet har nå presentert sin første rapport om Norges oppfølging av rammekonvensjonen om vern av nasjonale minoriteter. Ett av punktene Europarådet tar opp er kvenene og mediesituasjonen, og oppfordrer i rapporten norske myndigheter om å iverksette tiltak. Rådets vurdering av fjorårets virksomhet i allmennkringkastingskanalene viser at kanalene, med unntak for NRK2 og Petre, har et visst fokus på tilbudet til den samiske befolkningen. Øvrige minoriteter er det et klart behov for å styrke tilbudet til. Generelt kan det sies at allmennkringkasterne med

fordel kan inkludere flere minoritetsperspektiv i den generelle programvirksomheten, særlig i brede magasinprogram og sammensatte programflater. I forlengelsen av dette kan det også pekes på at deknningen av viktige internasjonale samfunns- og kulturspørsmål kan styrkes i de fleste kanaler. Det rådet her sikter til er en orientering om saker som ikke omfattes av den tradisjonelle nyhetsdekningen. Nasjonal kultur og identitet avhenger av og skapes i møte med andre kulturer og internasjonale strømninger.

Rådet har i arbeidet med årets rapport ønsket å sette fokus på allmennkringkringkasternes tilbud til barn og unge. Rådet mener allmennkringkasterne har en svært viktig rolle i det samlede medietilbudet for barn og unge.

Radiokanalene

NRK P1

P1 er den kanalen som har høyest lytteropplutning, noe som gjør kanalens forhold til allmennkringkastingskriteriene svært viktig. P1 preges av en bred målgruppeorientering, og de to største programkategoriene, "Musikk" og "Underholdning", utgjør nesten halvparten av programtilbudet. De regionale sendingene står også sentralt i kanalens programtilbud, med hele 14,5 prosent av sendetiden. Rådet er imidlertid avhengig av statistikk over fordelingen av programkategorier i de regionale sendingene, for å kunne vurdere kanalens samlede tilbud. Statistikk som viser innholdet i de sammensatte sendeflatene er også vesentlig for rådets vurderinger. Dette er noe NRK bør framskaffe til framleggelsen av neste års allmennkringkasterregnskap.

Det er viktig at den brede målgruppeorienteringen ikke skjer på bekostning av det mangfoldet av genre, som rådet fortsatt mener P1 byr på. Det tematiske mangfoldet i P1 er stort. Kritiske og analytiske perspektiv ivaretas blant annet ved det relativt store omfanget av nyhets- og aktualitetsprogram. NRK har etter oppfordring fra rådet etablert programtilbud til barn i P1. Tilbudet består av lørdagsbarnetimen, som samsendes med P2.

Det at P1 i hovedsak er vendt mot brede grupper fører til at representasjonen av visse grupper er mindre enn ønskelig. Dette gjelder som nevnt barn og unge, men også religiøse og etniske minoriteter er lavere representert enn ønskelig. Kanalens distriktssendinger, Sámi Radio og en relativt bred nyhets- og aktualitetsdekning bidrar imidlertid til å styrke P1s representativitet.

Internasjonale forhold, utenom nyhetsdekningen, bør få større plass.

P1 opplyser å ha sendt 40 prosent norsk musikk i 2002. Rådet ønsker statistikk over hvilken type musikk kanalen sender, slik at vi kan si noe om hvilke genre og kulturuttrykk som finnes i sendingene. Rådet etterlyser en større variasjon i kanalens kulturformidling: flere fordypende kulturinnslag, mer ikke-etnisk norsk og samisk kulturstoff.

NRK P2

P2 byr på et mangfold både av genre og tema. Rådet vil imidlertid fortsatt etterlyse en form for dekning av sport i kanalen.

P2s programtilbud framstår som solid med hensyn til analytiske, kritiske og fordypende perspektiv. I tillegg til en bred nyhets- og aktualitetsdekning har kanalen en rekke fakta- og informasjonsprogram, og kultur- og idéhistoriske program.

Rådet etterlyser en bredere dekning av nasjonale minoriteter utenom de tradisjonelle samiske sendingene.

P2 har et bredt og variert tilbud til barn gjennom "Barnetimen for de minste" fra mandag til fredag, "Lørdagsbarnetimen", "Snerk" og "Barnetimen for de litt større" i helgene.

P2 har et bredt og variert fokus på kulturlivet, og inkluderer i økende grad populærkulturelle tema i sendingene. Når NRK nå leverer separate statistikker over dag- og natt-tilbudet i P2, viser det at den høye andelen musikk i den totale sendetiden som tidligere er innrapportert, skyldes den nattlige samsendingen med NRK Alltid klassisk. Rådet ønsker imidlertid også for P2 en statistikk som viser fordelingen av musikkgenre på dagtid.

NRK Petre

Petres høye musikkandel på 71 prosent begrenser nødvendigvis rommet for andre genre. Rådet har likevel inntrykk av at verbaldelen inneholder en variasjon innenfor ulike radiogenre. Rådet ser positivt på at NRK nå leverer statistikk over musikkgenrene i Petre, men statistikken er ennå ikke optimal i forhold til rådets vurderingsgrunnlag.

Kulturundersøkelsen i 1999 viste at det er lett underholdning, rockemusikk og populærmusikk som står i fokus i kanalen. Programstatistikken for 2002 viser at det er genrene "Pop/Rock" som er de mest utbredte, med 45 prosent. Samtidig er andelen "Underholdning" på 17 prosent. Rådet mener det er rom for større bredde i kanalen, men mener likevel at kanalen bidrar til å reflektere en bredde innenfor målgruppens musikalske felt gjennom program som "Ukas urørte". Flere program som også bidrar til dette er "Garam Masala", "Kaliber", "Lydverket" og "Musikkmisjonen".

Rådet har inntrykk av at flere av de sammensatte programmene på Petre har et variert tematisk innhold. Et mer representativt bilde av programvirksomheten kunne trolig derfor presenteres dersom det ble rapportert på innslagsnivå. Rådet mener fortsatt at Petre bør utvikle flere tematisk sammenhengende program av særlig interesse for ungdom. Rådet ser også med bekymring på at andelen "Nyheter" og "Samfunnsspørsmål" er svært redusert, fra 14 prosent i 2001 til 10 prosent i 2002. Rådet forutsetter at NRK snur denne trenden.

P4 Radio Hele Norge

Rådet har fortsatt inntrykk av at det er den enkle studioformen som dominerer i P4, men har merket seg en økt variasjon av genre innenfor barneprogram og visse andre programserier.

Tematisk sett har P4 fortsatt en høy andel musikk på 57, 4 prosent i sendeflaten fra 06.00 til 01.00. Ifølge P4 har kanalen økt andelen verbalstoff i sendetiden mellom 06.00-18.00. Rådet har imidlertid verken sammenlignbare tall fra P4, i forhold til tidligere år, eller fra andre radiokanaler, og kan derfor ikke tillegge denne informasjonen vekt til fordel for P4 i denne

sammenhengen. Rådet ser imidlertid behov for mer detaljert programstatistikk om musikkbruken fra alle kanalene, slik at vi blant annet kan vurdere forholdet mellom verbalstoff og musikk grundigere.

P4s nye program, "NaturligVis", som tar for seg ulike temaer innenfor "Natur, Vitenskap", har et variert innhold. Statistisk sett har imidlertid denne kategorien fortsatt et lite omfang, med 0,7 prosent. Omfanget av program innen "Religion, livssyn" er fortsatt for lavt. Rådet mener P4 bør vie flere religioner og livssyn enn den kristne større oppmerksomhet enn det som gjøres i dag.

Rådet ser det som positivt at P4 opprettholder daglige nyhetssendinger på samisk i sentral sendetid. Rådet mener det er også viktig at samiske tema får en plass i andre program i P4, og ser positivt på at P4 innslag i program som "Nord for Sinsenkryset" setter fokus på samiske forhold. Det er imidlertid en viktig forutsetning at slike program også sendes innenfor sentrale sendetider.

Rådet håper P4 viderefører de nye programmene "Zebra" og "Radio Yalla", og gjennom dette styrker representasjonen av etniske minoritetsgrupperinger i kanalen. Dekningen i øvrige programflater kan etter rådets oppfatning fortsatt styrkes.

P4 etablerte høsten 2002 et nytt tilbud til barn som etter rådets vurdering framstår som mer variert og målrettet til den aktuelle aldersgruppen. Samtidig etablerte P4 ungdomsflaten "Pepper" på kveldstid. Ungdomstilbudet har med dette økt i omfang, men rådet er mer tvilende til om programmet byr på stor tematisk og genremessig variasjon for ungdomsgruppen. P4 opplyser at ungdomsflaten har høyere musikkandel enn det øvrige programtilbudet, og viser til at dette er en svært god løsning redaksjonelt og kommersielt. Rådet understreker at vurderingen av om P4 har et godt og variert tilbud til ungdomsgruppen avhenger av musikken som spilles og hvordan musikken bindes sammen. Hvis denne sammenbindingen preges av kjapp *dj-avvikling* musikken, kan ikke det sies å være tilfredsstillende. Den høye musikkandelen begrenser også rommet for fordypning og analyse.

Rådet mener P4s nyhets- og aktualitetssendinger har et godt profesjonelt nivå, og den tematiske bredden må anses tilfredsstillende her. Rådet mener P4 byr på fordypning og analyse i sine utvidede nyhetssendinger og i debattprogrammet "Sytten Tretti". Rådet etterlyser imidlertid flere fordypende perspektiv i kulturdekningen i P4. P4 bør også styrke orienteringen om internasjonale saker utenom den tradisjonelle nyhetsdekningen.

Rådet ser positivt på at P4 satser på norsk musikk, og mener denne formidlingen er et viktig bidrag i styrkingen av norsk kultur. P4 har imidlertid fortsatt for lavt fokus på det kanalen omtaler som de mer seriøse musikkuttrykkene. Klassisk musikk er eksempelvis helt fraværende i kanalen. Det er de lettere musikkgenrene som dominerer. Rådet mener P4 må formidle større genremessig bredde og mangfold dersom musikk fortsatt skal profilere kanalen.

Fjernsynskanalene

NRK1

NRK1 har generelt en god tematisk og genremessig bredde i tilbudet. NRK1 er den kanalen som framstår med det mest omfattende og brede tilbudet til barn og unge. Rådet vil utfordre NRK til å utvikle det samiske barne-tv-tilbudet.

NRK1 opprettholder stadig analytiske, kritiske og fordypende perspektiv. Rådet understreker viktigheten av at program som inneholder slike perspektiv sendes innenfor sentrale sendetider. Både nasjonalt og regionalt tilbyr NRK1 nyheter og solid, løpende orientering om samfunnsforhold. NRK har også en god bredde i kulturformidlingen. Rådet mener NRK har en viktig rolle som formidler av norsk kultur, og at det er viktig at kanalen tilbyr fordypning på dette området. Rådet vil etterlyse en bredere dekning av internasjonale forhold utenom de typiske nyhetssakene.

Generelt balanserer NRK1 den brede appellen godt i forhold til det tilbudet som gis til spesifikke publikumsgrupper, jf også det som er sagt om tilbudet til barn og unge. Når det gjelder tilbudet til ulike minoritetsgrupperinger, mener rådet at tilbudet er svekket etter at nyhetsprogrammet "Migranytt" er lagt ned. Rådet minner om de forpliktelser som ligger i Norges ratifikasjon av Europarådets rammekonvensjon om vern av nasjonale minoriteter, og mener NRK har et særlig ansvar på dette området. Kanalen kan med fordel integrere minoritetsperspektiv i ordinære kultur- og samfunnsprogram.

Rådet etterlyser fortsatt en konkret tidsplan for arbeidet med å etablere et system for direkteteksting. Rådet mener det er svært viktig at den store minoritetsgruppen hørselshemmede kan få med seg nyheter og samfunnsdebatt.

NRK2

Rådet ser positivt på at genrebredden øker i NRK2, og at kanalen fortsatt utmerker seg med eksperimentelle format. Vi vil imidlertid fortsatt understreke at prinsippet om allmenn tilgang, som er en sentral forutsetning i allmennkringkastingsoppdraget, tilsier at NRK bør være varsom med å avskjære store publikumsgrupper fra populære tilbud innen kulturformidling og samfunnsorientering. Rådet mener NRK må balansere eget behov for kanalprofilering og publikums behov for tilgang til et bredt spekter av programkategorier inntil den teknologiske utviklingen muliggjør allmenn tilgang til NRK2.

Den tematiske fordelingen innenfor programtilbudet har imidlertid fortsatt noen mangler. NRK2 har ikke noe fast programtilbud til barn. En stor del av tilbudet rettet spesielt mot ungdomsgruppen er etablert utenfor ordinær sendetid. Dette tilbudet utprøver former for interaktivitet med publikum, men er tematisk konsentrert om musikk og musikkvideoer.

NRK2 har verken faste sendinger på samisk eller program rettet mot den samiske befolkningen. Rådet mener NRK2 bør øke representasjonen av og tilbudet til nasjonale og etniske minoriteter i programvirksomheten.

I 2002 fanges for første gang tilbudet innenfor kategorien "Religion" opp i statistikken. Rådet

håper NRK vil utvikle og øke omfanget av program på dette området, og spesielt bidra med fordypende perspektiv på religion- og livssynsspørsmål. NRK2 byr i tilfredsstillende grad på slike perspektiv innenfor kultur- og samfunnsdekningen. NRK2 har en omfattende og god dekning av kultur, og har tradisjonelt gitt de seriøse kunst- og kulturuttrykkene en rimelig plass. Rådet har merket seg at det sentrale programmet "Hovedscenen" skal legges ned. Rådet forutsetter at NRK ved denne omleggingen opprettholder omfanget og kvaliteten i kulturdekningen.

TV 2

Det er et mangfold av genre i TV 2. Dramagenrene utgjør fortsatt nesten 50 prosent av sendetiden, noe som nødvendigvis begrenser rommet for andre genre. Når det som kan betegnes som *underholdningsprogram* har et så stort omfang, blir TV 2s uttalte målsetting om fortsatt satsing på underholdningstilbudet for å vokse i seeroppslutning og tiltrekke seg kommersielt attraktive målgrupper, problematisk i et allmennkringkastingsperspektiv. Rådet har derfor forventninger til at TV 2s satsing på tyngre drama og miniserier realiseres i fjernsynstilbudet i 2003.

TV 2 har en god tematisk bredde i programtilbudet, men visse tema har fortsatt for liten plass i sendeflaten. Den relativt sporadiske dekningen av temaer innenfor vitenskap og forskning kan avspeiles i at TV 2 ikke har en egen kategori i hovedstatistikken for disse temaene. Disse temaene kan etter rådets syn med fordel dekkes i et eget program. Andelen program i kategorien "Religion/livsfilosofi" har foreløpig stagnert på beskjedne 0,8 prosent. Utbredelsen av andre ikke-kristne religioner og livssyn i det norske samfunnet tilsier etter rådets syn at disse burde vies større oppmerksomhet i programmene på dette området.

TV 2 har utviklet tilbudet til barn, og har produsert flere egne program som "Snøbarna" og "Maina Sofies Jul". Denne satsingen håper rådet at TV 2 viderefører. Rådet ser også positivt på at TV 2 lager samisk barne-tv, og at antallet samiske program er økende. Rådet oppfordrer TV2 til å integrere samiske tema også i andre, mer bredt anlagte program.

TV 2 har etablert en ungdomsflate på ettermiddagen, "Sone 2". Her mener rådet at TV 2 bør inkludere en større variasjon av tema innenfor ungdomskulturen, herunder aktuelle tema innenfor samfunn og politikk.

TV 2s omfattende nyhets- og aktualitetsdekning tilfredsstillende kravet om orientering innen samfunnsspørsmål. Rådet mener også at det anlegges fordypende og analytiske perspektiv i formidlingen av dette stoffet.

Når det gjelder kulturdekningen har TV 2 flere program som har kultur som tema. Rådet etterlyser fortsatt den mer fordypende dekningen av kunst og kultur. Rådet forventer at TV 2 i 2003 gjennomfører planene om nye program tilsvarende serien "Arena", og at det gjøres større innsats for å presentere kulturen som et eget tema, ikke bare som en aktualitet. TV 2 kan også styrke dekningen av viktige internasjonale saker innenfor kultur- og samfunnsliv, som ikke faller inn under den ordinære nyhetsdekningen.

Som for NRK etterlyser rådet en konkret tidsplan for etablering av direkteteksting av programtilbudet for hørselshemmede, og viser til at de nye konsesjonsvilkårene til TV 2 setter eksplisitte krav om teksting for hørselshemmede.

LITTERATURLISTE

- Andersen, Michael Bruun, 1996: TV- nyhetene i norske allmennkringkastingskanaler den 27. november 1996, Allmennkringkastingsrådet
- Bakke, Marit, 1996: Kulturdekningen i radio, Allmennkringkastingsrådet
- Bachmann, Hilde og Willbergh, Ilmi, 1997: Debatten er demokratiets salt, Allmennkringkastingsrådet
- Bachmann, Hilde, 1998: Verden i norsk TV, Allmennkringkastingsrådet
- Braathen, Liv, 1999: Kultur i norske allmennkanaler, Allmennkringkastingsrådet
- Communication from the Commission, 2000 – Services of General Interest in Europe DOC/00/25
- Communication from the Commission on the application of State Aid rules to Public service broadcasting, 2001
- Mediaaftale 2002-2005 – aftaleteksten, Kulturministeriet i Danmark, Tilgjengelig: <http://www.kum.dk> [2002, 20. september]
- Eide Johansen, Arild og Klasson, Peter 1998: Utlandet i norsk radio, Allmennkringkastingsrådet
- Enli, Gunn, 2002, Programtilbudet i *P4 Radio Hele Norge*. En kvalitativ analyse av sju programmer, Allmennkringkastingsrådet
- Europarådet: Den rådgivende komite for rammekonvensjonen om beskyttelse av nasjonale minoriteter: Uttalelse om Norge, Strasbourg 2002 (norsk versjon)
- Fetveit, Arild, 2002, ”Reality” Virkelighetsshow og eksperimentfjernsyn, Allmennkringkastingsrådet
- Haugland, Valgerd Svarstad (2002) Orientering om NRK, Kultur- og kirke departementet
- Horn, Ellen, 2001: Mediepolitisk redegjørelse, Kulturdepartementet
- Innst. O. nr. 2 (1990-91), Innstilling frå Kyrkje- og kulturkomiteen om TV 2. Lov om reklame i kringkasting mv. (Ot. prp. nr. 55 (1989-90)
- Innst. Nr. 53 (1999-2000), Innstilling fra kultur-, familie- og administrasjonskomiteen om Digitalt fjernsyn
- Innst. S. nr. 142 (2001-02), Innstilling fra kultur-, familie- og administrasjonskomiteen om i ytringsfrihetens tjeneste. Mål og virkemidler i mediepolitikken.
- Innst. S. nr. 94 (1995-96), Innstilling frå kultur-, familie- og administrasjonskomiteen om tilleggskanal for NRK-Fjernsynet mv.

Larsen, Peter, 1996: Kulturdækningen i TV. En pilotundersøgelse, Allmennkringkastingsrådet

NOU 1999:27 Ytringsfrihetskommisjonen, Kulturdepartementet

Odland, Eigil, 1997: Variasjon i eteren, Allmennkringkastingsrådet

Oseland, Marius, 2001: Slipp verden inn-jingel på P4, Allmennkringkastingsrådet

Pressemelding av 28. januar 2002 "Digital-tv til alle", NRK og TV 2

Public Service Rådets Beretning 2001-2002, Søndergaard, Henrik, 2002

Rapport om Mediepolitisk aftale 2002-2006, samt forslag til "Lov om radio og fjernsynsvirksomhed", L40, Det Ny Public Serviceråd, 2002. Tilgjengelig: <http://www.detnypublicserviceraad.dk> [2002, 20. mars]

Rapport nr. 2 om medieaftalens bestemmelser om privatisering av TV 2: "TV 2 i søgelyset", Det Ny Public Serviceråd, 2002. Tilgjengelig: <http://www.detnypublicserviceraad.dk> [2002, 20. mars]

Referat fra Stortingets møte 25. april 2002 (debatten om mediemeldingen)

Skogerbø, Eli, 2000: Samiske medier, Innhold, bruk og rammevilkår, Universitetet i Oslo.

Skretting, Katrine, 1996: Allmennkringkasting for barnepublikummet, Allmennkringkastingsrådet

St.meld. nr. 12 (1996-97) Kringkasting og dagspresse 1995 mv.

St.meld. nr. 46 (1998-99) Digitalt fjernsyn..

St.meld. nr.15 (2000-2001) Nasjonale minoriteter i Noreg

St.meld. nr.57 (2000-2001) I ytringsfrihetens tjeneste – Mål og virkemidler i mediepolitikken

Waldahl, Ragnar, Andersen, Michael Bruun og Rønning, Helge, 2002, Nyheter først og fremst, Norske tv-nyheter: myter og realiteter, Universitetsforlaget

Østbye, Helge, 1996: Allmennkringkasting? Allmennkringkastingsrådet

Internettsider

<http://www.gallup.no>

<http://www.hlf.no/meny.htm>

<http://kampanje.com>

<http://www.kum.dk> - Pressemeldinger og tekster fra Kulturministeriet i Danmark

<http://www.nrk.no> - alle referanser fra perioden april-mai 2003

<http://www.odin.dep.no/kkd/norsk/medier/konsesjon/>

<http://www.TV.2.no> - alle referanser fra perioden april-mai 2003